

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 458

Poznań, wtorek dnia 6 października 1931

Rok XXVI

Wizyta w Waszyngtonie a sprawa Pomorza i „zdziwienie” polskiego ministra

W sprawie wyników wizyty pp. Laval i Brianda w Berlinie oraz bliskiej wizyty p. Laval w Waszyngtonie minister spraw zagranicznych p. Zaleski udzielił agencji „sanacyjnej” „Iskra” następującego wywiadu:

„Dziwię się niezmiernie, że w prasie polskiej pojawiły się, jeżeli chodzi o sprawy polskie, jakkolwiek oznaki zaniepokojenia na ten temat. Przecież dzienniki nasze dokładnie wiedziały, że widziałem się z francuskimi mężami stanu na trzy tygodnie przed ich wyjazdem do Berlina i że miałem wówczas możność szczegółowego porozumienia się z nimi, Premier Laval w publicznym swoim przemówieniu, które wygłosił na bankiecie, wydanym dla mnie na Wystawie Kolonjalnej, oświadczył w sposób kategoryczny, że „podczas niedawnych rokowań dyplomatycznych, zarówno jak podczas rokowań, które wkrótce nastąpią, zawsze pamiętałem i zawsze pamiętać będzie o przyjaźni, jaka powinna zawsze łączyć obydwa kraje”.

„Czy to prasie polskiej jeszcze nie wystarczy? Czy nie znaczy to, że nie będzie powiedziane nic, co mogłoby być w niezgodzie z interesami Polski? Dwa dni po powrocie mężów stanu z Berlina, rozmawiałem z nimi oboma ponownie. I raz jeszcze mogę stwierdzić stanowczo, że niema żadnych powodów do jakichkolwiek alarmów”.

Wobec tego „niezmiernego zdziwienia” musimy ze swej strony zapytać p. ministra spraw zagranicznych, dlaczego oświadczenie prezesa francuskiej Rady Ministrów podczas bankietu na Wystawie Kolonjalnej miało bezwzględnie wystarczyć prasie polskiej, skoro — nie wystarczyło samemu p. ministrowi. Toć p. Zaleski w wywiadzie stwierdza własnymi słowami, że po powrocie francuskich mężów stanu z Berlina raz jeszcze z nimi na ten temat rozmawiał, a francuska oficjalna Agencja Havasa — jak już pisaliśmy o tem w numerze porannym — powiada o tej rozmowie wyraźnie, że dotyczyła ona pogłosek, jakie ukazały się w prasie zagranicznej, zwłaszcza amerykańskiej, jakoby podczas wizyty p. Laval w Waszyngtonie miała być poruszona kwestja Pomorza (przez Niemców tak zwanego „korytarza gdańskiego”). I dodaje komunikat Havasa, że pogłoski te są bezpodstawne, i że p. Laval w toku rozmowy z Zaleskim zaręczył ministrowi polskiemu, że w tej sprawie Polska nie ma powodu się niepokoić.

Więc jednakowoż po berlińskiej wizycie, a przed wizytą waszyngtońską p. minister Zaleski uznał ponowną rozmowę z prezesem francuskiej Rady Ministrów za wskazaną, a p. Laval uważał za niezbędne zapewnić ministra polskiego, że niema powodu do niepokoju się Polski. Mimo to p. Zaleski nie miał nic lepszego do roboty jak wyrazić „niezmiernie zdziwienie” pod adresem prasy polskiej z powodu jej zaniepokojenia i zawołać: „Czy to (co p. Laval powiedział na Wystawie Kolonjalnej przed wizytą berlińską) prasie polskiej jeszcze nie wystarczy?”

Sprawa Pomorza miałaby być przedmiotem obrad waszyngtońskich?

Ponieważ nocne doniesienia na powyższy temat pojawiły się tylko w części nakładu wydania naszego porannego, przeto łączymy je raz jeszcze z całokształtem poniższych informacji w tej sprawie:

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.) Część dzienników berlińskich omawia doniesienia na temat projektowanego rzekomo przez Stany Zjednoczone nowego kolektywnego paktu bezpieczeństwa. Dzienniki powołują się przytem na rozpowszechnioną przez biuro Wolfa wiadomość, wedle której amerykański sekretarz stanu Stimson miał potwierdzić, iż rozmowa, jaką miał w piątek z senatorem Morrowem, dotyczyła szeregu problemów europejskich, m. in. sprawy t. zw. „korytarza polskiego”. Przy tej sposobności Stimson miał zaprzeczyć, jakoby rozważano gotowy już plan kolektywnego paktu bezpieczeństwa.

„Deutsche Allgem. Zeitung” donosi w tej sprawie z Waszyngtonu, że w departamencie stanu panował w piątek wielki ruch. Senator Morrow, który często powoływany był przez rząd do udzielania rad w sprawach rozbrojeniowych, a z początkiem lata r. b. z polecenia prezydenta Hoovera prowadził w tych sprawach rozmowy w Londynie i Waszyngtonie, został powołany do Waszyngtonu. Odbył on siedmiodzinną konferencję z Stimsonem w gabinecie tegoż, w której wziął nadto udział sekretarz generalny delegacji amerykańskiej na konferencję genewską Moffat oraz referent spraw Europy zachodniej i kierownik oddziału gospodarczo-politycznego. Na

konferencji tej — w myśl doniesienia dziennika „Baltimore Sun” — miano opracować projekt paktu bezpieczeństwa, idący dalej w kierunku życzeń francuskich, niż zwykły pakt konsultatywny. Pakt ten ma umożliwić Francji i Polsce zmniejszenie ich sił zbrojnych lądowych oraz uregulowanie sprawy „korytarza polskiego” w duchu życzeń niemieckich. Zdaniem Stimsona takie załatwienie sprawy ma być niezbędne dla stabilizacji stosunków na wschodzie Europy, co jest podstawą powodzenia genewskiej konferencji rozbrojeniowej.

Do wiadomości tej „Deutsche Allg. Ztg.” dodaje komentarz, że senator Morrow cieszy się w Białym Domu wielkim autorytetem od czasu swej owocnej działalności dyplomatycznej w Meksyku. Pismo wyraża zadowolenie z powodu podjęcia przez amerykańskie sfery urzędowe dyskusji w zakresie „przynajmniej jednego z problemów terytorjalnych”. Równocześnie jednak „Deutsche Allg. Ztg.” ostrzega, by w Niemczech nie wiano zbyt wielkich nadziei z temj pierwszymi rozważaniami i zaczętko na dalsze wiadomości z Waszyngtonu.

„Vossische Zeitung” donosi w depezy własnej z Nowego Jorku, że Hoover w czasie pobytu Laval w Waszyngtonie będzie się starał osiągnąć pozytywne rezultaty w zakresie kwestji rozbrojeniowej. Rozmowa Hoovera z Lavalem ma objąć szczegółowe omówienie sprawy polsko-niemieckiej. W związku z tem — donosi depeza — przypominają — że Laval powiedział w Paryżu do Stimsona, iż w sprawie

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

Ale mniejsza o niewczesne morały p. Zaleskiego dla prasy, chodzi o rzecz samą. Co dzieje się w Waszyngtonie i co będzie przedmiotem obrad podczas wizyty tam p. Laval?

Waszyngton interesuje się przede wszystkim światowym przesileniem gospodarczym i związanymi z niem niebezpieczeństwami dla rozmaitych walut, nie wykluczając zgoła dolara. Według deputowanego Fougère’a, przewodniczącego komitetu międzynarodowego porozumienia gospodarczego, oddają się w Waszyngtonie i Paryżu nadziei, że przy wspólnym wysiłku Stanów Zjednoczonych i Francji możliwe jest dość szybkie ustalenie ścisłego związku rozmaitych dewiz z warunkami produkcji i zbytu, które kierują gospodarką światową.

Z zagadnieniem tem łączy jednakowoż Waszyngton sprawę zmniejszenia zbrojeń i usunięcia względnie złagodzenia spornych kwestyj politycznych, zagrażających pokojowi. Część prasy niemieckiej zatriumfowała już z powodu doniesienia amerykańskiego dziennika „Baltimore Sun” o przygotowaniu do wizyty p. Laval, w których toku przestudjowano projekt kolektywnego, ogólno-swiatowego paktu bezpieczeństwa, który rzekomo „uwzględniłby życzenia niemieckie w sprawie załatwienia sprawy korytarza”, dając Francji i Polsce „możność zmniejszenia zbrojeń lądowych”. Amerykańska agencja „United Press”, bliska rządowi,

wytłumaczyła doniesienie „Baltimore Sun” w tym sensie, że nie zapadły żadne decydujące uchwały, na co znów niemieckie Biuro Wolfa odpowiedziało depezą z Waszyngtonu, że „sekretarz stanu p. Stimson potwierdza, iż rozmowa, jaką miał ze senatorem amerykańskim Stimsonem (specjalistą w sprawach rozbrojenia) dotyczyła szeregu zagadnień europejskich, między innymi sprawy t. zw. korytarza polskiego”, zaprzecza zaś, jakoby omawiano gotowy już projekt kolektywnego paktu rozbrojenia.

Jakkolwiek sprawy te wyglądają w szczegółach, prasa polska i polska opinja publiczna nietylko ma prawo, ale ma o b o w i a z e k śledzić je z największą czujnością. Jeżeli zaś p. minister Zaleski tem „dziwi się niezmiernie” dowodzi to tylko jego niezwyklej flegmy politycznej.

Komunikat Agencji Havasa brzmi uspakajająco. Jednakowoż zwrócić należy uwagę, że mówi on tylko ogólnie, iż Polska nie ma powodu się niepokoić, nie przeczy natomiast zapowiedziom, że w Waszyngtonie będzie mowa o kwestji pokoju na wschodzie Europy, a więc przede wszystkim o sprawie polsko-niemieckiej.

Przed kilku dniami — jak wiadomo — przyszła z Waszyngtonu wiadomość, jakoby prezydent Hoover zamierzał wspólnie z p. Lavalem zażądać od Niemiec, jako warunku udzielenia im pomocy finansowej, zaniechania akcji

na rzecz rewizji traktatu wersalskiego na czas określony, co odpowiadałoby planowi p. Laval z okresu wizyty paryskiej ministrów niemieckich.

Nie potrzebujemy powtarzać, że takie postawienie sprawy byłoby dla Polski nie do przyjęcia, bo dla nas granice państwa polskiego są nietykalne na zawsze, i nie myślimy nigdy w ich sprawie przyjmować z nikim dyskusji. Przyjęcie od Niemców zobowiązania, że nie będą poruszały na terenie międzynarodowym sprawy granic naszych przez określoną ilość lat, byłoby wręcz zachęceniem ich do tem gwałtowniejszego wystąpienia z żądaniem rewizyjnymi po upływie tych lat. Dlatego stanowisko Polski musi być twarde, bezwzględne. I opinja publiczna ma prawo domagać się od polskiego ministra spraw zagranicznych, by nie zajmował się udzielaniem prasie naszej niewłaściwych rad politycznych na temat, co jej „jeszcze nie wystarcza”, a co jej rzekomo „już” wystarczyć powinno, lecz by wreszcie objawił silną wolę i należytą stanowczość, niezbędną wobec zbliżających się narad waszyngtońskich.

Gdy p. minister spraw zagranicznych Zaleski „dziwi się niezmiernie”, p. wiceminister tegoż resortu Beck poucza włoskich faszystów za pomocą wywiadu w „Lavoro Fascista” o stosunkach polsko-niemieckich w sposób następujący:

„W stosunkach z Niemcami nieporozumienia mają raczej źródło w podkładzie uczuciowym. Polska ze spokojem i rozwagą śledzi wydarzenia, ożywiona najlepszą wolą porozumienia. Dowodem tego jest ratyfikacja traktatu handlowego przez Sejm, mimo opozycji pewnej grupy politycznej. Wobec siły, jaką reprezentuje dzisiejszy rząd, opozycja nie stanowi czynnika, który mógłby w jakiegokolwiek mierze wpłynąć na odchylenie linii pokojowej polityki rządu”.

Trzeba być istotnie nie koniecznie polskim wiceministrem spraw zagranicznych, ale p. Beckiem, żeby źródło „nieporozumień” w stosunkach z Niemcami, a raczej w stosunkach Niemiec z Polską widzieć w podkładzie tylko uczuciowym. Dla p. Becka tysiącletnie dzieje stosunku żywiołu niemieckiego do polskiego oraz obecne realne dążenia polityczne narodu niemieckiego, to tylko kwestje uczuciowe.

Według p. Becka też „politykę pokojową” względem Niemiec uprawiają tylko rząd i ci, którzy w sprawie niemieckiej idą za nim, a obóz narodowy pracuje nad „odchyleniem linii pokojowej polityki”. Czy przystoi wiceministrowi spraw zagranicznych głosić rzeczy, stojące tak jaskrawo w sprzeczności z prawdą? I czy przystoi polskiemu ministrowi spraw zagranicznych wmawiać w zagranicę, że taki czy inny odłam narodu polskiego jest przeciwny polityce pokojowej, co oznacza szkodzenie interesom państwa polskiego, gdy w rzeczywistości niema w państwie naszym żadnego Polaka, któryby był przeciwny pokojowi wogóle, a w szczególności pokojowi z Niemcami?

Ze swej strony nie myślimy się p. Beckowi odwzajemniać kosztem państwa polskiego, wysnuwając z polityki pałkarskiej na Śląsku i z wraszków wyborczych kandydatów „sanacyjnych”, „groźnych” Niemcom na wiecach „wojną”, wniosku, że obóz rządowy zmierza do zakłócenia stanu pokojowego z Niemcami. Do takich metod czujemy odrazę.

Przed podróżą premiera Laval'a do Waszyngtonu

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”

Paryż, 4 października.

Wobec kryzysów polityczno - finansowo - ekonomicznych, jakie wstrząsają podwalinami starej Europy, a nawet nowego świata, Francja staje się coraz bardziej ostoją Europy a elementem równowagi i porządku w zespole światowym. Dlatego też Paryż jest obecnie centrum nie tylko całej polityki, ale równocześnie punktem grawitacji dla złotego metalu; do kas bowiem Banku Francji napływa wciąż złoto.

Kilka tygodni temu, przed załamaniem się funta angielskiego, na skrzydłach sztucznych ptaków przewożono sztaby złota z Wielkiej Brytanii. W najbliższych zaś dniach do portów francuskich zawitają różne statki jak „Europa”, „Ile-de-France”, „Stuttgart”, „Majestic” i wiele innych. Wsiadają z nich oczywiście liczni pasażerowie nowojorscy, ale także wylądować się z nich poważne transporty milionów dolarów w złocie dla Francji. Dość powiedzieć, że pierwszy z powyższych statków, przywozi go podobno za 14 milionów dolarów! Ładunki innych, jak donosi największy dziennik londyński „Times” nie są od tamtego o wiele mniejsze.

Sytuacja ekonomiczna Niemiec jest znana: milionowe zastępy bezrobotnych zwiększają się z miesiąca na miesiąc. Ostatnio zaś zaszły wypadki w Anglii świadczą wymownie, iż kryzys, rozwijający się na jej terytorjum, przybiera rozmiary niemal katastrofy. Po buncie wśród załogi marynarzy, rozruchy w Glasgowie stanowią niezawodnie poważne ostrzeżenie na przyszłość. Jeżeli manifestacje te nie są zwiastuniami rewolucji, to jednak niezawodnie są przejawami pewnego przewrotu, dokonywanego się w masach ludności Wielkiej Brytanii. I oto obecnie kryzys światowy nie oszczędził i Ameryki: ilość jej bezrobotnych wzrasta, chwieja się niektóre banki, to też po marce i funcie pewne wahania się dolara i jego zniżka spowodowały owe wysyłki złota do Francji.

W tych warunkach zrozumieć łatwo jak wielkiego znaczenia nabiera przyszła wizyta premiera Laval'a w Waszyngtonie. Francja jest ostatnią nadzieją Europy. Lord Reading, angielski minister spraw zagranicznych przybywa do Paryża celem omówienia z przedstawicielami rządu francuskiego całego szeregu spraw, mających być poruszonemi w rozmowach p. Laval'a z p. Hooverem.

W związku z tą podróżą, mimowoli człowiek myślał cofa się wstecz, kiedy po straszliwej połodze prezydent Wilson zawiązał do Francji, pełen ideowych marzeń, ale niezający dokładnie stosunków i nie rozumiejący umysłowości europejskiej. Mimo to wówczas Stany Zjednoczone były właściwie arbitrem grupy, dyktując nie tylko wiele posunięć politycznych, ale górując nad zubożałym światem swem ogromnym bogactwem. Dzisiaj sytuacja się zmieniła. Francja, najbardziej dotknięta wojną, wysunęła się na czoło państw kontynentalnych, jako pierwszorzędną potęgą finansową. Można jednak być przekonanym, iż w tym nowym kontakcie Francji ze Stanami Zjednoczonymi, realizm p. Laval'a będzie wystawiony także na próbę w rozmowach z prezydentem Hooverem, podobnie jak ongiś światły geniusz polityczny Clemenceau musiał często zwalczać utopie prezydenta Wilsona.

Nie należy bowiem się ludzi co do postępów, uczynionych przez Amerykanów w pogłębieniu zagadnień europejskich. Podkreśla to właśnie znany publicysta, p. Bernus, któremu niedawno pewien amerykański profesor prawa międzynarodowego, ceniony za swoje prace, który spędził szereg lat w Europie i jest uważany za znawcę spraw kontynentalnych, przedstawił dosyć szczególnie zapatrywania w tym zakresie. Zdaniem jego, Stany Zjednoczone i Francja mogą obecnie kierować światem; powinny wobec tego obrać wspólną politykę. Aby jednak do tego doszło, Francja musi wyrzec się broni państw, powstałych po wojnie, jak Polska lub Czechosłowacja, nie mających tych samych praw do istnienia i niepodległości, co wielkie kraje.

Potem będzie można porozumieć się z Niemcami, zadość czyniąc ich żądaniom w Europie środkowej. W ten sposób wytworzy się ugrupowanie państw, które ustali porządek na świecie!

Zbyteczną jest chyba krytyka tego rodzaju poglądów — oświadcza p. Ber-

nus. Niemniej jednak podkreśla on, iż tego rodzaju sposób osądzania spraw europejskich rozprzestrzenił się w ostatnich latach w Stanach Zjednoczonych. Jemu też należy przypisać fakt, iż kampanja za rewizją traktatów uczyniła tam takie postępy.

W świetle też powyższych opinii rozumie się lepiej inicjatywę prezydenta Hoovera w przyznaniu Niemcom moratorium, a także na wielką skalę prowadzoną za oceanem kampanję, zmierzającą do rozbrojenia państw zwyciężskich, a przede wszystkim Francji. — Jest też rzeczą pewną, iż te dwa problemy, finansowy i rozbrojeniowy, wysunęły się na czoło rozmów, mających nastąpić za kilka tygodni w Białym Domu pomiędzy premierem Laval'em, a prezydentem Hooverem. Opinia narodowa francuska jest przekonana, iż przedstawiciel jej rządu znajdzie się w obliczu osoby, których koncepcje na bieg spraw europejskich nie będą odpowiadały rzeczywistości. Wiadomo zresztą doskonale, że Niemcy i ich amerykańscy sprzymierzeńcy urobili specjalnie Francji najzupełniej fałszywą opinię w Stanach Zjednoczonych, opinię natu-

ralnie sprzyjającą ich interesom. Dlatego też zadanie p. Laval'a będzie trudne w Waszyngtonie, który dotąd, zarówno pod względem długów, jak i rozbrojenia, szedł zupełnie na rękę Berhnowi. Stanowczość premiera francuskiego musi być zupełną w odniesieniu do kwestyj, związanych z żywotnymi interesami Francji, a także pokoju europejskiego.

W każdym razie rezultaty podróży p. Laval'a do Ameryki mogą zaciążyć na biegu spraw europejskich. Dlatego też w kolach, jasno na sprawy się zapatrujących przywiązuje się do tej wizyty dużo wagi. Natomiast lokarnieci starają się jej znaczenie umniejszyć. Mianowicie to zrozumieli: podróż p. Laval'a do Waszyngtonu zepchnie w rezultacie ich bóstwo do rządu zupełnie przeżytych zabytków politycznych. To też p. Briand nie kryje swego złego humoru po „apoteozie” berlińskiej. Miał on nawet krytykować zbytni pośpiech p. Laval'a w przygotowaniach do podróży waszyngtońskiej i wogóle w różnych posunięciach aktualnych. Minister spr. zagr. boi się energicznych rozstrzygnięć, mogących spowodować przesunięcie się wytycznych dotychczasowej polityki. — Może też dlatego posłużył się podobno metaforą, iż dla pewności nie używa już na swoim stole zastawy porcelanowej, ale cynowej, lub srebrnej.

I. Briares.

Wina Niemiec w wybuchu wojny światowej

P. Ludwik Bauer, pisarz szwajcarski, z którego książki „Morgen wieder Krieg”, przytoczyliśmy wczoraj jeden fragment, tak określa winę Niemiec w wybuchu wojny światowej:

Obrzymią sieć kłamstwa zarzuciły sobie Niemcy same na głowy: wojnę z roku 1914 inni wywołali!

Odkryciu temu towarzyszą luźne przesłanki. Popierwsze ta, że Niemcy zostały pokonane, bo gdyby zwyciężyły, byłyby tylko dumne ze swego ducha napadu. Powtóre to, że cały świat po wojnie jest zaburzony, i nawet zwycięzcy są wynikiem rozczarowań, co ułatwia przekreślenie. Wreszcie przekonanie, któremu sprzyja nierozumne sformułowanie jednego z artykułów traktatowych, jakoby strata ziem i placenie odszkodowań było wynikiem tylko oskarżenia Niemiec o winę wojenną, czyli nie plynie to z oburzenia moralnego, ale z nadziei poderwania traktatów...

Bardzo uczciwi przyjaciele pokoju w Paryżu i Londynie badali po wojnie, czy rządy ich wszystkie możliwe usiłowania podjęły, aby powstrzymać Niemcy i Austro - Węgry od wojny, zaniedbania pewne wskazywano i ganiiono. Ale niepodobna tego zestawiać, te grzechy przez zaniedbanie z grzechami niemieckimi przez działanie i jest rzeczą nie do zniesienia, gdy nacjonalistami niemieccy ze swem wytrzymałym sumieniem wyzyskują przeżycie moralne innych, aby przeczyć własnej winie.

Innym sposobem, było zrobienie z przeczenia winie niemieckiej obowiązku czci narodowej. Każdy Niemiec zmuszony jest obstawiać przy winie cudzej, a nacjonalizm z naiwnością, która sama się obnaża, każdego, kto ten zakaz naruszy, chce zabijać jako zdrajcę. Już to jest dostatecznym dowodem, że nie poszukuje się tu prawdy i prawa, ale korzyści.

Powrotna fala

„Wiadomości dla duchowieństwa”, organ Związku Kapłanów „Unitas”, zamieszcza następujący artykuł ks. prał. Prądzyńskiego:

Duchowieństwo polskie docenia w całej pełni znaczenie pokoju jako czynnika twórczego. Stąd też naprosto szukać w niem zwolenników zatargów i waśnej sąsiedzkich. Atmosfera pokoju jest zwłaszcza potrzebna Polsce do odbudowy swej wewnętrznej i zewnętrznej.

Umilowanie pokoju z pobudek nadprzyrodzonych i ziemskich nie może jednak wyradzać się w grzeszną bierność i opieszałość około własnego kraju i narodu.

Niedawne są czasy, — wszyscy mają je dobre w pamięci — kiedy z zachodu na wschód posuwał się celowo, mądrze a bezlitośnie umontowany i kierowany wał germanizacji, systematycznie

Oczywiście wszystkie państwa przed wojną były imperialistyczne i są dzisiaj jeszcze oraz pozostaną, póki będzie istniało suwerenne państwo. Nie potrzeba na to osobnej komisji, aby stwierdzić, że także inne państwa, poza centralnemi, były w r. 1914 przygotowane na wojnę, zawierały sojusze, a przeciwnikom starały się szkodzić i zapędzić ich w niepomysłne warunki. Ale twierdzenie o niewinności Niemiec musiałoby udowodnić, że Niemcy były niewinne w wybuchu wojny r. 1914, — właśnie tej wojny, która stała się rzeczywistością. Zamiast tego mówi się tylko to, co jest samo przez się zrozumiałe i czemu wogóle przeczyć nie można, mianowicie, że wszystkie państwa przed r. 1914 tak prowadziły swe sprawy, że z tego łatwo mogła powstać wojna. Jakaś wojna. Ale traktat wersalski kończy nie jakąś wogóle wojnę, lecz ściśle określona wojnę 1914 do 1918. A zatem to tylko w błąd wprowadza, gdy się mówi o Ludwiku XIV, albo o Napoleonie, albo o panslawizmie, albo gdy z tego cudzą winę chce się wykonstruować, że dyplomaci państw sprzymierzonych ożęściowo już wojnę przewidywali i z obowiązku starali się o wzmocnienie obrony swych krajów.

Ale co do winy Niemiec fakty historyczne są przygniatające, których wymowę uznałby każdy Niemiec, gdyby nie o Niemcy chodziło. Wystarczy jako takie fakty: wydanie Wiedniowi upoważnienia in blanco do działania (w sprawie Serbji), uwaga Wilhelma na akcie, przeszkodzenie pośrednictwu. Ale jeszcze ważniejsze są psychologiczne: wewnętrzny militarizm Niemiec i wiara Prus w gwałt i zwycięstwo oraz w niższość innych. Tyśiące takich rysów można przytoczyć i stwierdzić, że kraj z takim sposobem myślenia musi prowadzić wojnę.

rzemieślnicy, kupcy, lekarze, nauczyciele i pastory, słowem, misja protestancka, zdobywająca bliższy wschód, aby stworzyć placówki wypadowe nad alszymi słowiański i schizmatycki.

Rok 1918 przerwał przyptyw, nie zlamal jednak wewnętrzznego postanowienia ducha protestanckiego. Bieżący rok dał mu dzięki nieopatrzności państwa polskiego nowy rozpęd.

Znowu rozpocznie się przyptyw powrotnej fali protestantyzmu, mającego mimo traktatu wersalskiego ogromne wpływy na zachodzie Polski także w dziedzinie kościelnej. Starczy przejrzyć Rocznik — czyli elench — diecezji zachodnich, aby stwierdzić niepokojąco wielką liczbę parafij, zależnych od patronatów protestanckich.

Znowu rozpocznie się znana zachodniej Polsce robota. Popłyną kredyty na wykupne ziemie i miast oraz zdłużenie zupełne powstającego i słabego jeszcze polskiego rzemiosła, handlu i przemysłu.

Tysiące dobrze dobranych i przygotowanych do swej misji Niemców protestanckich zaczną się osiedlać i umacniać na stałe swój pobyt w polskich granicach.

Oslabiać się będzie i rugować z matematycznie obliczoną ścisłością ludność katolicką i polską. Dla dekoracji — jak się to działo do roku 1914 — będzie się także wzmacniało stan posiadania katolickich Niemców. Nietylko jednak dla dekoracji, również dlatego, aby po kilku latach odnowić właśnie po kościołach o rzekomo zaniedbanych duszpastersko Niemców - katolików.

Ponowna protestantyzacja zachodniej Polski już się rozpoczęła. Już zamierza się w wschodniej Małopolski i Wołynia przesiedlić tamtejszych kolonistów niemieckich i protestanckich na ziemie Zachodnie z całym inwentarzem wschodniego sekciarstwa.

Res nostra agitur!
Jesteśmy stróżami sprawy katolickiej na ziemiach polskich.

Powołując w hasło Akcji Katolickiej świeckich wiernych do współodpowiedzialności za losy Królestwa Chrystusowego, nie zwalnia z niej Ojciec św. duchowieństwa. Społeczeństwo katolickie i polskie zaczyna się zwolywać i porozumiewać w sprawie obrony przed nowym zalewem germanizacji i protestantyzacji.

Nie może kapłan Polak stronić od owego ruchu. Zagrożeni są parafianie, ich byt, ich możność pracy, utrzymania życia i wychowania dzieci. W nich zagrożone są parafje. Jeżeli sprawę wygra fala powrotna, to kościoły katolickie będą sterczały w zalewie protestanckim jako opuszczone pomniki dawnego bujnego życia katolickiego.

Wiele parafij stoi poczciwą ofiarnością polskiego ludu. Nie zawsze znajduje rząd państwa fundusze na swoje zobowiązania patronackie, w trudnym czasie chronią się, jak mogą, patroni prywatni przed ciężarami. Nie zawodzi jednak prawie nigdy grosz zbiedzonego społeczeństwa katolickiego, zagrożonego napływem nowych i zasobnych a wrogich sił gospodarczych.

Taki Res nostra agitur! Nadciga burza, Gromy mają uderzyć w religijną spoiwość narodu polskiego; mają zwać podstawy materialne życia gospodarczego, narodowego i religijnego, aby nad Chrystusem zatruimował Luter, a Białego Orła spętał Bismarck. — Videant consules, ne quid detrimenti res sacra capiat.

Piłsudski w Brześciu

Warszawa, 6. 10. (Tel. wł.) Minister spraw wojskowych Piłsudski odjechał w sprawach wojskowych do Brześcia nad Bugiem, gdzie się odbywają gry wojenne. (w)

Okradzenie amb. Laroche

Jak „działają” złodzieje na Nalewkach
Warszawa, 6. 10. (Tel. wł.) Ambasador francuski Laroche wybrał się na Nalewkę na zakupy. Przyjechał samochodem, w którym był piękny pled, podbity tybetami. Ażeby zająć szofera Bukowskiego, złodzieje podrzucili koło samochodu złotówkę, a gdy szofer wdał się z nimi w rozmowę, skradli kosztowny pled. (w)

Zebrania O. W. P.

Placówka Wilda

Zebranie w środę, o godz. 20 w lokalu p. Kasprzaka, ul. Kilińskiego 15

Placówka Łazarz

Zebranie w środę, o godz. 20 w lokalu przy Marsz. Focha 62, nar. Spokojnej

Sprawa Pomorza miała być przedmiotem obrad waszyngtońskich?

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

„korytarza“ „bynajmniej nie jest mało-duszny“.

„W każdym razie — czytamy w depeszy — Stimson po swym pobycie w Paryżu nabrał przekonania, że wyoczenie tej sprawy jest niezbędne, by stworzyć podstawę do ostatecznego odprężenia w polityce europejskiej. Laval, jak się zdaje, dał do poznania Stimsonowi, że Francja wzamian za ustępstwa na wschodzie musi otrzymać traktatowe zobowiązania się Stanów Zjednoczonych w sprawie jej bezpieczeństwa. Na tej podstawie Stimson omówił z ekspertem europejskim rządu amerykańskiego sen. Morrowem w kilkugodzinnej rozmowie cały kompleks spraw europejskich“.

W dalszym ciągu korespondent „Voss. Ztg.“ donosi że wbrew urzędowym zaprzeczeniom utrzymuje się uparcie pogłoska, że w związku z wizytą Laval'a także kanclerz Rzeszy Brüning otrzyma zaproszenie do Waszyngtonu.

Korespondent zwraca też uwagę na oświadczenie senatora Boraha, przewodniczącego komisji spraw zagranicznych senatu (znanego germanofila — przyp. red.), że Ameryka dopiero wtedy objawi zainteresowanie dla spraw europejskich, gdy traktat wersalski będzie zrewidowany. Taka rewizja musiałaby objąć zniesienie „korytarza polskiego“. Nie ulega wątpliwości — oświadcza korespondent — że Borah, który będzie miał prywatną konferencję z Lavalem, z naciskiem przedstawi ten swój punkt widzenia także premierowi francuskiemu.

Do tego doniesienia „Vossische Ztg.“ dodaje komentarz, iż wyżej wspomniane wiadomości z Waszyngtonu o planach prez. Hoovera, idących w kierunku

„korektury korytarza polskiego“, wywołały w kołach politycznych Berlina poruszenie i stanowiły dla nich niespodziankę. Do tej pory projekt tego rodzaju nie uległ żadnemu przygotowaniu dyplomatycznemu, jednak — oświadcza „Voss. Ztg.“ — nie ulega wątpliwości, że Hoover z Lavalem obok sprawy rozbrojenia i odszkodowań obradować będą także nad możliwością odprężenia w Europie wschodniej. Piśmo — radzi zaczekać na dalsze wiadomości z Waszyngtonu celem stwierdzenia, czy rząd waszyngtoński istotnie dąży do „pacyfikacji wschodu europejskiego“.

„Berliner Tageblatt“ donosi z Nowego Jorku i Filadelfji o „nowej orientacji“ polityki amerykańskiej i o dążeniu do odprężenia francusko - niemieckiego, ale nie wspomina nic o rozmowach w sprawie Pomorza.

Również organ kanclerza Brüninga, „Germania“ nie o tem nie pisze.

Naogół dzienniki stwierdzają, że podłożem zmian w polityce amerykańskiej jest krytyczna sytuacja gospodarcza Stanów Zjednoczonych. „Voss. Ztg.“ donosi, że amerykańskie koła rządowe są zaniepokojone wielkim wywozem złota, przeznaczanego do europejskich banków prywatnych. Istnieje nadto obawa, że ogólny deficyt budżetowy osiągnie sumę półtora miljarda dolarów. Mają być przedsięwzięte daleko idące oszczędności. Nastroj w Stanach Zjedn. jest nerwowy.

Wielkie wrażenie wywołały w Ameryce wypowiednie generała Smedleya Butlera, znanego ze swych niedawnych wystąpień przeciw Mussoliniemu, który twierdzi, że nadchodząca zima będzie najcięższa w historii Stanów i przyniesie rewolucję na tle ekonomicznym.

Stimson działa z inspiracją Berlina

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.). Nacjonalistyczny „Tag“ stwierdza, że w czasie pobytu Stimsona w Berlinie, niemieckie koła polityczne wpływały na niego w tym kierunku, że pacyfikacja Europy zależna jest od oddania Pomorza Niemcom. Obecna akcja Stimsona jest wynikiem tych sugestji.

Angli wobec wizyty waszyngtońskiej — Podróż Readinga do Paryża

Londyn, 6. 10. (Tel. wł.). Podróż lorda Readinga do Paryża wywołuje zrozumiałe zainteresowanie. Istnieje ogólna opinia, iż znaczenie polityczne narad jest bardzo wielkie, gdyż chodzi o ustalenie pewnej wspólnej platformy w dziedzinie reparacji długów i rozbrojenia. Inicjatywa brytyjska w tej mierze ma na celu wzięcie pośredniego udziału w rozmowach Laval'a z Hooverem przez zwią-

zanie Francji, drogą nawet pewnej ustepliwości w dziedzinie rozbrojenia, do współdziałania z Wielką Brytanią w Waszyngtonie.

Lord Reading odjechał wczoraj w południe w towarzystwie swej małżonki oraz szefa sekretariatu Foreign Office, p. Selby'ego. Rozmowy prowadzone będą w ciągu środy, we czwartek zaś lord Reading powróci do Londynu.

Nagły zgon senatora Morrowa

Główny uczestnik rozmów amerykańskich w sprawie Pomorza zmarł na udar mózgu

Nowy Jork, 6. 10. (Tel. wł.) — Wczoraj zmarł nagle na udar mózgu znany amerykański senator Dwight Morrow, b. ambasador Stanów Zjedn. w Meksyku, szef delegacji Stanów Zjednoczonych na konferencję morską w Londynie.

Sen. Dwight Morrow liczył 59 lat i

należał do najbardziej wpływowych polityków w Stanach Zjednoczonych. Odbył on przed kilku dniami konferencję z prezydentem Hooverem i sekretarzem stanu Stimsonem, dotyczącą podobno m. in. sprawy oddania Pomorza Niemcom, o czem donosimy powyżej.

W tym celu wzięcie pośredniego udziału w rozmowach Laval'a z Hooverem przez zwią-

Dymisja min. spraw zagranicznych Rzeszy dr. Curtiusa

Pismo Curtiusa do Brueninga — Bruening u Hindenburga Dymisja całego gabinetu czy tylko rekonstrukcja?

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.) W sobotę, dnia 3 bm. minister spraw zagranicznych Rzeszy dr. Curtius wniósł na ręce kanclerza Brüninga prośbę o dymisję.

W prośbie swej min. Curtius powołuje się na rozmowę, odbytą z kanclerzem w dzień po powrocie z Genewy. W rozmowie tej Curtius oświadczył Brüningowi, że chce opuścić rząd bez względu na sytuację parlamentarną. W rozmowie kwestja dymisji została już przesądzona, otwartą pozostała jedynie kwestja formy, w jakiej dymisja nastąpi, i uzasadnienia jej. Obecnie — kończy min. Curtius swoją prośbę — uważam za wskazane sprawę mej dymisji postawić jasno, i dla-

tego proszę o przedstawienie jej prezydentowi Rzeszy.

Dr. Curtius wszedł do Reichstagu w r. 1920 jako członek Partji Ludowej. W styczniu 1926 r. wszedł do drugiego gabinetu dr. Luthera jako minister gospodarki; tękę tę zatrzymał także w dwóch następnym gabinetach. Po śmierci Stresemanna objął tękę ministra spraw zagranicznych.

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.) Hindenburg przyjął na audjencji kanclerza Brüninga. Omawiano sprawę zmian w gabinecie.

W tej chwili niewiadomo jeszcze, czy jutro cały gabinet poda się do dymisji, czy też tylko poszczególni mi-

nistrowie, którzy nie mają wejść w skład przyszłego rządu. Kanclerz Brüning swego stanowiska w tej sprawie jeszcze nie sprecyzował.

Według krążących wśród berlińskich kół politycznych pogłosek, plany Brüninga idą w kierunku powołania do przyszłego rządu ludzi, cieszących się szczególnym zaufaniem prez. Hindenburga. Należy więc przypuszczać, że do rządu powołane zostaną osobistości ze sfery gospodarczych. Wymieniano już w ostatnich dniach do teki gospodarki kandydaturę Schmitza, jednego z liderów polityki gospodarczej, członka zarządu koncernu chemicznego I. G. Farben, dalej kandydaturę dr. Warmbolda. Te dwie kandydatury, jak się dowiadujemy, przestały już być aktualne. Słysz się natomiast coraz częściej nazwisko dr. Voegelersa.

Mówią o ewentualnym objęciu kierownictwa polityki zagranicznej przez samego Brüninga. Jako kandydata do teki spraw zagranicznych wymieniają również obecnego ambasadora Niem. w Londynie von Neuratha, jako ministra sprawiedliwości, wymienia się sekretarza stanu Joela. Krąży pogłoski o ustąpieniu m. in. ministra komunikacji Guerarda. Komisarzem Rzeszy dla spraw kolonizacji na pograniczu ma być mianowany min. Treviranus.

W kołach naogół dobrze poinformowanych wyraża się nadzieję, że przegrupowanie personalne gabinetu dokonane zostanie w krótkim czasie, i że może już w czwartek Brüning przedłoży prezydentowi Rzeszy listę gotowego gabinetu.

Dzisiejsza „Germania“, organ, zbliżony do kanclerza Brüninga, pisze:

„Uważać można za rzecz pewną, że gabinet Rzeszy w swoim obecnym składzie nie stanie już przed Reichstagem. Liczyć się należy z rekonstrukcją rządu Rzeszy jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia.“

Według informacji „Soc. Dem. Presse Dienst“ przewodniczący Partji Ludowej Dingeldey na zebraniu w Monachjum zapewnił, że w najbliższą niedzielę otwarcie zgłosi akces swojego stronnictwa do obozu opozycji narodowej.

Berlin, 6. 10. (Tel. wł.) Na dziś przed południem zapowiedziane było jawne posiedzenie rady Rzeszy, na którym Brüning miał wygłosić swoje exposé polityczne. Posiedzenie to zostało w ostatniej chwili odwołane. W godzinach przedpołudniowych rząd Rzeszy odbył konferencję z premierami krajów związkowych oraz przedstawicielami prowincji wschodnich. Wczoraj wieczorem prezydent Rzeszy przyjął na audjencji kanclerza Brüninga.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 6. 10. 1931

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71,3 kg. (121 f. w. h.), 2) pszenicy 74,8 kg. (127,1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg. do 66 kg. b) 68 kg., 4) owsa 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

„Ceny transakcyjne“

Zyto 345 tonn par. Poznań . . . 22.50
Uspობienie spokojne.

Pszenica 45 tonn par. Poznań . . . 20.50
Uspობienie spokojne.

Ceny orientacyjne

Pszenica 19.50— 20.50
Uspობienie spokojne.

Jęczmień a) 64—66 kg. 19.50— 20.50

Jęczmień b) 68 kg. 21.00— 22.00
Uspობienie spokojne.

Jęczmień browarowy 24.00— 25.50
Uspობienie spokojne.

Owies 18.75— 20.75
Uspობienie spokojne.

Mąka żytnia 65% wł. work. 33.00— 34.00
Uspობienie spokojne.

Mąka pszenna 65% wł. work. 31.50— 33.50
Uspობienie spokojne.

Otręby żytnie 12.75— 13.50

Otręby pszenne 11.75— 12.75

Otręby pszenne (grube) 12.75— 13.75

Rzepak 28.00— 29.00

Groch Victoria 21.00— 24.00

Groch Folgere 23.00— 25.00

Ziemiaki jadalne 2.30— 2.50

Ogólne uspობienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach:

żyta 30 tonn, jęczmienia 15 tonn, owsa 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.914 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100

mk. niem. gotówką 205.55 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.77 zł., gotówką 173.17 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 6. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pap. procent. płacono za 5% poz. konwers. 40¼—40% oraz za 8% obli. m. Poznania z 1927 r. — 92%. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. doszło do notowania jedynie 4% listami zast. konwert. po 27% w oddaniu. Bez notowania pozostały 8% listy dolarowe (stare), za które wymieniono kurs 82% w oddaniu i 81% w placeniu, również 6% listy żytnie były bez obrotu po kursie 13.— w zaoferowaniu i 12.50 w placeniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowano tylko Bankiem Polskim po 110.— w oddaniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominatu):
5% Pożyczka konwersyjna 40¼—40 P.
8% oblig. m. Poznania 1927 r. 92% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 27.—% O.
92.—% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 110.— O.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 6. 10. 1931.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93;
kup.: 8,89.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124.90	125.21	124.59
Nowy Jork czek	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Londyn	34.30	34.39	34.21
Paryż	35.17	35.26	35.08
Praga	26.42	26.48	26.36
Szwajcaria	175.25	175.68	174.82

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. 74.00
5% poz. konw. 42.00
10% poz. kol. 99.50

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—110.00
Lilpop 11.25— 11.75
Starachowice 0.00— 5.37

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państwowych tendencja mocniejsza, dla akcji niejednolita, Bank Polski słabszy, Lilpop mocniejsza, Starachowice utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 6. 10. 1931

Pszenica march. 75—76 kg. 215.00—218.00
Słabe ziarno w wyjątkach dopuszczane.
Tendencja słaba.

Pastewna pszenica march. 70—71 kg. 193.00—196.00
Tendencja słaba.

Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 218.00—220.00
Tendencja słaba.

Zyto march. 72—73 kg. 187.00—189.00
Tendencja słabsza.

Jęczmień 159.00—173.00
Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 151.00—158.00
Tendencja stała.

Owies march. 140.00—148.00
Tendencja natychm. zał. stała, term. zał. słaba.

Mąka pszenna 27.00—32.00
Tendencja cicha.

Mąka żytnia 70% 26.60—29.00
Lepsze gatunki powyżej notowań.

Tendencja słabsza.

Ospa pszenna 10.30—10.50
Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 9.25— 9.50
Tendencja cicha.

Groch Victoria 20.00—27.00

Makuchy lniane 13.20—13.40

Makuchy arachid. 50% loco Hamburg 0.00—11.30

Mączka arachid. 50% loco Hamburg 0.00—11.40

Wytłoki suche paryt Berlin 6.00— 6.10

Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0.00—11.20

Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0.00—11.70

Słoma żytnia pras. drut. 0.70— 0.90

Słoma pszenna pras. drut. 0.50— 0.65

Słoma owsiana pras. drut. 0.60— 0.70

Słoma jęczmienna drut. 0.60— 0.70

Słoma żytnia dł. wiąz. 0.65— 0.90

Słoma żytnia pras. sznur. 0.50— 0.70

Słoma pszenna pras. sznur. 0.45— 0.55

Sieczka 1.30— 1.50
Tendencja mocna.

Siano zwykłe handlowe 1.25— 1.55

Siano dobre i pok. 1.80— 2.30

Lucerna luźna 2.40— 2.70

Tymoteusz luźny 2.35— 2.65

Siano koniczyn. luźne 2.25— 2.55
Tendencja stała.

Ogólna tendencja słaba.

Bohaterski pułk wielkopolski

odznaczony rycerskim godłem Lwowa „Orlątami“

Piękne tradycje żołnierskie ma 10 pułk Strzelców Wielkopolskich, tak zwany pułk „Limu“. Stowarzyszenie b. Żołnierzy tego pułku, stacjonowanego obecnie we Wrześni (68 pułk), obchodziło wczoraj uroczystość wręczenia odznak „Orląt“ i odznak pułkowych 63 członkom. Zebranie uroczystość odbyło się w lokalu p. Kozłowskiego przy ul. Franciszka Ratajczaka. Zagał je w podniosłych słowach prezes Stowarzyszenia p. Brzeziński. Na wstępie wskazał mówca na wielkie zmagania podczas wojny, gdy rosła poczucie nasze nadzieje po ogłoszeniu 14 punktów Wilsona, poczem omówił moment wybuchu powstania, kreśląc zarazem dzieje pułku.

„Pamiętamy dobrze wszyscy te chwile krwawych walk — omówił p. prezes Brzeziński — w których niejedno młode życie zgasło ku chwale Boga i Ojczyzny. Luźne z początku oddziały łączyły się w zorganizowane jednostki bojowe i wtedy powstał nasz 10. pułk Strzelców Wielkopolskich jako jedna z pierwszych formacji wielkopolskich. Nie było wtemczas czasu na wielkie zbrojenia się do walki z Niemcami, bo broniliśmy tej nie mieliśmy, więc trzeba jej było szukać u wrogów. Wspólnym wysiłkiem i przez gorące ukochanie Ojczyzny wytrwaliśmy nieraz o głódzie i chłodzie w szeregach naszego pułku, z którym wykreślaliśmy krwawymi liniami granice Polski. Byliśmy pod Szubinem, Keynią i Nakłem, przechodziliśmy zmienne koleje pod Budzynie i Rynarzewem jako „rogate diabły“ a wróg sam dał nam przydomek „Limu“. Nie patrzyliśmy na nagrody i zaszczyty lecz jako szara brata żołnierska nie szczędziliśmy krwi naszej na chwałę Polski. Byliśmy ogarnięci tylko jednym pragnieniem, aby Polska była wielką, mocną. Dużo mieliśmy wrogów, którzy zawistnym okiem spoglądali na nasze wysiłki i chcieli nas w zaraniu naszego odrodzenia ponownie zgnębić. Ostawiony Grenschutz, na granicy zachodniej, czerwone hordy bolszewickie na wschodzie i hajdamackie bandy na południu nie mogły ścierpieć, że Polska się budzi. Nasza odwieczna stаницa polska, bohaterski Lwów ciężkie przechodził walki z potomkami Chmielnickich, Krzywonosów, Nalewajków. I prawie uległaby tej walce młodzież i dzieci Lwowa, gdyby na ich zew nie pospieszyli rogate diabły wielkopolskie z pomocą. Nas Dziesiątków spotkał zaszczyt walki o to miasto, w którym przed prawie trzema wiekami król Jan Kazimierz oddał

zagrożoną wówczas Rzeczpospolitą we wieczystą opiekę Matki Bożej, Królowej Korony Polskiej. I powtórzylimy się dzieje; drogie i nam miasto Lwów zostało od zalewu hajdamackiego oswobodzone. Było nam dane brać w tych walkach udział i jak postacie Sienkiewiczowskiej trylogii Skrzetuski, Włodzowski, Podbięta — świetlane wzory rycerzy polskich, mogliśmy krew naszą przelewać. Wielu z nas nie powróciło i użyźniło stępy wołyńskie krwią swoją. My jednak, którzy wróciliśmy do stron rodzinnych, wspominaliśmy te chwile z radością, że było nam dane wznowić tradycje oręża polskiego, który zawsze bronił Polskę i cały Zachód przed barbarzyństwem Wschodu. Wspomnijmy pamięć tych naszych towarzyszy, którzy za chwałę Ojczyzny oddali najdroższy posiadany skarb — życie.

Lwów nie zapomniał o tem, że tam byliśmy i w dniu dzisiejszym obdarza nas swoim godłem „Orlątami“. Z dumą nośmy wszyscy odznakę tę, a historię tego bohaterskiego miasta pozostawmy w spuściznie naszym potomkom.

Tak jak na kresach południowo-wschodnich, 10. pułk Strz. Wlkp. swoje zadanie spełnił, tak i w dalszych bojach o ugruntowanie potęgi Rzeczypospolitej już jako 68 p. p. wypełnił pułk swój obowiązek.

Skończyły się nasze zmagania z bronią w rękę, a rozpoczęła się szara, żmudna praca jako członków społeczeństwa. Opuściliśmy szeregi 68 pułku piechoty, z którym przechodziliśmy zmienne koleje przy budowie fundamentów pod nowy wielki gmach naszej Ojczyzny. Nie skończył się jednak nasz obowiązek walczenia, gdyż musimy dbać, aby utrzymać to, cośmy z bronią w rękę zdobyli. Po gromkim okrzyku wzniesionym na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej przemówił wzięty i po żołniersku dowódca 68 pułku piechoty pułk. Mazurkiewicz podkreślając bohaterskie walki Dziesiątków, z których to oddziałów wyrósł 68 pułk piechoty. Następnie p. pułkownik Mazurkiewicz wręczył oznaki „Orląt“ i cznaki pułkowe 63 członkom stowarzyszenia. Podniosła uroczystość upamiętniono fotografją.

Po zamknięciu oficjalnej części zebrania odbyła się część towarzyska, podczas której odbyły w koleżeńskich rozmowach wiele wspomnień z ciężkich walk, jakie staczał bohaterski pułk „Limu“. (k)

Wielka manifestacja narodowa w Bielsku

20-lecie zgonu ks. Stanisława Stojalowskiego

Od 30 lat siedzibą polskich organizacji narodowych w ziemczonym Bielsku, jest Dom Polski. Dla uczczenia 30-letniej rocznicy wykupna tego domu, oraz 20-letniej rocznicy śmierci twórcy tej placówki, ś. p. ks. Stanisława Stojalowskiego, Związek Towarzystw Polskich, głównie robotniczych, mieszczących się w tym domu, zwołał zjazd na 4 października do Bielska.

W piątek, 2 października, po południu, przybyła do Domu Polskiego policja, przeprowadziła 4-godziną rewizję, poczem aresztowała głównego organizatora zjazdu, redaktora Edwarda Zajaczkę. Pomyłono się, sądząc, że tego rodzaju zarządzenie przeskodzi zjazdowi. Prezes, prof. Ferens, wraz z innymi, zajęli się energicznie zjazdem, wszystko na czas składnie zostało przygotowane. Starania wydobycia red. Zajaczkę z policyjnego aresztu, były narażone bezskuteczne.

Na uroczysty zjazd przybyli: prezes Stronnictwa Narodowego, senator Joachim Bartoszewicz z Warszawy, postowie T. Bielecki, ks. Błaszczak, T. Lech, J. Matłoz, Pobożny, Rymar i Wierczak, liczne organizacje obozu narodowego z sąsiednich powiatów, delegacja z Katowic, organizacje sokole, Obozu Wielkiej Polski, straży pożarnej, 3 orkiestry, oraz liczne rzesze ludności. Sala Domu Polskiego i sąsiednie pokoje wypełniły się do ostatniego miejsca. Po wyborze honorowego prezydium przewodniczący zjazdu, prezes okręgu krakowskiego, poseł Stanisław Rymar, otworzył zebranie przemówieniem serdecznym i głębokim w treści. Następnie odczytał listy i telegramy. Szczególnie gorąco witało powitalne listy: prezesa Stojalowskich, prof. Jana Zamorskiego z Pińska, który, składając hołd pamięci ks. Stojalowskiego i przedstawiając histo-

ryczne wady narodowe, wezwał, aby „dzisiejsza rocznica, wszystkich, którzy cierpią pod uciskiem dni dzisiejszych, zapaliła do pracy nad wzbudzeniem i wykształceniem w sobie i w innych cnót obywatelskich“.

Gorącymi oklaskami przyjęto życzenia senatorów Seydy i Korfatego. Komitetu Dzielnicy O. W. P. w Poznaniu, uwięzionego red. Zajaczkę i wielu innych.

Zkolei poseł Józef Matłoz, przed 20 laty współpracownik ks. Stojalowskiego, mówił o ówczesnych pracach, a wierny jego przyjaciel, ks. Andrzej Szepieniec, omówił życie ks. Stojalowskiego.

Odsłonięciem pięknego portretu śp. ks. Stojalowskiego, okolicznościowymi wierszami, wygłoszonymi przez p. Szczotkównę i przyjęciem przedłożonych przez p. Grohmana wniosków politycznych, zakończono pierwszą część zjazdu.

Następnie udali się uczestnicy zjazdu głównymi ulicami miasta, w barwnym, długim pochodzie, ze sztandarami, przy dźwiękach orkiestry, na nabożeństwo do kościoła parafialnego Mszę św. odprawił ks. A. Szepieniec, podniósł okolicznościowe kazanie wygłosił poseł ks. prałat Błaszczak z Kielc. Po powrocie do Domu Polskiego, odbyły się w ogrodzie dalsze obrady. Główne referaty polityczne wygłosili: sen. Joachim Bartoszewicz i poseł Tadeusz Bielecki. — Szczególnie ta część wywodów, gdzie mówiono o potrzebie wzięcia odpowiedzialności za losy państwa przez obywateli i o kształceniu silnych charakterów i sprawnej organizacji, przyjmowana była burzą oklasków.

Podczas przemówień zjawili się wypuszczeni tymczasem przez sędziego śledczego red. Zajaczkę. Porwano go na

Nie będzie więcej chorych dzieci!

Czy wiecie matki, że nadzwyczaj skutecznym środkiem leczniczym przy krzywicy, słabości i rozmięczeniu kości, niezycie oskrzeli, gruźlicy i ogólnym niedorozwoju jest Emulsja Tranowa „ERBE“?

Ten jedyny w swoim rodzaju środek odżywczy, zawierający najczystszy tran, witaminy, sole wapniowe i fosforowe jest przetworzone wyjątkowo smacznym, chętnie przez dzieci przyjmowanym. „Emulsja tranowa Erbe“ jest również preparatem wybitnie wzmacniającym dla osób dorosłych, osłabionych i rekonwalescentów. Pw 7816-39,199 Dr. L. K.

ramiona i wśród oklasków przeniesiono do prezydium.

Następnie prof. Ferens, w imieniu miejscowych organizacji, złożył hołd prezesowi Rymarowi za wierną i ofiarną 25-letnią pracę, wręczając wśród okrzyków na jego cześć, honorowy dyplom i pierścionek pamiątkowy. Także poseł Tadeusz Bielecki, w imieniu Młodych, w szczyrych słowach podniósł, że poseł Rymar powinien być przez te swą codzienną, ofiarną pracę polityczną i społeczną, wzorem dla wszystkich działaczy do naśladowania.

Następnie przemawiali w gorących słowach przedstawiciele włościan i robotników, pp. Hernas, Barcik, Gawin, Gawron, sędzia Zechenter i poseł Matłoz, poczem prezes Rymar wręczył najstarszym działaczom okręgu pamiątkowe dyplomy.

Odśpiewaniem hymnu narodowego zakończono zjazd około godz. 3-ciej po poł. Po południu odbyło się posiedzenie rady okręgowej Str. Nar., liczenie obecności. Po zagajeniu przez prezesa Rymara, wygłosił dłuższy referat o zadaniach organizacji w dzisiejszych czasach, poseł K. Wierczak.

Po przemówieniu przez Bartoszewicza, red. Zajaczkę i p. Stolarskiego, późnym wieczorem zebranie rady zakończono. Zjazd ten, w którym brało udział, obok starej gwardji, bardzo wielu młodych, świadczy o rozwoju sił narodowych.

Z Obozu Wielkiej Polski

Trzy nowe placówki w pow. wolsztyńskim i jedna nowa placówka w pow. nowotomyskim. — Liczne zebrania na wsł.

Dnia 1 sierpnia odbyło się w Osłoninie, (pow. wolsztyński) zebranie założycielskie placówki O. W. P. Zagał je p. Antoni Dworak, poczem referaty wygłosił kierownik obwodu Wijewo p. Miś i sekretarz tegoż obwodu p. Frak. Zabierali nadto głos pp. Walkowiak i Kempki z Kaszczoru. Na członków zgłosiło się 20 obecnych.

Dnia 16 sierpnia odbyło się w Nądni (pow. nowotomyski) zebranie założycielskie O. W. P. Referat zasadniczy wygłosił kierownik placówki zbąszyńskiej, poczem postanowiono założyć placówkę O. W. P. do której na miejscu wstąpiło 20 Młodych. Placówka w Nądni posiada duże znaczenie narodowe, gdyż wieś ta leży niemal nad samą granicą niemiecką.

Dnia 27 sierpnia założono placówkę O. W. P. w Tłokach (pow. wolsztyński). Referat wygłosił sekr. pow. wydz. p. Frankowski. Gorąco przemówił p. Stan. Mokry z Tłok. Do placówki zgłosiło się odrazu 29 obecnych.

Dnia 6 września odbyło się zebranie założycielskie placówki w Radomierzu (pow. wolsztyński). Referat wygłosił sekretarz pow. wydz. p. Frankowski, nadto przemawiali kierownik placówki Kaszczor oraz p. Kaczor z Radomierza. Wszyscy obecni zgłosili przystąpienie do placówki.

W istniejących już placówkach, podległych pow. wydziałowi w Wolsztynie, wroży ruch organizacyjny. Oto wykaz najważniejszych zebrań z ostatnich tygodni:

Dnia 5 września odbyło się w Kaszczorze wspólne zebranie placówek Kaszczor i Osłonin. Do raportu stanęło 62 członków. Sekr. pow. p. Frankowski wygłosił referat n. t. „Prawda o masonerji“ oraz „Cztery lata pracy O. W. P.“

Dnia 19 września odbyło się zebranie placówki O. W. P. w Wolsztynie. Zagał je kierownik placówki p. Jastrząb, poczem referat n. t. „Zadania Młodych w chwili obecnej“ wygłosił kier. pow. wydz. pos. dr. Wróbel. Sprawy organizacyjne omówił sekr. pow. wydz. p. Frankowski.

Dnia 20 września odbyło się w Siedlcu wspólne zebranie placówek Siedlec, Reklin, Zodyń i Kielkowo. Zagał zebranie kier. placówki Reklin p. Muszak, poczem p. Frankowski wygłosił referat n. t. „Prawda o masonerji“ Obecnych było 74 Młodych.

Tegoż dnia odbyło się w Przypustyni wspólne zebranie placówek Przypustynia i Perzyny (pow. nowotomyski). Referował również p. Frankowski, który nawoływał do walki z masonerją i niebezpieczeństwem niemieckim. W zebraniu wzięło udział 96 Młodych.

Dnia 25 września odbyło się zebranie placówki O. W. P. w Chorzeninie. Referował sekr. p. Frankowski, poczem omówiono sprawy organizacyjne.

W sobotę 26 września obchodzono w Wolsztynie uroczystości 600-lecie Bitwy pod Płowcami. W pochodzie wzięły również udział placówki O. W. P., podległe pow. wydziałowi Młodych w Wolsztynie. Po skończonej uroczystości na rynku, od-

NAJWYŻSZE AUTORYTETY LEKARSKIE

na podstawie długoletniej praktyki doszły do przekonania, że

OKŁADY RADOWE „RADIUMCHEMA“

z St. Joachimstał są doskonałym środkiem przeciw cierpieniom reumatycznym, ischiasu, bólowi głowy, sklerozie, cierpieniom stawów i t. d.

Żądajcie bezpłatnych prospektów:

„Radiumchema“, Warszawa, Śniadeckich 22, tel. 8-83-11.

maszerowali Młodzi z orkiestrą „Sokoła“ na czele do „Strzelniczy“, gdzie w jednych słowach przemówił pos. dr. T. Wróbel. Młodzi ze wzruszeniem słubowali: „nie rzucim ziemi skąd nasz ród“. Po wzniesieniu okrzyku na cześć Romana Dmowskiego, Młodzi rozjechali się do domów.

O niedawnej odprawie kierowników placówek O. W. P. w Wolsztynie już donosiliśmy. Zaznaczyć należy, że powiatowemu wydziałowi O. W. P. w Wolsztynie podlegają już 32 placówki (w tem 5 miejskich), z łączną liczbą 1500 członków. Wśród tych 32 placówek 26 jest w pow. wolsztyńskim, 4 (Zbąszyń, Przypustynia, Perzyna i Nądnia) w pow. nowotomyskim i 2 (Wielichowo i Dąbsko) w pow. śmigielskim.

Z powiatu śmigielskiego.

W „Ruchu Młodych“ z dnia 26 września rb. na skutek omyłki korektorskiej podano błędnie, jakoby z pośród 12 placówek O. W. P., istniejących w pow. śmigielskim, placówki w Biskupicach i Sokołowicach zostały założone przez pow. wydział O. W. P. w Wolsztynie i jemu podlegały. W rzeczywistości chodzi tu o placówki w Wielichowie i Dąbsku, podlegające Wolsztynie. Natomiast placówki w Biskupicach i Sokołowicach założone zostały przez pow. wydział O. W. P. w Śmiglu i jemu podlegały. W rzeczywistości chodzi tu o placówki w Wielichowie i Dąbsku, podlegające Wolsztynie. Natomiast placówki w Biskupicach i Sokołowicach założone zostały przez pow. wydział O. W. P. w Śmiglu i jemu też podlegają łącznie z 8 innymi placówkami (Śmigiel, Bojanowo Stare, Wilkowo Polskie, Czacz, Kluczewo, Siekowo, Sączkowo i Bucz).

Przeciw organizacjom akademickim

Pismo Banku Gospod. Krajowego do Centrali Bratnich Pomocy

Warszawa, 6. 10. (Tel. wł.) — Bank Gospodarstwa Krajowego wystosował do zarządu Centrali Akademickich Bratnich Pomocy na uczelnich warszawskich pismo z żądaniem zapłacenia w przeciągu 3 dni 1.132.930 zł za odsetki od udzielonych kredytów budowlanych. Zaznaczył należy, że niedawno odbyła się rewizja ksiąg, dokonana przez specjalną komisję B. G. K. i ministerjum oświaty, która to komisja stwierdziła całkowity porządek w rachunkach. Młodzieży została udzielona odpowiedź przez ministra oświaty i marszałka senatu Raczkiewicza, prezesa Rady Naczelnej Pomocy Młodzieży Akademickiej, że sprawy finansowe zostaną załatwione przychylnie. Fakt ten dokonał się z momentem objęcia kierownictwa ministerjum oświaty przez p. Jędrzejewicza.

Przed kilku dniami wyszedł znany okólnik ministra Jędrzejewicza, który nie uznał naczelnej reprezentacji młodzieży Naczelnego Komitetu Akademickiego i uderzył w gospodarczą stronę życia akademickiego. (w)

Wybicie szyb w konsulacie polskim w Berlinie

Berlin, 6. 10. (PAT). Dziś około godz. 12 w poł. niewyśledzeni sprawcy, korzystając z braku posterunku policyjnego przed gmachem polskiego konsulatu generalnego oraz sąsiadującym z nim gmachem poselstwa R. P. w Berlinie, wybili kilka szyb w oknach biur Konsulatu, położonych na parterze, rzucając do wnętrza kamienie brukowe. Tylko dzięki przypadkowi żaden z urzędników konsularnych, ani też nikt z licznie zebranej w tych godzinach publiczności nie odniósł szwanku. Sprawcy napadu zbiegli.

Walka o place w Niemczech

Lipsk, 6. 10. (Tel. wł.) Przedstawiciel rządu Rzeszy, dr. Sittler oświadczył na zjeździe robotniczych związków zawodowych, że t. zw. prawo taryfowe łącznie z zasadą rozjemstwa będzie w Niemczech utrzymane.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dwa przykłady z życia karteli

Szanownym Czytelnikom znany jest nasz stosunek do karteli. Zagadnieniu „Gospodarki związanej” poświęciliśmy szereg artykułów i feljtonów, w których — nie negując dodatnich stron kartelu wskazywaliśmy na liczne, w praktyce, niedomagania krajowych karteli. Stoimy na gruncie uchwały światowego kongresu gospodarczego, który w maju 1927 r. wypowiedział zdanie, iż ocena ogólnogospodarczej wartości danego kartelu zależy od sposobu i intencji, w jakich kartel jest prowadzony.

Jeżeli kartele dbają jednostronnie tylko o interesy swych członków i zasklepiają się w samolubstwie, zamiast przynosić korzyści, szkodzą ogółowi, bo nie chcą obniżyć cen produktów przemysłowych, chociaż często-gęsto jest to możliwe. To też np. w Niemczech coraz głośniej rozlegają się żądania, by rząd je rozwiązał, gdyż żelazo jest tam droższe, niż np. w Belgii lub Francji o 50 proc., węgiel o 45 proc., potas o 66 proc. itd.

U nas w Polsce rozlegają się także wołania, by rząd zainteresował się bliżej niektórymi kartelami i syndykatami, które nie dbają o dobro gospodarstwa narodowego. Niestety, rząd nie daje posłuchu tym słusznym postulatom, mimo że niejednokrotnie szkodliwe poczynania karteli są mu doskonale znane. Dowodzi tego następujący, aktualny przykład:

Miesięcznik „Nafta”, organ przemysłowców naftowych, produkujących ropę naftową, zamieścił ostatnio list otwarty grupy właścicieli kopalń nafty do premiera, do ministra p. i h. oraz do ministra skarbu, ze skargą na osobliwe praktyki kartelu właścicieli rafinerji. Kartel ten dąży z jednej strony do ciągłego podnoszenia cen przetworów naftowych i jednocześnie do obniżania cen surowca (ropy), co w konsekwencji uniemożliwia wielu kopalniom sprzedaż ropy. Autorzy listu powyższego dowodzą, że kartel czerpie dzięki tym praktykom olbrzymie dochody, a dowodem tego płacenie olbrzymich „odszkodowań” właścicielom rafinerji, którzy zgodzili się zaprzestać całkowicie lub częściowo nabywania i przerabiania ropy.

I tak np. — według powyższego listu — rafinerja „Gartenberg i Schreier” za unieruchomienie swoich zakładów otrzymuje od kartelu 300 tysięcy dolarów rocznie, dzierżawcy rafinerji firmy „Stawiarski i S-ka” otrzymuje od kartelu 100 tys. dolarów rocznie, a placą za dzierżawę rafinerji tylko 20 tys. dolarów. Takich rafinerji, bawiejnie rentujących się dzięki temu, że nic nie robią, jest podobno więcej. Oczywiście kartel, który może płacić tak wysokie odszkodowania konkurentom za „nie robienie konkurencji” musi osiągać olbrzymie dochody.

Najciekawsze, że kartel ten powstał i istnieje pod patronatem rządowego przedsiębiorstwa „Polmin”...

Podobnie przedstawia się sprawa kartelu cukrowego. Wszak nie kto inny, jak rząd ustala cenę cukru i toleruje gospodarke, o której ostatnio komisarz rządowy katowickiej Izby handlowej, p. J. J. Kowalczyk w 18. numerze „Górnośląskich Wiad. Gosp.” z dnia 25 września r. b. wyraził się w słowach następujących:

„Warto zapytać się, czy istotnie wymaga tego interes państwa i społeczeństwa, że nasz cukier, który w Anglii krzepi nawet w świnie, u nas jest niedostępny dla najszerzych mas społeczeństwa z powodu nadmiernie wysokich cen? Gdyby był u nas w kraju tańszy, zwiększyłby się z pewnością popyt na niego, producenci buraków i cukru mieliby większe dochody i państwo zwiększone podatki.

Są to tylko dwa przykłady, ale mogłyby ich więcej jeszcze posłużyć dla potwierdzenia słuszności opinii tych, którzy skarżą się na brak zainteresowania rządu dla przedziwnych „praktyk” kartelowych. Tem mniej zrozumiała jest tendencja świadomego i celowego popierania i rozszerzania ruchu kartelowego, która się przejawiała w ostatnim przemówieniu premiera.

Krótkie informacje gospodarcze

Sytuacja w handlu eksportu koni jest tego rodzaju, że ceny, które otrzymuje hodowca, nie pokrywają kosztów chowu koni; eksport jest w przeważnej liczbie wypadków deficytowy.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Świat finansowy przeżywał w ub. tygodniu dalsze konsekwencje załamania się funta szterlingów. Wyrzucił się one w dalszym odstępianiu od parytetu złota, podwyższeniu dyskonta, zmniejszeniu zapasu walut i złota, zamknięciu giełd i spadku kursów. Wśród krajów, które porzuciły parytet złota, należy wymienić przedewszystkiem Szwecję, Norwegię i Danję. Podwyżka stopy dyskontowej miała miejsce między innymi w Czechosłowacji (do 6½ proc., we Włoszech do 7½ proc., w Holandji do 3 proc., w Irlandji do 6½ proc. w Bułgarji do 9½ proc., w Grecji do 12 proc., w Finlandji do 7½ proc., w Szwecji do 8 proc.) Szczególnie silny odpływ zapasu złota i walut nastąpił w Niemczech, które straciły w ten sposób przeszło 322 miliony mk. w ciągu tygodnia, w czem 74 milj. marek złota. W te sposoby pokrycie obiegu pieniężnego spadło do 31,2 proc. t. j. o 8,9 proc. poniżej przewidzianego ustawą. — Z ważniejszych giełd nie pracowały Berlin i Wiedeń.

Na giełdzie w Nowym Jorku akcje kolejowe zniżkowały w dalszym ciągu. Papiery przemysłu chemicznego, metalowego i naftowego spadły bardzo znacznie. Jeszcze bardziej został obniżony kurs akcji bankowych. Pieniądz dzienny bez zmiany, a mianowicie 1½ proc.

Kursy giełdy efektów w Paryżu przedstawiła krzywa łamana na której ostatnim odcinku akcje kolejowe i transportowe wykazały tendencję utrzymaną, żegluga i automobile mocniejszą, górnictwo i elektryczność niejednolita, nafta i kauczuk spokojna. W porównaniu z notowaniami z przed tygodnia, wszystkie bez wyjątku papiery straciły na kursie, np. Bank Francuski z 13 000 na 11 850, Credit Lyonnais z 2.140 na 1.920, kolej północna z 1.999 na 1.910. Z papierów obcych najbardziej ucierpiała niemiecka 5½ proc. pożyczka Younga, która z 612 spadła do 499.

Tendencja na giełdzie londyńskiej niejednolita, zainteresowanie zmienne. Ostatnio dokonano żywszych obrotów pożyczkami krajowymi i zagranicznymi w przeciwieństwie do obrotów z początku tygodnia, kiedy największym zainteresowaniem cieszyły się akcje przemysłowe. Z obcych papierów najwybitniej zniżkowała grupa szwedzka. Pieniądz dzienny bez zmiany 4½ do 3½ proc. Złoty polski notowano w dniu 1 października rb. 34,50. Kurs funta w tymże dniu wynosił w Nowym Jorku 3,95, a w Paryżu 100, w Berlinie 16,70, w Amsterdamie 9,77, w Zurychu 20 i w Wiedniu 28.

Na giełdzie warszawskiej tendencja dla akcji słabsza i obroty małe; pożyczki państwowe niejednolite, prywatne papiery lokacyjne słabe. Notowano akcje (pierwsza cyfra z 26 września 1931 r., druga z 3 października): Bank Polski 113—111,50, Bank Handlowy 100—97, Lilpopy 12,50—11,25, Modrzejów 4,00—4,00, Starachowice 6,50—6,00.

Papiery procentowe: 3 proc. Pożyczka Budowlana 31,00—29,50, 5 proc. Poż. Konwersyjna 43,75—42,50, 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 53,00—52,50, 10 proc. Poż. Kolejowa 99,50—99,50, 4½ proc. L. Z. Ziemskie 46,25—40,00, 5 proc. T. K. m. Warszawy 51,00—47,50, 8 proc. T. K. m. Warszawy 64,75—58,50.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	26. 9.	29. 9.	30. 9.	1. 10.	2. 10.	3. 10.
Pszonica						
Warszawa	23,50	23,50	—	23,50	23,50	—
Poznań	20,75	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50
Lwów	21,25	—	—	21,25	—	—
Lublin	21,00	—	21,00	21,50	—	—
Zyto						
Warszawa	21,75	21,75	—	21,75	21,75	—
Poznań	21,50	22,50	22,50	22,50	22,50	22,50
Lwów	20,25	—	—	20,00	—	—
Lublin	20,25	—	20,50	20,00	—	—
Jęczmień						
Warszawa	21,00	21,00	—	21,00	21,00	—
Poznań	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Lwów	17,75	—	—	17,75	—	—
Lublin	19,00	—	19,50	19,00	—	—
Owies						
Warszawa	21,50	21,50	—	21,00	21,00	—
Poznań	20,50	20,50	20,50	—	—	20,50
Lwów	22,50	—	—	22,50	—	—
Lublin	20,00	—	20,00	20,00	—	—

Poraz pierwszy od szeregu ostatnich lat cyfra Głównego Urzędu Statystycznego, dotycząca zbiorów, każą przypuszczać, że w bież. roku gospodarczym w zakresie zbóż chlebowych będziemy na granicy samowystarczalności. Tegoroczne zbiory żyta są niższe od najniższych ostatniego pięcioletnia. Również zbiory pszenicy są słabsze od zeszłorocznych, ale mimo to większe od średni ostatnich 5 lat. Wobec istnienia pewnych zapasów wpszenicy zeszłorocznej, oraz wobec niskich cen tego zboża, można się liczyć z dość znaczną substytucją żyta przez pszenicę. Ogółem należy przypuszczać, że w bieżącym roku gospodarczym

będziemy mieli niewielkie nadwyżki eksportowe jedynie pszenicy oraz jęczmienia.

Wahania kursu funta, oraz ucieczka wielu krajów od waluty, opartej na złocie, sprawiły tego rodzaju zamieszanie na rynkach zbożowych, że trudno w tej chwili mówić o normalnych obrotach międzynarodowych. Rzecz zniemienna, że stosunkowo najmniej ucierpiał obroty, dokonywane z rynkiem angielskim, który potrzebuje stalego dopływu ziemiopłodów dla pokrycia codziennych potrzeb ludności. Wiele domów handlowych odmawia dokonywania transakcyj terminowych, oczekując wyjaśnienia międzynarodowej sytuacji finansowej i walutowej. Zakupy angielskie dokonywują się przedewszystkiem z zapasów zbóż rosyjskich. Ze Stanów Zjednoczonych donoszą, że należy się liczyć z wydatnem zmniejszeniem obszarów obsianych pszenicą.

W tych warunkach ostatni tydzień na rynkach zbożowych stał się oddawna oczekiwany białym krukami, podaż malała, a popyt wzrastał. Ale pomimo to we wszystkich centrach zbożowych ceny spadły.

Kanadyjski rynek zbożowy jest głównym współuczestnikiem katastrofy funta, albowiem dolar kanadyjski obniżył swą wartość, a zboże nawet przy tej obniżonej wartości również spadło w cenie.

Na giełdzie zbożowej w Chicago decydujący wpływ wywierały: baissa na giełdzie efektów, niewyjaśniona sytuacja finansowa (banki), likwidacja zapasów przez domy komisowe i podaż zagranicznej kukurydzy. Na giełdzie berlińskiej zniżkowały wszystkie zboża, oprócz jęczmienia, który utrzymał się na poprzednim poziomie.

Bydło i mięso

Tydzień sprawozdawczy cechowała tendencja słaba przy dalszej wybitnej niższe cen. Bydło rogate zniżkowało na targowicy poznańskiej o 4—10 zł. na 100 kg. Spadek cen nierogaczyny osiągnął na niektóre gatunki 12—18 zł. na 100 kg.; świnię bekonową zniżkowały o 6—8 zł. Analogiczny spadek nastąpił na pozostałych targach trzody, jedynie w Warszawie zniżka była nieznaczna.

W dniu 2 bm. poprawiły się notowania bekonu polskiego w Londynie o 18 proc., co mniej więcej odpowiada spadkowi kursu funta. Zwyczajka ta zmniejszyła marżę między bekonem polskim a duńskim do 20 proc., podczas gdy do niedawna sięgała 15 a nawet 20 procent.

Masło

Sytuacja na rynkach maślanych uspokoiła się. Zeszłotygodniowy spadek notowań na rynku niemieckim spowodowany został obniżeniem kursu korony duńskiej, wskutek czego oferty duńskie kalkulowały się korzystniej i pociągnęły za sobą spadek notowań. Notowania berlińskie z dnia 3 bm. utrzymały się na poziomie 118, 105 i 91 Rm. za I, II i III gat. przy spokojnej tendencji. Rynek krajowy jest nadal spokojny przy utrzymanych cenach. Hurtowe ceny Komisji Należalowej w Warszawie wynoszą bez zmiany za 1 kg. w złotych: masło wyborowe 3,80, deserowe — 3,20, solone mleczarskie — 3,40.

Jaja

Na rynkach jajczarskich panuje chwilowo dezorientacja, spowodowana wstrzą-

śnieniami walutowymi. Konsumenty angielscy, a częściowo także kupcy, pod inspiracją rządu, sprzeciwiają się podwyżce cen, równoległej do zniżki funta szterl. Wielkie zapasy w chłodniach oraz zwiększone dowozy z krajów pozaeuropejskich umożliwiają na pewien czas trwanie przy poprzednim parytecie. Jednak eksporterzy, z uwagi na rychłe wyczerpanie się zapasów i stopniowe zmniejszanie się produkcji liczą się z zwyczajką notowań londyńskich. Pod wpływem kryzysu walutowego panuje obecnie tendencja zniżkowa na wszystkich rynkach zbytu.

Ceny na rynku krajowym spadły dotychczas nieznacznie. Kupcy liczą się z rychłą poprawą na rynkach zagranicznych, uwzględniają w kalkulacji spadek produkcji. W ub. tygodniu płacono w Warszawie za 1 skrzynię przeciętnie 145 zł., za towar grubszy 155 zł., w Krakowie za towar eksportowy franco granica 20 — 21 dol.

Future

W tych dniach zamknięte zostały je-sienne aukcje futrzane Sowietów w Lipsku. Z ich przebiegu kryzysu gospodarczego dał się odczuć bardzo wyraźnie. Uwydatniło się to zarówno w znacznie mniejszej niż zazwyczaj liczbie kupujących, jak i w zredukowanych w porównaniu z wiosennymi aukcjami obrotach. Na pierwsze miejsce wśród odbiorców wysunęły się Stany Zjednoczone, które zakupiły bardzo znaczne ilości futer wyższych gatunków. Również i Niemcy zakontraktowały większe partje. Tendencje cen przez cały czas trwania aukcji były niejednolite. Tak więc karakuly zostały sprzedane tylko częściowo, a ceny ich spadły o 10 proc. Karakuly czarne wyższych gatunków cieszyły się większym powodzeniem przy zwyczajce cen o 5 proc.

Manufaktura

Na rynku wełnianym w Łodzi nastąpiła w ciągu ostatnich dni poważna zmiana na gorsze. Zmniejszyło się zapotrzebowanie klientów na manufakturę wełnianą; tłumaczy się to ogólnym zubożeniem społeczeństwa oraz ograniczeniem zakupów. Składy u hurtowników nie są zbytnio przepełnione towarami; licząc się bowiem z kryzysem, pracowali oni naogół bardzo ostrożnie, zaopatrując się jedynie w najniezbędniejsze gatunki towarów. W tej galezi przemysłu włókienniczego poprawiła się ostatnio wypłacalność odbiorców.

Na przedzie bawelnianą zapotrzebowanie było ostatnio znacznie zmniejszone wobec trwania świąt żydowskich. Poczytuje się to za zjawisko przejściowe. Związek producentów przedzie bawelnianej zawiadomił wszystkich swoich członków o wy-danych przez siebie cenach orientacyjnych na poszczególne numery przedzie. — W związku ze znajdującym się obecnie w pełni sezonie zimowym na rynku tkanin bawelnianych, jak i w przemyśle pończoszniczym i trykotażowym należy mieć nadzieję, że już w dniach najbliższych zapotrzebowanie na przedzie ponownie wzrośnie.

Na uwagę zasługuje porozumienie zawarte między lnarskimi sferami kupieckimi a Tow. Lnarskim w Wilnie, dotyczące zakresu działalności w sprawach lnu. Porozumienie zostało osiągnięte przy pomocy Izby przemysłowo-handl. w Wilnie. Wyjdzie ono niezawodnie na korzyść i zapewni dalszy rozwój, hodowli lnu na ziemiach wschodnich.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Podwyższenie podatku od lokali.** Wkrótce zostanie zgłoszony do Sejmu projekt rządowy ustawy podwyższającej dotychczasowy podatek od lokali z 8 proc. na 12 proc., t. j. o 50 proc. Stopa będzie wynosiła 12 proc., z których 4 przypada na rzecz miast, a więc tyle, co i obecnie, 6 proc. na rzecz państwowego funduszu rozbudowy miast i 2 proc. na rzecz funduszu kwatunku wojskowego. Nadto zostaje zmieniony przepis dotyczący ulgi dla bezrobotnych, których lokale obecnie są wolne od podatku, o ile nie przekraczają dwóch pokoi, gdy według projektu mają być zwolnione, gdy nie przekraczają dwóch izb.

Z KRAJU

(k) **Rozporządzenie do funduszu drogowego.** Nowe rozporządzenie wykonawcze do ustawy o funduszu drogowym zostało już uzgodnione między ministerstwami i w najbliższych dniach będzie ogłoszone w Dzienniku Ustaw. Zmiany, jakie wprowadza nowe rozporządzenie w stosunku do obecnego stanu rzeczy, są następujące: Opłata z art. 8 ustawy t. j. od przedsiębiorstw przewozowych może być pobierana w dwójakiej formie: od faktycznie wykonanych tonno - kilometrów albo w formie ryczałtu. Od faktycznie wykonanych tonno - kilometrów pobierana będzie opłata tylko od przedsiębiorstw, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe, jednak na prośbę tych przedsiębiorstw może im być wymierzona opłata ryczałtowa. W podobny sposób reguluje rozporządzenie pobieranie opłaty z art. 18 ustawy t. j. od biletów. Jako regule przyjmuje rozporządzenie pobieranie opłaty od ceny rzeczywiście sprzedanych biletów, których typ, wzór i nakład przygotowuje ministerstwo robót publicznych. Sposob-

bów ustalania ryczałtu rozporządzenie nie podaje, tylko zasady, wskazujące jakie okoliczności powinny być brane pod uwagę przy obliczaniu ryczałtu. Samo obliczanie ryczałtu ma być przewidziane w instrukcji ministerstwa.

(k) **Poprawa bilansu Banku Gdańskiego.** Ogłoszony w piątek bilans Banku Gdańskiego na dzień 15 września wykazuje dalszy wzrost pokrycia banknotów w złocie o 5 milj. guld., osiągając sumę 15.706.000 guld. Obieg banknotów wzrósł również na sumę około 5 milj., niemniej pokrycie w złocie oraz w dewizach zaliczonych do pokrycia obiegu banknotów wynosi łącznie 68,5 proc. Oprócz tego Bank ma zagranicą dewiz na 7 milj. guld., w której to sumie znajduje się reszta funtów na rachunek w Banku Angielskim. Funty te obliczone są w bilansie podług kursu dnia.

(k) **Przemysł rowerowy pada ofiarą etatyzmu.** Przemysł rowerowy dotkliwie odczuwa konkurencję państwową wytwórni. Znaczna część wytwórni prywatnych jest już unieruchomiona, inne zaś pracują przez 2—3 dni w tygodniu ze zredukowaną załogą robotniczą.

Z ZAGRANICY

(z) **O zniżeniu pokrycia złota.** „Neue Freie Presse” donosi z Bazylei: Z kół Banku wypłat międzynarodowych donoszą, że generalny dyrektor tej instytucji, Quesnay, wypracował plan ogólnej rewizji parytetu złota. Projekt ten będzie przedmiotem obrad na najbliższym posiedzeniu rady nadzorczej Banku wypłat międzynarodowych. Chodzi tu o międzynarodowy projekt zniżenia pokrycia złota we wszystkich państwach do przeciętnie 20 proc. obiegu banknotów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Bezgraniczna naiwność ludzka

„Cudowne leczenie“ latwowiernej gospośi przez cyganki i co z tego wynika

Z Górzna pod Brodnicą donoszą o bezczelnym oszustwie, dokonaniem przez cyganki - wróżbiarki na niejakej Zapalowskiej w Bryńsku-Fiałki na pograniczu b. Kongresówki.

W mieszkaniu Z., zjawily się dwie natrętne cyganki i wmowiły jej, że jest ciężko chora, zapewniając, iż przywrócą zdrowie, o ile Z. podda się ich cudownie działającym zabiegom. Naiwna gospośia uwierzyła oszustkom, które poradziły, aby włożyła na szyję woreczek z pieniędzmi — 600 zł w banknotach — przymocowany do taśmy. Miał to być niezawodny środek. Cudowny sposób kuracji powinien pozostać wyłączną tajemnicą gospośi — uprzedzały cyganki — w przeciwnym bowiem razie wszystkie zabiegi byłyby bezskuteczne.

Nie mając tyle gotówki w domu, Z. zapożyczyła się u swych sąsiadek, a gdy wreszcie zebrała owe 600 zł, cyganki schowały je do woreczka i nałożyły gospośi na szyję, stosując różne ceremonie, połączone z zaklęciami. Ukończywszy „ciężką pracę“ wyludzi-

ły od Zapalowskiej jeszcze sporo bielizny, którą przyrzekły złożyć w ofierze Matce Boskiej Częstochowskiej. Ponadto podczas swych „zabiegów“, wróżki zdołały skraść z mieszkania garderobę wartości przeszło 400 zł.

Gdy następnej niedzieli syn gospośi chciał włożyć świąteczne ubranie, zauważono dopiero kradzież. Wówczas zachwiała się wiara Z. do wróżek i, przeczując ponieważ podstęp, zabrała do woreczka, w którym z przerażeniem zamiast banknotów znalazła skrawki bezwartościowego papieru.

Powyższy nieodosobniony wypadek powinien być dla wszystkich przestroga, aby mieli się na baczności przed przywyczajonymi do lenistwa i włóczęgi cyganów. Obecnie zarzucili oni instrumenty muzyczne swych przedwojennych poprzedników, zamieniając je nie tylko na rondle i patelnie, lecz przede wszystkim na niecny proceder wykorzystywania ludzkiej naiwności i nieuwagi na każdym kroku.

dzie apelacyjnym. Trybunał zatwierdził wyrok pierwszej instancji. (z)

Echa napadu

Bezczelny rabuś atakuje przechodnia w biały dzień i w śródmieściu — Towarzysze chcą odbić bandytę

W sprawie napadu rabunkowego, dokonanego w sobotę na św. Marcynie na mieszkańca Warszawy Fr. Nitschmana (ulica Złota 40) dowiadujemy się dalszych szczegółów. Napastnik 20-kilkoletni Jan Trybus, mieszkający przy ul. św. Wincentego (blok 9), zaciepił Nitschmana na ulicy i wepchnął go do bramy domu nr. 69, żądając wydania pieniędzy. Gdy napadnięty stawiał Trybusowi opór, ten ostatni pobił go dotkliwie a gdy Nitschman głośno wzywał pomocy, Trybus rzucił się do ucieczki, lecz przytrzymał go przechodzący przypadkowo posterunkowy Krawczyk.

Z powodu zajścia w krótkim bardzo czasie powstało wielkie zbiegowisko. Na ulicy zgromadził się tłum, złożony z około tysiąca osób, przyczem kilku osobników przyjęło groźną postawę wobec posterunkowego Krawczyka. Padły okrzyki, wzywające Trybusa, by nie pozwolił się aresztować przez policjanta, który nie jest w służbie. Usiłowano nawet Trybusa odbić, a zagrożony przez tłum policjant wezwał pomocy przechodzących żołnierzy, których tłum również poturbował. Dopiero dwaj podoficerowie stanęli w obronie napastowanych żołnierzy i wówczas tłum zaczął się cofać. Posterunkowy Krawczyk z dużym narażeniem się, grożąc użyciem rewolweru, zdołał dopiero odstać Trybusa na komisariat. (k)

Skazanie zabójcy

Trybunał zasądził go na trzy lata więzienia

Józef Gluchy zamieszkały w Kormornikach pod Poznaniem, toczył od dłuższego już czasu spór o mieszkanie z niejakim Maciejewskim, robotnikiem z zawodu. Do ostrej wymiany słów dochodziło bardzo często, przyczem Gluchy uniesiony gniewem odgrażał się, że Maciejewskiego „będzie musiał sprzątnąć“.

Pewnego poranku wybrał się Maciejewski ze swymi towarzyszami rowerami na szosę i tam czatowali na Gluchego, który niebawem przejeżdżał obok nich również na rowerze. Gdy Gluchy zrównał się z czatującymi, otrzymał raptem cios w głowę pałką gumową, tak, że upadł na ziemię. Zorientowany się co mu grozi wstał natychmiast i począł uciekać. Wówczas Maciejewski strzelił za nim, lecz chybił. Gluchego opanowała wściekłość. Zawrócił natychmiast, podążył za swym przeciwnikiem i dał czterokrotnie ognia z parabellum. Skutek był fatalny, bowiem Maciejewski z krzykiem „zabili mnie“, runął na ziemię i wkrótce zmarł. Okazało się, że kule ugrzęzły w płucah.

Gluchy zasiadł na ławie oskarżonych w sądzie okręgowym i skazany został na 3 lata ciężk. więzienia. Apelowal on i wskutek tego wczoraj sprawa ponownie była rozważana w są-

dzie apelacyjnym. Trybunał zatwierdził wyrok pierwszej instancji. (z)

Falszywi prorocy

Kolporterzy pism heretyckich — Ostrożnie z t. zw. „modlitwami łańcuchowymi“

W Poznaniu i okolicy uwijają się znowu kolporterzy sprzedający pisma heretyckie. Chodzą oni od domu do domu, usiłując piśmida te jako rzekomo katolickie wcisnąć mniej uświadomionym jednostkom. Wyjaśniamy zatem, że każde czasopismo czy książka katolicka o treści religijnej musi być zaopatrzone w t. zw. „imprimatur“, czyli pozwolenie władzy duchownej. Jeżeli takiej wzmianki niema, nie należy nabywać książki lub broszury, — a sprzedających oddać w ręce policji.

Pozatem dowiadujemy się, że w ostatnim czasie, mimo licznych napomnień, pewne osoby zbalamucone przez sekciarzy rozpisują t. zw. „modlitwy łańcuchowe“ i składają je po ławkach w kościele, zachęcając ludzi do przepisywania pod groźbą nieszczęść, jakie spadną rzekomo na tych, co takiej modlitwy nie przekażą dalej. Duchowieństwo uważa za swój duszpasterski obowiązek ostrzec parafjan przed tym zabobonem świadczącym tylko o ludzkiej głupocie. Karteczki z takimi „modlitwami“ do Matki Bożej lub do św. Antoniego są jedną z licznych broni wrogów Kościoła katolickiego, mającą na celu podkopanie powagi naszej Wiary. Należy zatem niszczyć owe karteczki i przestrzegać przed temi wszystkimi znajomym.

KALENDARZYK

Wtorek, 6 października 1931.
Słońce: wschód 6,00; — zachód 17,20; — długość dnia 11 godz. 20 min.
Księżyc: wschód 23,39; — zachód 15,45; — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 13 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne uziarnokwane 757 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 14 st. C., najniższa plus 12 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Przewidywania pogody na środę: Pochmurno z chwilowymi przejaśnieniami, ciepło.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj plus 1,58 mtr.
Kal. rzk.: Brunon; jutro Justyna P.
Kal. słow.: Bronisław; jutro Rosława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1
Wilda: Apteka „Fortuna“ Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. Górna Wilda 3.
Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ul. Niegolewskich.
Jeżyce: Apteka Mickiewicz, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską“ ul. Dąbrowskiego 76.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Z Sodalicji Pań Nauczycielek, Nabożeństwo eucharystyczne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 18 w kaplicy sodalicyjnej u OO. Jezuitów.

OSOBISTE

— * P. Franciszka Pawlaczykówna obchodziła w dniu 4 bm. jubileusz 25-letniej wiernej i uczciwej pracy jako gospodyni w tej samej rodzinie. Z inicjatywy pracodawców odbyła się w dniu tym msza św. na intencję Jubilatki w kaplicy SS. Służebniczek N. Marii Panny.

— * Egzamin sędziowski złożyli w piątek, dnia 2 bm. przed komisją egzaminacyjną dla egzaminów sędziowskich pp. Alfons Joachimowski, Henryk Kowalski, Józef Landsberg, Bolesław Łuczak i Feliks Minicki.

— * Srebrne gody małżeńskie obchodzą 7 bm. pp. Franciszek Krzyżaniak z małżonką Stanisławą z domu Rękosiewicz, ul. Jeżycka 50. Na intencję Jubilatów odprawi się dnia 7 października o godzinie 9 rano msza św. w kościele O. O. Salezjanów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Wydział teologiczny Tow. Przyjaciół Nauk, Posiedzenie wydziału w czwartek, 8 bm. o godz. 18 na sali zebrań towarzyszących przy ul. Sew. Mielżyńskiego. Referat ks. prof. dr. Słonkowskiego n. t. „Nauka semiarjan o Trójcy św.“

— * Tow. Uczestników Powstania — Jeżyce. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 6 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

— * Z Stow. Kupców Chrześcijan. Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 8 bm. o godz. 20 na sali posiedzeń, Dom Kupiectwa Polskiego, ul. Zwierzyńnicka 12 z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie. 2) Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania. 3) Komunikaty zarządu a) sprawozdanie z Zjazdu delegatów Z. T. K., b) projektowane egzaminy dla uczniów przy Izbie przemysłowo-handlowej, c) sprawa kursów dekoracji dla uczniów i pracowników handlowych. 4) Wolne głosy i zamknięcie.

— * Z Koła Eucharystycznego panien parafji N. Serca Jezusa — Jeżyce. Nabożeństwo miesięczne, przypadające na czwartek, 8 bm., z powodu nabożeństwa październikowego się nie odbędzie. Zebranie odbędzie się tegoż dnia o godz. 20 po skończonym różańcu w ochronce.

— * Tow. Przem. Sobieski. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 7 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad m. in. sprawami wykład. — W kasie lokalnej płatny jest wypadek od 147 do 149.

WYKŁADY

— * W sali Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego (ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 26-27) wygłosi w środę, dnia 7 bm. o godz. 19 p. Blondel, profesor Ecole des sciences politiques w Paryżu i b. profesor Collège de France odczyt p. t. „La France devant la crise“. Należy się spodziewać, że zarówno nader ciekawy temat odczytu, jak i osoba prelegenta zgromadzi liczne grono słuchaczy. Wstęp wolny.

ZYCIE SOKOLE

— * „Sokół“ Śródmieście. Zebranie miesięczne, połączone z wykładem druha redaktora T. Powidzkiego o „Serbołużyczanach i ich Związku Sokolim“, odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 20 w salce przy ul. św. Marcina 65.

— * „Sokół“ Poznań — św. Łazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 20 w lokalu Zjedn. Kolejarzy Polskich, ul. Spokojna 24.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Lekcje języków francuskiego i angielskiego. Przypomina się o kursach języków francuskiego i angielskiego, które organizuje Towarzystwo Wydawnicze „Polskiej Armji Błękitnej“. Wykładów języka francuskiego dla członków Tow. Hallerczyków i sympatyków podjęła się p. W. Filipowska. Zgłoszenia w sekretariacie Tow. przy ul. 27 Grudnia 19 m. 16 we wtorki i piątki w godz. 17—18. Język angielski wykladać będzie p. pułk. J. Zarembyna. Zgłoszenia ul. Przeczniaka 6, II ptr. codziennie w godz. 14—16. Ostateczny termin zgłoszeń upływa z dnia 13 bm. — Rozpoczęcie kursów 16 bm.

— * Towarzystwo Polsko - Angielskie przypomina o wpisach na kursy języka angielskiego we wtorek, 6 października i we środę, 7 października o godz. 17—18 w gmachu 6-tej szkoły powszechnej przy ul. św. Marcina 35. Regularna nauka na kursach rozpocznie się w czwartek, dnia 8 października o godz. 17,45. Ilość uczestników na każdym kursie jest ograniczona do 25 osób, opłata wynosi 5 zł miesięcznie dla członków, 8 zł dla nieczłonków.

— * Czytelnia dla Kobiet rozpoczyna kursy artystycznych i praktycznych robót ręcznych, które obejmują: malowanie na porcelanie, batik, liworyzacje, trykotaż ręczny, tweedy, mereżki, haft biały i kolorowy, koronki i cerowanie artystyczne. Zgłoszenia przyjmuje codziennie

biuro Czytelnii, ul. Kantaka 9, II p. od godz. 11—13 i od 17—19.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Zarząd Oddziału Poznańskiego Polskiego Stow. Kobiet z wyższym wykształceniem podaje do wiadomości, że ogłoszono konkurs na trzy stypendja międzynarodowe na rok akademicki 1932-33.

1) Stypendjum Federacji Amerykańskiej w wys. 1500 dol. na studia zagraniczne (termin zgłoszeń do 1 listopada 1931), 2) Stypendjum Federacji Angielskiej w wys. 100 f. szterl. na studia w Londynie w dziedzinie humanistycznej lub nauk ścisłych (termin zgłoszeń do 1 grudnia 1931), 3) Stypendjum Federacji Międzynarodowej w wys. 250 funtów szterl. na studia zagraniczne w zakresie matematyki, fizyki, chemii, geologii, biologii, fizjologii i patologii (termin zgłoszeń do 15 stycznia 1932). O stypendja te mogą się ubiegać tylko członkinie Stow. Kobiet z wyższym wykształceniem. — Pozatem Federacja Włoska ustaliła nagrodę w wysokości 10 000 lirów za najlepszą pracę n. t. „Ewolucja pojęcia czasu“. — Bliższych informacji udziela sekretarka Oddziału Poznańskiego, p. Smoluchowska (ul. Chełmońskiego nr. 8, tel. 7639) codziennie z wyjątkiem niedzieli od godz. 14,15—14,45.

— * Otwarcie biblioteki T. C. L. na Chwaliszewie. Otwarto ponownie na Chwaliszewie bibliotekę T. C. L. Mieści się ona w domu p. Stanisława Piotrowskiego, Chwaliszewo 49, tel. 1801. Otwarcie jest codziennie rano od godz. 9—1 i popołudniu od 3—6.

— * Wielkopolski Związek Myśliwych komunikuje: Aby uniknąć nieporozumień, podajemy jeszcze raz do wiadomości myśliwych, że mocą rozporządzenia p. wojewody polowanie na zające w naszym województwie rozpoczyna się w tym roku dopiero 1 listopada i trwa do dnia 14-go stycznia włącznie.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Pożar na Marjackiej. Wczoraj wieczorem zaalarmowano straż pożarną do Główniej na ul. Marjacką 9. W pewnym mieszkaniu wybuchł nieznaczny ogień, który ugaszono przy pomocy sikawki ręcznej. (k)

— * P. Zofia Lipińska, ul. Dąbrowskiego 92, nie usiłowała popełnić samobójstwa przez zażycie lizolu, jak to na skutek mylnej informacji podaliśmy w nr. z piątku ub. tygodnia. Pogotowie ratunkowe zawiązało tam z powodu nagłego zachorzenia p. L.

— * Wypadki na budowlach. Z budowli na ulicy Marynarskiej spadł podczas pracy cieśla p. Adam Rataj i złamał nogę. Przewieziono go do lecznicy miejskiej. — W parku Wilsona spadł z rusztowania mieszkający na Wierzbiciach 39 p. Edmund Pięta i zwichnął nogę w stawie skokowym. — W rzeźni miejskiej spadł z rusztowania z wysokości pierwszego piętra 46-letni malarz p. Witold J., mieszkający przy ul. Różanej. Przewieziono go do lecznicy miejskiej. (k)

— * Zderzenie tramwaju z wozem mleczarskim. Na ulicy Kraszewskiego zderzył się tramwaj z wozem mleczarskim p. Wincentego Paluszaka, mieszkającego przy ul. Szamarzewskiego 31. Wskutek zderzenia wóz został uszkodzony. (k)

— * Dzieciobójstwo. W Jakubowie w powiecie wągrowieckim ujawniono w tych dniach wypadek dzieciobójstwa. 22-letnia Rozalja Hoehler porodziła dziecko płci żeńskiej, które wkrótce po porodzie zostało pozabawione życia. Matka Hoehlerówny, Marianna, uduśliła niemowlę, zaciskając mu około szyi sznur, następnie owinęła je w szmaty i zakopała w chlewie. Zwłoki noworodka odstawiono do dyspozycji władz sądowych. Matkę gwałtownie usunętego niemowlęcia odstawiono do szpitala w Wągrowcu, zaś dzieciobójczynię aresztowano. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * Czyje rzeczy? W komisariacie II P. P. znajduje się w przechowaniu 26 metrów granatowego materiału (popeliny), 8 czapek wełnianych dziecięcych, 2 metry barchanu i kilka walków nici. Przedmioty te odebrano szajce złodziei składkowych. (k)

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

— * **Porzucony rower.** P. Haluch, mieszkający na Drodze Dębińskiej 11 znalazł na wspomnianej ulicy rower, piasek i bieliznę męską. Narazie nie stwierdzono, kto jest właścicielem tych przedmiotów. (k.)

— * **W dochodzeniach w sprawie pożaru stodoły** ze zbożem Jana Michałowskiego w Mieczewie w powiecie śremskim w dniu 17 sierpnia bm. wykazano, iż ogień był podłożony. Jako silnie podejrzanego ujęto Michałowskiego i odstawiono do więzienia sądowego w Śremie. M. miał się odgrażać wierzycielom, że po zwiezieniu zboża podpali je. Spalone przedmioty nie były własnością obwinionego. (k.)

— * **Włamanie do drogerji.** Na Nowem Osiedlu w Głównej włamano się do drogerji p. Cypriana Błażejowskiego. Niewyśledzeni włamywacze skradli towar drogerji w wartości 350 złotych. (k.)

— * **Kradzieże rowerów.** Między Zawadami a Główną p. Edmundowi Kreimerowi z Murowanej Gośliny skradziono z wozu rower męski marki „Brennabor”. — Kradzieży tej p. K. wcale nie zauważył. — P. Władysławowi Miklasowi (ul. Kościelna 21) skradziono rower męski, pozostawiony na ulicy. (k.)

— * **Napad.** Mieszkający przy ul. Szamarskiego 58 p. Wincenty Gałaska doniósł policji, iż podczas powrotu do domu późnym wieczorem napadło go trzech nieznanych osobników. Nieznajomi załadali papierosa, a gdy im odmówił, rzucili się na niego i pobili go dotkliwie. (k.)

— * **Kradzieże i włamania.** W poczekalni III klasy na poznańskim dworcu osobowym p. Romanowi Szymie z Częstochowy skradziono 2 walizki z odzieżą wartości 500 zł. — Przy ul. Mostowej 4 nieznani złoścyni włamali się do mieszkanie p. Władysława Duszczyka i zabrali odzież damską i męską oraz bieliznę pościelową, znaczną literami S. K. wartości 400 zł. Najdotkliwszą stratę ponosi p. Duszczyk, gdyż włamywacze zabrali 600 zł gotówki. — W tramwaju linii 2 p. Józefowi Radowiczowi (ul. Graniczna 12) skradziono blankiet czekowy na 850 zł, własność firmy „Leo” przy ul. 27 Grudnia. — P. Alfred Lacheta, właściciel domu handlowego „Lagur” przy ul. Żydowskiej nr. 31 doniósł policji o systematycznych kradzieżach, dokonywanych w jego składzie. Wartość skradzionych materiałów ocenia p. L. na 800 zł. (k.)

— * **Krwawy zatarg na tle majątkowym.** W Prądach (pow. bydgoski) doszło do zaciętej kłótni między rolnikiem Władysławem Szopnikiem, a jego szwagrem Bolesławem Kaniewskim. W toku kłótni Kaniewski wbił dwurożne widły Szopnikiemu w prawą nogę, raniąc go ciężko w okolicy pachwiny. Powodem krwawej rozprawy był zatarg na tle majątkowym. (k.)

— * **Upozorowany napad.** Leonard Janowski z Ulejna (pow. średziński) doniósł policji, że w dniu 23 września br. napadło go w pobliżu Koszut dwóch zamaskowanych osobników, którzy pod groźbą rewolwerów zabrali mu portfel z zawartością 500 zł. W toku śledztwa stwierdzono, że Janowski upozorował napad w celu ratowania zadatku, ponieważ kupił skład kolonialny i w najbliższych dniach miał wpłacić 500 zł, w innym razie przepadłyby mu pieniądze, wpłacone tytułem zaliczki. Sprawą zajęła się prokuratura poznańskiego sądu okręgowego. (k.)

— * **Wrażenia.** (Srebrne gody.) W dniu 10 bm. obchodzić będą pp. Władysławostwo Matuszewscy i Józefowie Bączkiewiczowie srebrne gody małżeńskie.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Wrażenia.** (Srebrne gody.) W dniu 10 bm. obchodzić będą pp. Władysławostwo Matuszewscy i Józefowie Bączkiewiczowie srebrne gody małżeńskie.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

powitał ks. biskupa wyższy radca Starostwa Krajowego, p. Szyszka. W kaplicy powitał dostojnego gościa ks. prob. Wierchaczewski, zapewniając, że parafia cała stoi niezlomnie przy wierze ojców, że gotowa ponieść wszelkie ofiary o święte ideały. Serdeczne były słowa, któremi ks. biskup podziękował za gorące przyjęcie i wskazał na doniosłość Najświętszego Sakramentu. Po krótkim odpoczynku udał się ks. biskup do kościoła parafji w Gólabiu, by udzielić sakramentu bierzowania, do którego przystąpiło 1000 parafjan. Wieczorem odbyło się na probostwie przyjęcie z udziałem przedstawicieli miasta i okolicy, zaś o godz. 9 odbyła się akademja w szkole rolniczej. Ks. biskup podziękował za gorące owacje. Pobyt ks. biskupa w naszym mieście pozostanie w długie lata w pamięci naszej.

— * **Modrze, pow. poznański.** W ubiegłą niedzielę odbyła się w tutejszej szkole konferencja rodzicielska. Prócz rodziców, którzy wypełnili salę szkolną po brzegi, przybyła rada miejscowej szkoły z przewodniczącym ks. prob. Dzierżkiewiczem na czele. Konferencję zagal miejscowy kierownik p. E. Świeć. Następnie wygłosił referat p. Borowiczowa, miejscowa nauczycielka, wskazując, jak rodzice powinni wychowywać dzieci, aby przez to ułatwić trudną pracę nauczycielską. Konferencja zacieśniła węzeł przyjaźni i współpracy domu ze szkołą i wyjaśniła ważne zagadnienia wychowywania dziecka w szkole.

— * **Rogoźno.** (Przedstawienie.) Tow. Powstańców i Wojaków w Rogoźnie urządziła w niedzielę, 11 bm. przedstawienie amatorskie. Odegrana zostanie komedja p. t. „Ślub panny Loli”. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa taneczna.

— (O pomoc dla bezrobotnych.) Liczba bezrobotnych w Rogoźnie powiększa się stale. Obecnie kilkadziesiąt rodzin znajduje się bez środków do życia. W zrozumieniu konieczności niesienia pomocy dla rodzin bezrobotnych, odbyło się w sali ratuszowej zebranie komitetu niesienia pomocy bezrobotnym. Obradom przewodniczyła p. Paczkowska. Po długiej i rzeczowej dyskusji postanowiono przystąpić natychmiast do zbierania funduszy tak w Rogoźnie jak i w okolicy. W czasie obrad dłuższe przemówienie wygłosił ks. dziekan Pomorski.

— (Ze sportu.) Na stadionie miejskim odbyły się zawody w piłkę nożną pomiędzy klubami „Mlynotwórnia” z Rogoźna a „Maratonem” z Poznania z wynikiem 3:2 na korzyść „Mlynotwórni”.

— (Otwarcie cukierni.) W ubiegłym tygodniu została otwarta nowa cukiernia i kawiarnia przy ul. Kotlarskiej. Właścicielem jest p. Szymborski.

— (Z ruchu Przemysłowców.) W sali p. Wieczorka odbyło się zebranie Tow. Przemysłowców. Obradom przewodniczył wiceprezes p. W. Noga. Po załatwieniu wstępnych punktów porządku obrad dokonano wyboru członków do komisji szacunkowej dla podatku obrotowego w następującym składzie pp.: Rohdego, Bocha, Likowskiego, Mądrego, Kosmowskiego, K. Szuby, Polcyna, Adamczewskiego, Jurga, Rymarkiewicza, Wojteckiego i Szalka, a do komisji odwoławczej pp.: Rymarkiewicza, Mądrego, Pepkiego, Bocha, Kosmowskiego i Polcyna. Pamięć zmarłego długoletniego członka śp. ks. Preissa uczczono przez powstanie z miejsc. W komunikatach odczytano nadesłaną korespondencję.

— (Znak czasu.) W Rogoźnie odbyła się licytacja, w czasie której sprzedal egzekutor z Obornik u p. Sz. konia za 10 złotych i 10 groszy.

— (Kwesta.) Kwesta uliczna, urządzona z okazji 600-lecia bitwy pod Płowcami na rzecz budowy kopca, przyniosła ogółem 50,07 zł. W imieniu komitetu p. burmistrz Smukalski składa ofiarodawcom serdeczne podziękowanie. (ske.)

— * **Września.** (Srebrne gody.) W dniu 10 bm. obchodzić będą pp. Władysławostwo Matuszewscy i Józefowie Bączkiewiczowie srebrne gody małżeńskie.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Nowemiasto n. Wartą.** (Z parafji.) W niedzielę, 4 bm. odbyła się uroczysta introdukcja proboszcza ks. Jana Dybizańskiego z nowego probostwa do kościoła parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. dziekan Pieprzycki z Radlina w asyście 5 księży z okolicy oraz bractw kościelnych z obrazami i chorągwiami. Z chwilą otwarcia bram kościoła odśpiewał chór kościelny pieśń powitalną a od ołtarza przemówił ks. dziekan do ks. proboszcza, wskazując mu na obowiązki względem swej parafji, a do parafjan, jak mają się odnieść do swego proboszcza. Na zakończenie przemówił ks. prob. Dybizański, dziękując wszystkim obecnym za swą obecność przy jego wprowadzeniu.

— * **Gostyn.** (Rekolekcje.) W środę, 7 bm. rozpoczyna się tutaj rekolekcje dla mężczyzn i młodzieńców. Nauki wygłaszać będzie ks. Wojciech Helbich, filipin ze Studzianny. (b.)

— * **Ostrzeszów.** (Dary dla gimnazjum miejskiego.) Kilku obywateli miasta Ostrzeszowa złożyło w dniach ostatnich szereg darów dla miejscowego gimnazjum. M. in. ofiarowali pp. Stanisław Szumarski — okaz broni z czasów wielkiej wojny, dyr. Leonard Worsztynowicz — piękny okaz wypchanego jastrzębia oraz Stefan Borczyński — okaz lasicy.

— (Z T. C. L.) Z dniem 2 bm. otwartą jest biblioteka tuł. T. C. L. Książki wydają się we wtorki i piątki od godz. 18 do 19.30.

— (Z Stow. Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powsz.) Dnia 8 bm. o godz. 3.30 popoł. odbędzie się w szkole powszechnej zebranie Stow. Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powsz., Koła Ostrzeszów. Na porządku obrad m. in. sprawa przyjęcia z pomocą bezrobotnym.

— (Akcja na rzecz bezrobotnych.) Komitet Powiatowy Pomocy Bezrobotnym wydał odezwę, wzywającą do składania datków na rzecz niemających zatrudnienia mieszkańców powiatu ostrzeszowskiego. (ck.)

— * **Podzamcze.** (Szczęście w nie-szczęściu.) Na moście kolejowym między Świąbą a Podzamczem w powiecie kepzińskim, stojący na moście kolejowym 9-letni Teodor Szymała, syn czeladnika rzemieślniczego, spadł przez poręcz w chwili przejazdu pociągu towarowego. Chłopiec wpadł do pustego otwartego wagonu towarowego, co zauważono dopiero na stacji kolejowej w Pieczyskach. Ciężko pokaleczony chłopiec leżał skulony w wagonie; doznał wstrząsu mózgu i pokaleczeń na całym ciele. Szczęśliwym trafem chłopiec nie wpadł pod koła pociągu. (k.)

Z POMORZA

— * **Brodnica.** (Kradzież z ambulansu pocztowego.) Na stacji kolejowej w Brodnicy skradziono dnia 1 bm. z ambulansu pocztowego pociągu Brodnica — Nowemiasto 7200 zł w gotówce. Pieniądże były opakowane. Kradzież została dokonana w chwili, gdy konwojent oddalił się do nadchodzącego pociągu pospiesznego. Gdy powrócił, zauważył, że worek był przecięty i już bez pieniędzy. W związku z kradzieżą przytrzymano Jana i Alojzego braci Grabowskich z Brodnicy, którzy się do winy jednak nie przyznają. (x.)

Wycigi konne

W środę 7 października br. 5 dzień jesiennego sezonu wycigów konnych z totalizatorem w Lawicy.

Rozegranych zostanie 7 gonitw 2 płaskie z tych jedna sprzedażna, 2 z płotami i 3 z przeszkodami z tych jedna sprzedażna.

Najciekawiej zapowiadają się gonitwy sprzedażne, bo za zwycięzcę płacił totalizator nie niżej jak 100 zł. za 10 zł. Koni zgłoszono dużo i wezmą udział prawie wszystkie zapisaane.

Pierwszą z przeszkodami wygrać powinna „Rama” II, liczyć się należy z „Dalila”, „Zbir”. Trzecią z przeszkodami „Bibiella”, „Kasztelanka”. Czwartą płaską sprzedażną „Britotte”, „Juliusz”. Piątą z płotami „Gazimir” — „Zbir”. Szóstą z przeszkodami sprzedażną „Dziw”, „Teretere”. — Siódmą płaską „Irena” (o ile pójdzie) i „Bachmat”. O niespodzianki nie trudno.

Wszyscy do Teatru Nowego

Dnia 7 b. m., t. zn. w środę, przedstawienie „Mąż z grzeczności” z występem znakomitego J. Leszczyńskiego odbędzie się na rzecz Towarzystwa Pomocy dla Zubożałej Inteligencji oraz na Budowę Przystanku Harcerskiej dla Wilków Morskich.

Ze względu na aktualne cele gorąco prosimy wszystkich sympatyków o łaskawe przybycie na tak pełen humoru wieczór.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Zebranie plenarne, połączone z herbatką towarzyską i przyjęciem nowych członków odbędzie się dziś o godz. 19 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Tow. Powst. i Wojaków im. gen. J. Hallera — dzielnicę Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się dziś o godz. 20 w lokalu p. Jaszyska, ul. Kraszewskiego 16.

— **Męski Chór Serafiński przy kościele OO. Franciszkanów w Poznaniu.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 20 na salce OO. Franciszkanów, ul. Franciszkańska 2. I ptr. Na porządku obrad wykład O. Patrona na temat: „Wrażenia z pielgrzymki do Padwy”.

— **Koło Absolwentek II szkoły wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 6 bm. o godz. 19.30 przy ul. Kretej.

— **Tow. Muzyczne Kolejarzy.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 18.30 w kasynie Gł. Warsztatów I klasy, ul. Robocza.

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”.** Zebranie odbędzie się w środę, dnia 7 bm. o godz. 19 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Oddział Pozn. Zw. Zaw. Automoblistów Rz. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Borysiaka, ul. Sew. Mielżyńskiego.

— **Sodaliczja Pań Konfektynjnych w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 19.30 na sali sode-

licyjnej. Nabożeństwo miesięczne, połączone z uroczystością poświęcenia sztandaru w niedzielę, 11 bm. o godz. 7.45 rano w kaplicy sodalicyjnej przy kościele ks. ka. Jezuitów. Po nabożeństwie zebranie na sali sodalicyjnej oraz wspólne śniadanie.

— **Chór Marjański w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 19.30 w salce ćwiczeń chóru przy ul. Wronieckiej.

— **Koło Śpiewu im. Paderewskiego w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 20 na sali posiedzeń u drh. Żaka, ul. Strumykowa 37.

— **Zw. Tow. Pom. Fryz. Z. Z. R. P. — filja Poznań.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 20 na sali p. Jarekiej, ul. Maszalarska 8.

— **Stow. Oficerów przen. w st. sp.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 18.30 w kasynie D. O. K. VII.

— **I. Klub Cytrzystów Koncertowych.** — Zebranie miesięczne i lekcja odbędzie się 8 bm. o godz. 19 w lokalu p. Ruszkowika, Chwaliszewo 76.

— **4 Komp. Marynarzy Powstańców z 1918 r.** Posiedzenie plenarne odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jaroekiej, ul. Maszalarska 8. Na porządku obrad ciąg dalszy referatu.

— **Związek Podof. Rez. Z. Z. Rz. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 8 bm. o godz. 20 na sali „Boulevard” przy placu Nowomiejskim 5. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy, m. in. wykład p. Laurentowskiego.

— **Wielkopolskie Stow. Myśliwskie.** — Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 20 na sali p. Kowalskiego (Piwnica Ratuszowa).

— **Tow. Sceniczno-Humorystyczne „Mignon”.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jezierskiego, ul. Wroniecka 13.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł”.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 8 bm. o godzinie 19.30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: O. Z. 2 zł. — Radziszewska 5 zł. — N. N. o wysłuchanie pewnej prośby 2 zł. — Bronista-wa Dziedzicowska z podziękowaniem Najświątszemu Sercu za wielką łaskę 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 507,50 złotych.

Na bezrobotnych: Miss Y. L. Burke 13,70 zł. — M. K. 5 zł. — P. S. 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 298,70 złotych.

Na Tow. „Caritas”: Prof. T. G. 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 366,00 złotych.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: M. K. z podziękowaniem Dzieciątka Jezus za odebraną łaskę 5 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 391,50 złotych.

Na Stow. Pań św. Wincentego a Paulo na Jeżycach: Artyści Teatru Polskiego w Poznaniu zamiast kwiatów na trumnę śp. Alojzego Dworzaczka 15 zł.

MARJA MALICKA, ZBYSZKO SAWAN, BOLESŁAW MIERZEJEWSKI uniknęli szczerliwie fatalnych skutków katastrofy samochodowej, są zdrowi i cali i pomimo lekkich kontuzji wystąpią niebawem na scenie w Poznaniu.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„...GDY PŁONA LASY“

Czarne świące — Rozdarła szaty „Ziemiańska” zadrzała w posadach — Co to jest sztuka? — Czynnici lub bierni — Trójkąt statystyczny narodu — Sztuka oficjalna — Jaką Rembrandt miał subwencję? — W ogniu przeciwności — Pięć złotych od głowy — i pary uszu — Tłum chce sztuki — Kwiatek i wazonik.

Warszawa, 5 października.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego złamał czarne świące nad głową Departamentu Sztuki...

Artyści rozdarli szaty. Cukiernia Ziemiańska zadrzała w posadach.

Kaden-Bandrowski w rządowej „Gazecie Polskiej” rzucił pytanie: „...czy władze niepodległej Polski oceniły wartość, czy też nie oceniły tych wartości, jakie sztuka przedstawia dla bytu państwowego...?”

„Być albo nie być, to jest pytanie...” Czy istotnie likwidacja departamentu sztuki jest ciosem?

Czy naprawdę zniesienie tej placówki przynosi szkodę państwu?

Czy istotnie rozwój sztuki w Polsce szedł równoległe do istotnych potrzeb państwowych?

Tradycja polska wymaga, ażeby toasty i mowy pogrzebowe rozpocząć od „stworzenia świata. A więc...”

Cóż to jest sztuka? Tadeusz Zieliński we wstępie do „Historji Kultury Antycznej” określa ją tak:

W dziedzinie uczuciowej sprowadza się ono (dążenie do doskonalenia się które jest wrodzone naszej duszy) do możliwego pogłębienia i oczyszczenia uczuć naszych przez takie wrażenia, które, zwiększając naszą zdolność do życia, przedłużająby je i potęgowałyby dla nas jego wartość... Ideałem, do którego przytem dążymy jest ideał piękna; zespół zaś ucieleśnienia ideału tego w twórcach ducha naszego nosi miano sztuki.

Myślę, że definicja ta ujmuje rzecz trafnie i głęboko. Określa sztukę wogóle, nie wyróżniając specjalnie żadnego jej odłamu. Słowem nie dotyczy formy w jakiej ideał piękna może być zaklęty.

Pytajmy dalej: Jaki może być stosunek władz państwowych do sztuki? Dwojaki: czynny lub bierny. A jeżeli czynny? To zależy od stopnia kultury danego narodu. Ponieważ ideał piękna wchodzi w skład trzech podstawowych składników tego co ogólnie określamy mianem kultury, a więc ideałów piękna, prawdy i dobra, przeto pełnię kultury stanowi urzeczywistnienie wszystkich trzech w duszy naszej tkwiących ideałów, i to wedle pewnej kolejności jaką dyktuje interes społeczny. A więc 1-o dobra, 2-o prawdy, 3-o piękna. Tak tedy religia, nauka i sztuka stanowią pospół trójkąt statyczny dorobku kulturalnego narodu.

Odrodzenie Polski jako państwa, stawia przed nią olbrzymi program gospodarczy i oświatowy ale nie zastaje sztuki i kultury bynajmniej zorganizowanej, przeciwnie sławie polskich artystów tej miary co Sienkiewicz i Paderewski zawdzięczamy szczęśliwe posunięcia na szachownicy politycznej. Wszak polski wirtuoz i kompozytor podpisywał pokój wersalski. Nie dziw więc, że początkowo posiadaliśmy nie tylko Departament, ale nawet całe Ministerjum Sztuki.

Czy tylko i czy aby potrzebnie? Czy ta prawdziwa wielka sztuka potrzebuje tyki jak gałązka chmielu?

Patronat zawsze i wszędzie rodził „półpankową”, nadętą, bezduszną, a co gorsza kłótliwą sztukę oficjalną.

Watteau nie otrzymał apartamentów w Luwrze...

Rembrandt otrzymywał zasiłki ale nie z departamentu sztuki tylko z przytułku dla starców...

Gdzież dzisiaj są obrazy większości malarzy „królewskich”? Co dał oficjalny patronat polskiej sztuce? Kilka portretów marszałka Piłsudskiego i trochę wnetrz reprezentacyjnych czyli „krzesel do patrzenia”. Prawda mieliśmy nadto „pomnik przyszłości” w Gdyni, i konkurs na malowidła do sali sejmowej. Mieliśmy trochę wystaw propagandowych koncertów, projekt przemianowania Warszawskiej Szkoły Sztuk Pięknych na Akademię. To bardzo ważne, bo zawsze malarz z wyższym wykształceniem...

Nieporozumienie leży w tem, że niektórzy utożsamiają subwencjonowanie artystów z popieraniem sztuki. Popieranie sztuki polega na stworzeniu dla niej rynku. Jak będzie popyt

na sztukę to artyści nie będą przyznawać głodem. Jak artystom napelnimy subwencjami mieszek, nie wyściubią nosa poza „Ziemiańską”. Zająryjmy tam rano, w południe lub wieczór. Kogo ujrzymy? Tych, którzy są zbliżeni do „sfer miarodajnych”...

Prawdziwy talent hartuje się w ogniu przeciwności. Imienia jakie posiada sztuka polska na gruncie międzynarodowym nie zawdzięcza ona żadnemu departamentowi, ani instytutowi, czy podsekretarjatowi. Pisali je złotymi głoskami laureaci Nobla Sienkiewicz i Reymont, pisali je pierwszy inżynier U. S. A. Modrzejewski idący godnie śladem wielkiej matki, pisali je Paderewski, Śliwiński, Reszkowie, Kochańska, Bandrowski, Florjański w różnych krajach i w różnych zasięgach chwały. Pisali je już za Polski niepodległej młodzi pisarze, muzycy i plastycy, własną ciężką pracą zdobywając sławę osobistą, nieraz pomimo kamieni rzucanych pod nogi przez usłużnych rodaków, otrzymując od rządu najczęściej „paszport ulgowy lub depeşe gratulacyjną”.

Gdybyśmy nawet nie przeżywali ciężkiego kryzysu, jak dzisiaj dławi całą Europę, zalecałbym krytycyzm i ostrożność. Czy nie trzeba pamiętać, że izba szkolna jest przedsiönkiem do sali teatralnej i że tamteży musi przejść publiczność, która teatry zapelnia? Izb tych mamy za mało. Poczekajmy kilka lat z „wielkim repertuarem” zamiast grać go przed pustymi krzesłami. Fin-de-siècle woli dancing a nowe zastępy szerokiej publiczności czekają na miejsce w szkole powszechnej. Czyż to nie zgroza, że miasto Warszawa dopłacało do każdego wykupionego biletu coś po pięć złotych za wieczór, żeby trochę tak zwanej waty, przekładanej klaką, wysłuchiwało jednym uchem przebrzmiałych śpiewów domorosłych wielkości i to wtedy gdy niema pieniędzy na baraki dla bezdomnych?

Fin-de-siècle ma tego dosyć on wie co to warte. Słyszał i widział lepsze spektakle. A tymczasem pomimo macoszego traktowania, podrasła nowa publiczność. Pisałem o niej w Dziale Kultury i Sztuki w numerze 440. Tłum chce sztuki, chce poważnej sztuki. Każda impreza artystyczna na peryferjach stolicy nie zawodzi. Cały wysiłek skarbu państwa powinien iść w tym kierunku... Szkoły, szkoły, szkoły.

Sztuka ucieleśnia ideał piękna.

A cóż to jest piękno? Pewien modernista francuski, z tych którzy idą na czele narodu, tego narodu co to przoduje światu, tak je określa: „...piękno, to kwiat świeży barwny, pachnący kwiat w szarej izdebce biednej robotnicy...”

Lecz jeżeli nie ma ona czem nakarmić dzieci, za cóż kupi kwiat do wazonika?

Ba! Za co kupi wazonik?

Dr. Lech Niemojewski.

Pisma nadesłane

„Świat”. Nr. 40. Treść: Prof. J. Makarewicz: Rodzina amerykańska. — Tragiczna śmierć Aleksandra Skrzyńskiego: W. G. — Tydzień Świata — Od czwartku do czwartku: najważniejsze wydarzenia tygodnia. — Miejska hodowla kwiatów w Warszawie. — W cieniu wielkiego Fairbanksa: Wacław Grubiński. — Radio w legendzie: Jota. — Złoto, zły miernik wartości: Stanisław Gaszyński. — Z frontu teatralnego. — Eustachy Czekalski: Niespodzianka. — Rozrywki umysłowe. — Stare i nowe filmy: Tadeusz Kończyc. — Andrzej Strug: Ostatni film Ewy Eward.

„Tęcza”. Nr. 40. Treść: Od redakcji. — Polska i Niemcy prof. Z. Wojciechowski. — Jak dziś wyglądają Płowce? W. Drobnego. — Moja siła: Kazimiera Alberti. — W Samarkandzie, stolicy Tamerlana: dr. F. J. — Turniej poetycki: M. Pawlikowski. — Kręcimy niemy film: J. Szulca. — Kultury polska skrzywdzona: J. K. — Pierwsze rezultaty ankiety. — Światłocienie. — Życie teatralne: W. Noskowskiego. — Potrzeby nauki polskiej. — Z piśmiennictwa obcego. — Wśród czasopiśm. — Życie społeczne. — Powieść i nowela. — Na „cztery wiatry” (11) W. Miłaszewskiej. — „Wyspa fok” (2) Edisona Marshalla. — Rozrywki umysłowe. — Humor i satyra.

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE

Poznańsko-Pomorskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich odbędzie w czwartek, dnia 8 b. m. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej zwyczajne miesięczne zebranie. Na porządku dziennym dwa referaty: 1) ks. dyr. E. Majkowski: Organizacja bibliotek djecezjalnych i seminaryjnych, 2) Dr. Z. Kawecka: Biblioteka Polska w Paryżu. Goście mile widziani. Wstęp wolny.

Odnaczenie uczonego. Z Krakowa donoszą nam: Prezes Polskiej Akademji Umiejętności, prof. dr. Kazimierz Kostanecki, otrzymał komandorję francuskiej Legji Honorowej.

MUZYKA

Muzyka w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Koncertem piątkowym w Filharmonji dyrygował Grzegorz Fitelberg. Orkiestra pod jego batutą wykonała Beethovena ósmą symfonię (F-dur) ze sławnym Allegretto z okazji wynalezionej wówczas metronomu przez Maelzla oraz drugą suitę z niedawno ukończonego baletu Karola Szymanowskiego p. tyt. „Harnasie”. Mocne wrażenie wywarł koniec suity, gdy z za estrady odezwał się tenor, śpiewający juhaską śpiewkę przy akompaniamencie solowcy hskrzypiec, wiolonczeli i klarnetu. Solistą był znakomity wiolonczelista węgierski Arnold Foelddessy, który odegrał z orkiestrą piękny koncert wiolonczelowy H-moll Antoniego Dworzaka oraz swoją przeróbkę znanych z trudności warjacji na skrzypce Paganiniego na temat modlitwy z Rossiniego „Mojżesza”. Foelddessy grał na samej strunie A mistrzowskie fałszolety i niebywała technika wprawiły słuchaczy w zapał. Niezwykle również podobał się hiszpański taniec „Zappaleada” Sarasatego, również w wiolonczelowej transkrypcji. (w. mj.)

LITERATURA

Nowa spółka autorska. Stanowią ją pp. Jan Karczewski i Włodzimierz Popławski, którzy wydali powieść pod groźnym tytułem „Oskarżam!” (Wydawnictwo Polskie. R. Wegner Poznań). Ta groźba łagodzi nieco sympatyczną sylwetką maipki, zdołając okładkę, obok groźnej i rozwichrzonej postaci ludzkiego oskarżyciela. — Kto kogo tu oskarża i o co? — Doktor Darzewski oskarża niewyśledzonego sprawcę tajemniczej zbrodni, przypisywanej przez władze sądowe nieistniejącej w rzeczywistości bandzie usypiaczy kolejowych. Oryginalną stroną tego oskarżenia jest, że rolę walnego świadka na procesie odgrywa ten właśnie bardzo sympatyczny małpizson, imieniem Sasza. Jak do tego doszło, nie będziemy tu opowiadali. Trzeba książkę przeczytać. Jest na pół powieść detektywistyczna — na pół parodia, suto podszyta satyrą na panującą estosunki w prasie. Komunistom dostało się, co się zwie — i nie tylko komunistom. Jedyna postać, która z oparów wyszła cało, nawet zwycięsko — to właśnie małpizson, Sasza. Ta małpia robotka na cztery ręce, pisana z werwą i rzetelnym zacięciem dziennikarskim, jest miłą literaturą rozrywkową. (J. E. S.)

JESZCZE PŁOTKI O RAFAELU

Przed pewnym czasem ukazał się w „Wiadomościach Literackich” alarm, że słynny Rafael z Muzeum Czartoryskich w Krakowie ma być sprzedany zagranicę. Wiadomości tej zaprzeczyło Muzeum odrzucając, zaznaczając, że jest to plotka na niczem nie oparta, co stwierdził również nasz korespondent krakowski. Tymczasem raz puszczona fałszywa wiadomość widocznie obiega dalej, skoro zarząd Muzeum Czartoryskich w Krakowie nadsyła nam oświadczenie następujące:

„Zarząd Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie stwierdza, że wciąż jeszcze powtarzające się pogłoski o zamierzonej sprzedaży obrazu Rafaela, czy innego dzieła sztuki z tegoż Muzeum, są czczym wymysłem, pozbawionym jakichkolwiek podstaw.”

Tyle nadesłany nam komunikat, Rafael krakowski jest wspaniałym obrazem, którego posiadanie jest dla całej Polski ważne i cenne. Mamy nadzieję, że po tem powtórnem zaprzeczeniu nie będą już powtarzane bezkrytycznie pogłoski, ubliżające zarówno Muzeum Czartoryskich, jak naszej kulturze wogóle.

POLONICA WŁOSKIE

Wykłady u św. Stanisława w Rzymie. Jak w latach ubiegłych poczynając od r. 1923 tak i w ub roku akad. odbywały się w sali instytutu św. Stanisława odczyty dla kolonii polskiej, urządzone przez Tow. im. A. Mickiewicza. Wygłoszono ich w ostatnim roku 16 przy licznych udziałach słuchaczy. Kilka odczytów z literatury miał Dr. Piszczkowski, poza tem p. Wyhowska i O. J. Woronicki, o wykopaliskach w dolinie Jordanu mówił prof. O. Semkowski T. J., o grobach królewskich na Wawelu p. Lanckorońska, o podróży przez Saharę Dr. Kielbiński, o mecie Pańskiej w sztuce Dr. J. Starzyński, o powstaniu Kościuszkowskim p. Górecki. (P.)

TEATR

Teatr Mały rusza. Z Warszawy donoszą nam: Z gruzów zaspowych dźwignął się już teatr Polski dr. Szyfmana i gra Maughama „Oto kobieta!”, a za kilka dni ruszy i teatr Mały. Premierą będzie nowa sztuka Marjusza Maszyńskiego „Katastrofa”. Autor „Końca i początku” rozsmakował się w sukcesie i puścił pióro w ruch. Ludzie są ciekawi i pewnie przyjdą. (tw)

Ordonówna w komedji. Z Warszawy donoszą nam: Już gdy Hanka Ordonówna wychodziła zamaż, słyszało się przepowiednie, że długo bez teatru nie wytrzyma. Nie trzeba było do tego nawet zbyt-niego daru wieszczbiarstwa. Ale kto się ożeni, ten się odmieni, więc i Ordonówna zamiast śpiewać swoje kapitalne piosenki, przeniosła się do komedji, zebrała własną trupę i zaczyna dwumiesięczny objazd ze sztuką Picarda i Jaeger-Schmidta p. t. „Małżeństwo Fredeny”. Zobaczymy, jak jej będzie do twarzy ta nowa rola. (tw)

Wiedź wypowiada aktorom kontrakty. Piszą nam z Wiednia: Teatry państwowe uginały się pod ciężarem gaź aktor-skich. Intendantura rokowała z aktorami o niższe ich, lecz do porozumienia nie doszło. Wobec tego w tych dniach nastąpi masowe wypowiedzenie umów całemu personelowi. (wt)

ATAK NA SCENY LWOWSKIE

Ze Lwowa donoszą nam:

W walce, jaką ZASP prowadzi przeciw teatrom lwowskim zaszedł nowy epizod. W kontrakcie z obecną dyrekcją ma miasto zastrzeżone, że teatry mają być uruchomione do 1 października. W Teatrze Romantyczności gra trupa p. Siemaszkowej, węc warunek został co do tej sceny spełniony. Teatr Wielki kompletuje swoją trupę, ale wśród niezmiernych trudności, wywołanych htem, że ZASP postanowił uniemożliwić dyrekcji Czapełskiego i Zaleskiego prowadzenie teatrów i zakazał aktorom angażować się do Lwowa.

Zdawałoby się, że miasto Lwów poprze usiłowania, jakie podejmuje dyrekcja, aby wywołali nasze kreoswe sceny z pod tercu ZASP-u, uzurpującego sobie prawo zwierzchnicze nad teatrami miejskimi: miasto oddało je obecnej dyrekcji. ZASP nie pozwala na wykonanie tej decyzji! Tymczasem wpływy zakulisowe, o zabarwieniu politycznym, doprowadziły do tego, że magistrat podał się terrorowi ZASP-u i postanowił umowę z dyrekcją rozwiazać, pod pretekstem że oba teatry nie są jeszcze uruchomione. Uchwała ta zapadła w parę dni po posiedzeniu Rady miejskiej, na którym prezydent Brzozowski oświadczył, że pod jarzmo ZASP-u Lwów nie pójdzie! Ma to swoją przyczynę głębszą. Tz. Zespół Stu, organizacja sanacyjna, postanowiła, że dyrektorem teatrów miejskich zrobi postać z B. B. p. Willama Horzyce. Do tego trzeba wszakże odebrać teatry obecnym dyrektorom i oto podkład uchwały magistratu. O tem, aby p. Horzyca objął teatry we własne przedsiębiorstwo, nie dotychczas nie słychać, natomiast wszystko wskazuje na to, że ma on otrzymać posadę dyrektora, a ryżko jego poczynają będzie ponosiło miasto w nieograniczonej mierze deficytów i dopłat, jak to naturalnym porządkiem rzeczy się dzieje, gdy przedsiębiorca jest gmina, a dyrektor tylko płatnym funkcjonariuszem. Idzie przy tem także o sprowadzenie napowrót do Lwowa p. L. Schillera, który uniemożliwił się tutaj swoim „kolektywistycznym manifestem” z warszawskiego „Robotnika”. Należy się spodziewać, że obecna dyrekcja nie ustąpi przed tym naciskiem i że w danym razie odda sprawę sądowi polubowemu, tak jak to jest w umowie z miastem przewidziane. Sam fakt tej presji, równie jak metody walki przeciw teatrowi lwowskiemu, stoją mniej więcej na jednakim poziomie.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Zareczyny pod Gostyniem. Istnieją jeszcze u nas pewne ośrodki, gdzie dawne zwyczaje ludowe są ściśle obchodzone i przestrzegane. Zwyczaje te jednakże coraz bardziej zanikają, i giną w niepamięć. Dlatego też cennym nabytkiem w „Kronice Gostyńskiej” jest relacja Franciszki Mendyczanki ze wsi Domachowa, która opisała wszelkie „smowy” swatów z rodzinami, przemowy družbów, zareczyny i przedślubne obrzędy, aż do chwili wyjazdu orszaku ślubnego do kościoła. Obok wspomnianych zapisek w ostatnim zeszytcie tego pisma regionalnego znajdujemy rozprawę Wł. Stachowskiego o przebiegu powstania 1848 r. w Krobi i Poniecu, oraz przedruk „Ruchu samorządowego” artykułu dyr. Gumowskiego o herbie i pieczęciach Gostynia uzupełniony jednakoż oryginalnymi rysunkami artystymalarza — Prausmüllera wedle pieczęci zachowanych w Archiwum Państwowe w Poznaniu. (J. St.)

Książki nadesłane

„Nauka Polska, jej potrzeby, organizacja i rozwój”. Tom XIV. Warszawa 1931. Wyd. Kasy im. Mianowskiego, Instytutu Popierania Polskiej Twórczości Naukowej.

Powódzie w Polsce

Straty, wyrządzone przez powódzie w ostatnich latach, — równałyby się kosztom regulacji wszystkich rzek w Polsce

Powódzie nawiedzają Polskę niemal corocznie. Największa od czasu odzyskania niepodległości klęska powodzi w końcu marca 1924 r., spowodowana gwałtownym topnieniem grubej i zbitej warstwy śnieżnej, objęła cały obszar Polski, dając się we znaki zwłaszcza dorzeczu nizinnym. Najbardziej poszkodowane zostały wskutek wylewu Wisły: woj. warszawskie i pomorskie. W woj. warszawskim powódź zalała 180 wsi o obszarze 240 kilometrów kwadrat., przyczem 16 wsi zostało zupełnie zniszczonych; poza tym ucierpiało kilkanaście miast i miasteczek (Ciechocinek, Nowy Dwór, przedmieścia Warszawy itd.). W woj. pomorskim zalanych zostało kilkadziesiąt wsi w powiatach Toruń, Chełmno, Świecie, Grudziądz, Tczew itd., zalane również zostały częściowo wymienione miasta; poza tym woda zalała w kilku miejscach tory kolejowe na łącznej przestrzeni 8,5 klm., kilka dworców (dworzec w Toruniu), szereg szos itd. W woj. krakowskim wskutek wylewu Wisły i dopływów częściowo pod wodą znalazło się kilkanaście wsi, poza tym zerwanych zostało kilka mostów i zalanych szereg szos. W woj. stanisławowskim ucierpiało kilkanaście wsi i miasteczek wskutek wylewu rzek Stryj, Opór i Dniestr, poza tym znaczne straty wyrządziła powódź w woj. wołyńskim, białostockim, kieleckim, nowogrodzkim, poleskim, łódzkim i poznańskim (groźny wylew Warty).

Zniszczenie, jakie wyrządziła powódź letnia — w lipcu 1925 r. w południowo-wschodniej części woj. śląskiego, w woj. krakowskim i w zachodniej części woj. lwowskiego, przybrało wielkie rozmiary.

Powódź sierpniowa w 1927 r. była najmniej fatalna. Skutkiem wylewów Dniestru, Czeremoszu i Prutu w województwach południowo-wschodnich zalanych zostało 10 miast i 444 gmin, ofiarą powodzi padło 53 istniejących ludzkich, liczba zaś rodzin poszkodowanych przeniosła 50 000.

Rok 1928 należał do pomyślnych, gdyż nie upamiętnił się żadnymi poważniejszymi wylewami, natomiast rok 1929 przyniósł dwie klęski powodzi: wiosenną i letnią. Drugą klęską powodzi w r. 1929, w lipcu, nawiedziła woj. krakowskie (pod wodą 600 mórg i 2 mosty zerwane), tarnopolskie (zalanych 5 000 mórg, zniszczonych 350 domów, 50 mostów i 300 klm. dróg), lwowskie (zalanych 2 500 mórg i 3 mosty zniszczone), oraz woj. stanisławowskie (zniszczonych: 376 mostów —

strata 12 660 000 zł, 690 domów — strata 500 000 zł, 250 klm. dróg — strata 5 060 000 złotych).

Rok 1930 zaznaczył się słabszym natężeniem powodzi; wylała Wisła w pow. bielskim, zalewając częściowo kilka ubogich wiosek nadbrzeżnych, szkody stosunkowo nieznaczne.

Katastrofalny okazał się rok bieżący. W marcu wylała częściowo Wisła w woj. warszawskim, kieleckim i lubelskim (kilka wsi zalanych), oraz nawiedzone zostały ponownie powodzią woj. lwowskie i stanisławowskie (120 domów zniszczonych i uszkodzonych, kilkaset mórg ziemi uprawnej pod wodą). W miesiąc później, w kwietniu, wskutek gwałtownego i nieotowanego od niepamiętnych lat wylewu Niemna, Wilji, Wilejki, Pleśnianki i innych rzek, klęska powodzi w woj. wileńskim i nowogrodzkim przybrała rozmiary katastrofy: zalane zostały niemal całkowicie miasta i powiaty: Wilno, Dzisna, Święciany, Troki, Mołodeczno, Oszmiana, Stołpce, Szczuczyn, Nowogródek, Stonim, Lida, Baranowice, Wołożyn itd. Większość wsi w tych powiatach została niemal doszczętnie ogołocona z dobytku i spodziewanych zbiorów.

Jeszcze nie przebrzmiały echa katastrofalnej powodzi wiosennej w północnej połaci kraju, a już druga klęska powodzi letniej nawiedza woj. śląskie, krakowskie, kieleckie i lubelskie. W woj. śląskim dotknięte zostają ta straszna klęską powiaty: cieszyński, bielski (6 gmin), rybnicki i pszczyński; w woj. krakowskim skutkiem wylewu Wisły, Skawy, Soły, Dunajca i Raby, woda zalewa 11 powiatów, przerywa komunikację kolejową z Wadowicami, Szybowicami, Suchą, Zakopanem, Krynica, Żywcem, webrane fale znoszą 7 mostów; w woj. kieleckim Wisła wylewa w pow. opatowskim, sandomierskim i stopnickim, zalewając 16 wsi i kilka tysięcy ha ziemi; w woj. lubelskim zalane dwie wsie; w woj. warszawskim powódź zaznaczyła się jedynie przerwaniem wiatu pod Wilanowem i zalaniem pobliskich pól i ogrodów.

Cyfrы szkód, wyrządzonych przez powódzie, nie dadzą się nawet w przybliżeniu ustalić (poza rzeczywistymi stratami w naturze i wydatkach na pomoc doraźną, należy wziąć pod uwagę straty w zmniejszonych wpływach podatkowych), w każdym razie jest rzeczą pewną, że straty te równałyby się ogólnym kosztom regulacji wszystkich naszych rzek. K. B.

Na co choruje i umiera auto?

Organizm auta jest równie wrażliwy, jak organizm człowieka.

Auto żyje i pracuje niezbyt długo, przedstawia ono bowiem skomplikowany organizm techniczny, który — mały w rozmiarach — daje z siebie dużą sumę energii i siły.

Współczesne wozy są jednak tak precyzyjnie budowane, iż mogą one przeciętnie przebiec 100 000 klm. i jeszcze potem auto zdolne jest do użytku.

Auto porównywa się często z organizmem ludzkim. Motor wyobraża serce, płuca i nerki. Karoserja tworzy szkielet. Dach i lakier — to jakby skóra. Opony — nogi. Armatury i ozdoby — ubranie.

Tak samo jak w organizmie ludzkim, najbardziej zaangażowane w pracę są organy wewnętrzne, niewidzialne. Najtrudniej też dają się uskutecznić naprawy uszkodzeń tych właśnie organów (motor), tak samo, jak to się dzieje z sercem, nerkami czy płucami u człowieka. Jeśli „pożywienie”, które otrzymuje auto, jest nieodpowiednie, sfalszowane (np. oliwa, benzyna), wówczas cierpi na tem zdolność motoru do pracy i „życie” auta, obliczone przeciętnie na 100 000 klm. biegu, skraca się, spada do cyfry 60 000 klm.

Szkielet wozu — jego karoserja, podwozie — wymaga mniejszej staranności i opieki, ale i tu drobne uszkodzenia muszą być szybko „zaleczone”, jeśli defekty nie mają się rozszerzyć i pogłębić. Nerwy, mięśnie auta, w postaci kardanu, dyferencjału, resorów, lewarów, wymagają też odliwienia ich, co odpowiada do pewnego stopnia funkcji, jaką spełnia krew w organizmie ludzkim.

W ten sposób wszystkie części składowe auta od największych do najmniejszych, muszą otrzymywać to, co jest im potrzebne do „życia”, t. j. do funkcjonowania, muszą też przebyć od czasu do czasu „kurację”, którą jest remont wozu w warsztacie garażowym.

Na co „umiera” auto? Kiedy odwozi się je na „cmentarz”? Wtedy, gdy łożyska kulkowe są już zniszczone. Podwozie bywa już teraz tak mocne, że nawet przebieg 400 000 klm nie może mu zaszkodzić poważnie. Inne części są prawie niezni-

szczalne, ale gdy kolby zaczynają się tłuc w cylindrach, gdy wał napędowy jest nadzarty — wówczas „kuracja”, nawet najgorliwsza, rzadko już pomaga i — auto zostaje wywiezione na cmentarz. Tu kończy się jego żywot. Or.

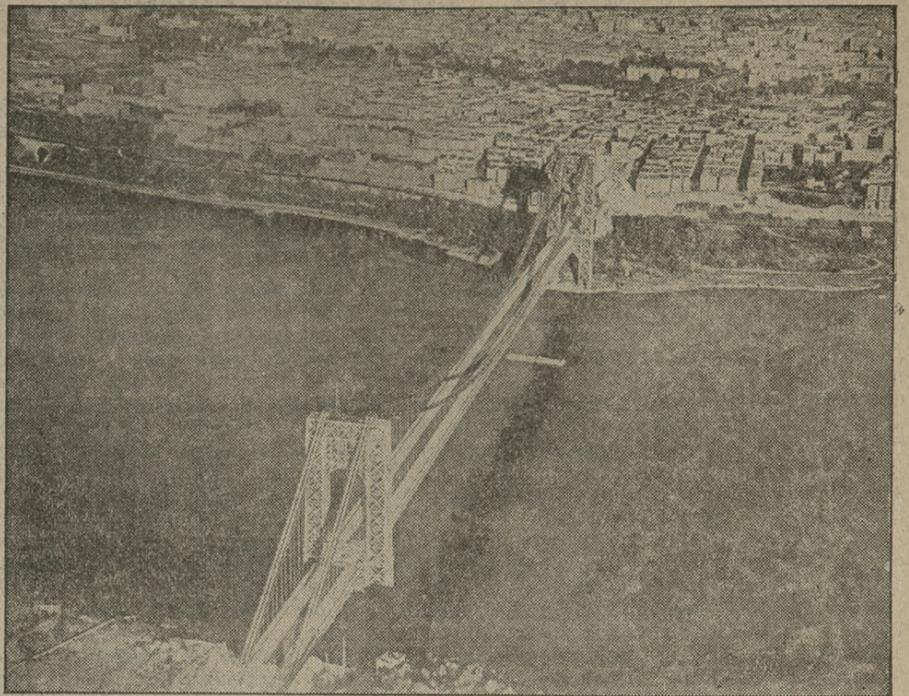
Dziesięcioro przykazań dla oficerów chińskich

W ostatnich czasach karność niektórych oddziałów wojsk rządowych, zwalczających w Chinach wojska „czerwone”, spowodowała skargi mieszkańców i swoim zachowaniem wywołała energiczne napomnienia marszałka Czang-Kai-Szeka. Ponieważ w dodatku wydarzyły się liczne wypadki nieposłuszeństwa wśród oficerów oraz reklamacje żołnierzy z powodu złego traktowania ze strony przełożonych, marszałek wydał dla wszystkich oficerów swej armii orędzie, zawierające m. in. następujący znamienny dekalog:

„Nie będziesz rabował. Nie będziesz się lękał śmierci. Nie będziesz zarozumiały. Nie będziesz nieposłuszny rozkazom. Nie będziesz leniwy. Nie będziesz nigdy uprawiał gier hazardowych. Przeszanięz palić. Nie będziesz pożyczal pieniędzy. Nie będziesz pijał wina. Nie będziesz nigdy zwał winy twego występku na innych”. Oczywiście, są to tylko wskazówki, a nie rozkazy. Wątpliwe bowiem, czy wielu oficerów zastosowałoby się do takiego rozkazu marszałka. S. F.

Słońce a radio

Astronomowie zbadali ostatnimi czasy przyczyny fadingu, czyli zanikania fal eteru. Okazuje się, że sprawcą tego przykrego zjawiska jest — słońce. Dyrektor astronomicznego obserwatorium w Delawara (Ohio), dr. Stetson, zbadał dokładnie wpływ słońca na fale radiowe i streścił swe spostrzeżenia w następujących wywodach: gdy fala eteru spieszony ponad powierzchnią ziemi, jonizowana część atmosfery, znajdująca się na wysokości 100 km i zwana warstwą Heavside, odgrywa w stosunku

Cud techniki, most zbudowany w Ameryce na rzece Hudson. Most ten, który wkrótce będzie otwarty, jest poświęcony pamięci Jerzego Waszyngtona.

do tej roli zwierciadła, nadającego jej odchylenie odpowiadające zaokrągleniu ziemi. Każda zmiana w jonizacji Heavsideowej warstwy wywołuje zmianę stopnia odchylenia fali, co z kolei powoduje bądź nagły jej odskok ku powierzchni ziemi, bądź daleki jej przeskok ponad rozległymi połaciami globu.

Otóż źródłem jonizacji Heavsideowej warstwy jest słońce, które ustawicznie bombarduje naszą atmosferę elektronami i wpływa w ten sposób na odbiór radiowy.

Jako dowód tego twierdzenia może służyć fakt, że z chwilą pojawienia się plam na słońcu, jonizowana warstwa atmosfery potężnieje, staje się głębsza, i wskutek tego niejako „dusi” odbiór, odbijając fale eteru na względnie niewielkiej wysokości i powodując w ten sposób zmniejszenie zasięgu.

Do pobudzenia nerwu wzrokowego nie potrzeba oka

Znany uczyony austriacki, dr. Gartlgruber, na podstawie długoletnich badań doszedł do wniosku, że wzrok jest zjawiskiem elektrycznym i że do pobudzenia nerwu wzrokowego wcale nie potrzeba oka.

Oświadczenie to wywołało gwałtowną polemikę w austriackich kołach naukowych. Dr. G. zamierza obronić swoją tezę w książce zatytułowanej „Ewangelja światła”, w której dowodzi, że dzięki przemianom światła w prąd elektryczny za pomocą fotoceli można pobudzić nerw optyczny bezpośrednio, wywołując w ten sposób w mózgu obrazy świetlne bez udziału oka.

Gdyby to twierdzenie było zgodne z rzeczywistością, technika nowoczesna położyłaby kres najstraszniejszemu z kalectw — ślepoty.

Opierając się na wywodach dr. Gartlgrubera, można przypuszczać, że widzenie, wywołane przez bezpośrednie pobudzenie nerwu wzrokowego nie różniłoby się wcale od ośnienia — oko bowiem jest nie tylko przyrządem, przekazującym obraz świetlny mózgowi, ale aparatem budującym ten obraz, ujmującym go w pewną skalę, w pewne ustalone zarysy, na podobieństwo aparatu fotograficznego. To też oko musiałoby być zastąpione przez jakiś przyrząd optyczny, który przez analogię możnaby nazwać „elektrycznymi okularami”.

Jednym z najbogatszych i największych zbieraczy na świecie

jest minister skarbu Stanów Zjednoczonych, A. Mellon. Podczas swego pobytu w Paryżu nabył Mellon od swych zbiorów dwa gobeliny de Troy i Bouchera za cenę 20.000 funtów (860.000 zł.) Ta bagatelka nie ochłodziła bynajmniej zapałów kolekcjo-

nerskich milionera który traktuje w Hadze o nabycie kilku słynnych obrazów Rembrandt'a ze zbiorów w Mauritsshuis. Cena tego „drobnego” nabytku będzie wynosiła około 1 miliona złotych. Poza tym traktuje A. Mellon o kupno szeregu rzeźb Claudion'a, Falconeta i innych mistrzów dłuta, jak również cennych a rzadkich mebli rokoko ze zbiorów francuskich. Powoli skarby sztuki wywędrują z Europy do Ameryki. Cóż, ciężkie czasy!

„Przyjaźń” japońsko-chińska

wyraziła się jaskrawo jeszcze przed wybuchem obecnego konfliktu w Mandżurji podczas bankietu oficjalnego w Mukdeniu. Bankiet ten odbył się w gmachu hotelu Jamato po zawodach sportowych z udziałem oficerów japońskich. Na bankiet przybył marszałek Czang - Tsue - Liang ze świtą. Po mowach oficjalnych wstali nagle oficerowie japońscy i zaintonowali pieśń „Pogrzeb Mandżurji”. Śpiewana w wojsku japońskim pieśń ta zawiera mało pochlebne epitety pod adresem Chińczyków i przepowiada rychły koniec rządów chińskich w Mandżurji. Zamary Japończyków wyraziły się dobitnie w „uprzejmym” ich geście. Co nastąpiło później w Mandżurji, było ilustracją do owej pieśni.

Krajem, który nie zna morderstw jest Norwegja.

W Norwegji od r. 1928 nie zanotowano ani jednego wypadku morderstwa, lub przestępstwa z wynikiem śmiertelnym. W kraju tym, liczącym 3 miliony ludności, nie zamyka się na noc (z wyjątkiem dużych miast) drzwi ani bram, a w hotelach zwyczaj zamykania numerów nie jest wogóle znany. Więzienia w Norwegji są najsłabiej zaludnionymi zakładami karnymi na całym kontynencie europejskim. Gdy w całej Europie fala przestępczości wzrosła znacznie po wojnie, w Norwegji nastąpiło zjawisko wręcz odwrotne — przestępczość zmalała. Szczęśliwy kraj!

Gigantyczna klinika i poradnia medyczna

powstała w N. Jorku, dla wybudowania której musiano zburzyć całą dzielnicę. Klinika ta obejmuje wszystkie choroby i schorzenia, jakie zna medycyna współczesna i posiada specjalistów z wszystkich dziedzin. Klinika ta ma spełniać w najbliższej przyszłości rolę centralnego szpitala dla N. Jorku i inne szpitale będą stopniowo kasowane w miarę rozrostu kliniki. Nosi ona już dzisiaj nazwę — „miasta medycznego”, a obliczona jest na kilkadziesiąt tysięcy chorych. Gdy się ma pieniądze — można sobie pozwolić i na to.

„Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” pod Dostojnym Protektorem J. Em. Ks. Kardynała - Prymasa.

W niedzielę, dnia 11 października, o godz. 12-tej w południe na, sali Kina „Słońce” — Plac Wolności 6, mówić będzie

n. t.

Ks. Prof. Posadzy

Polacy w krainie palm i wiekuistej wiosny

Wykład poprzedzi słowo wstępne (z przezroczami), oraz recytacja p. Dyr. Nuni Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej z „Pana Balcera w Brazylii” — Konopnickiej.

Całkowity dochód przeznaczony na Akcję Gwiazdkową dla naszej braci tulaczej na obczyźnie.

Ceny miejsc: od 50 gr do 2 zł.

Przedprzedaż biletów w Księgarni św. Wojciecha, PL Wolności 1. W niedzielę, 11 października przy kasie od godz. 11-tej przed poł.

Jak „sanacja“ zamierza zmienić prawo przemysłowe

Zaczynają powoli przenikać do publicznej wiadomości odgłosy rozmów, prowadzonych wśród „sanacyjnego“ odłamu rzemiosła na temat nowelizacji prawa przemysłowego. Prasa warszawska, z której czerpiemy naszą wiadomość, donosi, że jednym z naczelnych postulatów „sanacji“ jest dalsze uzależnienie organizacji rzemieślniczych od władz administracji państwowej. Tego rodzaju nowina nikogo nie zdziwi, bo przecież ideałem „sanacyjnym“ jest, by całe życie społeczne obłącać ramami systemu — policyjnego. „Duch wschodu“ góruje w Warszawie nad wszystkim, no i przeszczepiany jest systematycznie do organizacji, które nawet w latach niewoli posiadały jakieś swobody.

Obecnie obowiązujące prawo przemysłowe oddało już przecież całkowicie cechy i związki cechów pod nadzór władz administracji politycznej, a Izby Rzemieślnicze również zostały do tego stopnia ograniczone w swoich prawach, że trudno je nazwać samorządem. Jednak tego wszystkiego było jeszcze „sanacji“ za mało, bo mówi się o dalszym, bardziej ściśle podaniu organizacji rzemieślniczych pod całkowite kierownictwo starostów i burmistrzów.

Wiadomości jakie nadeszły z Warszawy — a o czym już krótko donosiliśmy — mówią przedewszystkiem, że nowela do prawa przemysłowego ma przywrócić do życia tak zwane cechy przymusowe. Zasada przymusu należenia wszystkich rzemieślników do cechów ma wielu zwolenników, szczególnie w naszej dzielnicy, to też na pozór wydawałoby się, że zamiary „sanacji“ idą raczej polinij postulatów rzemiosła. Tutaj jednak trzeba na sprawę przymusowych cechów zapatrywać się nie pod kątem widzenia interesów rzemiosła naszej dzielnicy, ale, ponieważ prawo przemysłowe obowiązuje na całym terytorjum państwa, musimy zastanowić się, czy wprowadzenie cechów przymusowych będzie korzystne dla rzemiosła polskiego i chrześcijańskiego i nych dzielnic. Na to pytanie należy odpowiedzieć z całą stanowczością — nie.

Nie wolno nam zapominać, że na wschodzie bardzo często spotykamy się z taką sytuacją, że rzemieślnik Polak i chrześcijanin jest w mniejszości, że mamy sporo takich miejscowości, gdzie większość rzemiosła tworzą Żydzi. Nie daleko szukając, w samej Warszawie mamy wśród rzemiosła większość żydowską.

Tworząc więc cechy przymusowe, musimy pokonać jedną trudność, a mianowicie musimy bezwzględnie zostawić prawo rzemieślnikowi wyboru do jakiego cechu przymusowego chce należeć, gdyż nie jest do pomyślenia, by zmuszać chrześcijan do zasiadania pospółtu we wspólnym cechu, razem z Żydami. Dawne prawo austriackie znało cechy przymusowe, ale jeżeli chodzi o teren b. Galicji, musiano znaleźć taką formułkę, by na pierwsze nazywało się, że w danej miejscowości jest tylko jeden przymusowy cech danego zawodu, ale, żeby roz-

dzielić jednak chrześcijan od Żydów. Stworzono więc w cechach przymusowych grupy członków, a każda grupa posiadała swoje własne władze cechowate i była zupełnie autonomiczną. Publiczną natomiast tajemnicą było, że powiedzmy grupa pierwsza była grupą chrześcijańską, a druga grupą żydowską, ale nie mniej powodowało to cały szereg nieporozumień. Przypuszczamy, że „sanacja“ wprowadzając przymusowe cechy, musiałaby sprawę tak rozwiązać, jak ona była rozwiązana w b. Galicji, czyli, że znowu nie wiadomo oficjalnie, który cech jest żydowskim, a który chrześcijańskim, a tylko tradycja kazałaby wstępować do różnych grup.

Pewien przymus należenia do cechów, jeżeli chcemy, by cechy nie zamaryły ostatecznie, być musi. Projekt noweli do prawa przemysłowego, wydany przez Związek Tow. Przemysłowych i Rzem. w Poznaniu, ujmuje tę sprawę zgola odmiennie i praktyczniej. Tam przymus przewidziany jest tylko dla tych rzemieślników, którzy trzymają uczniów, gdyż cech jest między innymi powołany do regulowania spraw pomiędzy uczniem a mistrzem, a po drugie ma on wykonywać rodzaj opieki nad uczniem. Ponieważ większość rzemieślników uczniów trzyma, przeto i cechy nie będą się mogły skarżyć na brak członków. Przytem system taki jest o tyle wygodniejszy, że rzemieślnik, zmuszony do należenia do cechu, będzie miał pełną swobodę wyboru takiego cechu, który mu najlepiej odpowiada. Jeżeli zaś zważywszy, że projekt sam przewiduje możliwość zakładania cechów wyłącznie żydowskich, to przejść musimy do przekonania, że to rozwiązanie jest najlepsze, najprostsze i najracjonalniejsze. Pamiętać bowiem musimy, że do cechu przymusowego należeć muszą wszyscy, a więc i ci rzemieślnicy, którzy są wprawdzie samodzielni, ale którzy nie posiadają tytułu mistrza, a takich, jeżeli chodzi o inne dzielnice, jest większość.

W cechach przymusowych, mistrzowie jako tacy, schodzą siłą rzeczy na dalszy plan, co również nie jest rzeczą wskazaną, gdyż pomiędzy interesami rzemieślnika — mistrza, a rzemieślnika tylko usamodzielnionego, zwłaszcza jeżeli chodzi o teren b. zaboru rosyjskiego, zachodzą bardzo poważne, niemal krańcowe różnice i sprzeczności.

Sprawdzenie tych sprzeczności do łona jednego i tego samego cechu jest eksperymentem bardzo niebezpiecznym. Pamiętali o tem autorzy projektu poznańskiego, przewidując, że mistrzowie tworzą dla siebie osobne cechy, a rzemieślnicy usamodzielnieni osobne korporacje rzemieślnicze, Warszawa, jako specjalnie doświadczona w tych sprawach, mogłaby poważniej zająć się tem zagadnieniem, a nie propagować z lekkiem sercem cechy przymusowe. To jedno dowodzi już, że dalsze „sanacji“ jest nic innego, jak dalsze uniemożliwienie rzemiosłu stworzenia zdrowych organizacji zawodowych.

Osobno surowe mięso — osobno wędliny...

Rozporządzenie min. spraw wewn. dotyczące rzeźnictwa

Z początkiem listopada r. b. ma wejść w życie rozporządzenie Min. spraw wewn. wydane w porozumieniu z ministerstwem rolnictwa (!) oraz przemysłu i handlu (!) z dnia 24-go czerwca r. b., zakazujące dotychczasowego handlu mięsem w stanie surowym i wędlinami w jednym lokalu. Rozporządzenie, wydane ze względów sanitarno-higienicznych, ustala również, że lokal, w którym sprzedawane jest mięso lub wędliny musi być jasny (!), olejno malowany, o nieprzemakalnej podłodze, towar zaś ma być zabezpieczony od dotyku kupujących, a sprzedawcy muszą być zdrowsi (!) i nosić białe fartuchy i kitle o długich rękawach.

W wędliniarniach i sklepach z mięsem nie mogą się znajdować żadne inne produkty, sprzedawcom zaś nie wolno załatwiać rachunków, przyjmować pieniędzy i wydawać reszty. Do wędliniarni i sklepów rzeźniczych wzbiorzone jest wprowadzanie psów, kotów i wszelkich innych zwierząt domowych.

Tak więc każdy rzeźnik będzie mu-

siał wynajmując drugi, osobno lokal, gdyż dotąd sprzedawał czysto i zdrowo i mięso surowe i wędliny w jednym lokalu. Personel — w tem najczęściej żona, będzie musiała być badana przez lekarza, czy jest zdrowa. Osobno każdy rzeźnik w Buku czy Tomyślu, sprzedający wędliny, będzie musiał zaangażować specjalną osobę do załatwiania rachunków i kasowania pieniędzy za sprzedane towary. Czy to jednak nie jest żądanie nieco za wygórowane? Zdrowie publiczne zdrowie, lecz nie wszystko co ładnie wygląda przy zielonym stoliku, jest pięknem, a szczególnie wykonalnym — w praktyce.

Miłość niesiemy

Więcej niż kiedykolwiek potrzeba nam teraz królowania Chrystusa w rodzinach naszych. Ataki na świętość rodziny, na nierozwawalność małżeństwa, są coraz silniejsze. W umysłowości współczesnych dokonuje się pewne pomieszanie pojęć. Zaciemnia się jedyna droga prawdy i dobra. Nam walczyć trzeba o godność rodziny katolickiej, nam wrócić trzeba do domów harmoniję i ciszę. Nie będzie ona tą dawną beztróską, gdyż zbyt ciężkie są warunki, bezrobocie i myśl o jutrze nie pozwala nam cieszyć się wyłącznie

własnym szczęściem, lecz sięgać dalej, wszędzie, gdzie ciężka troska osiadła na czołach matek, ojców, tam gdzie nędza rozpanoszyła się okropnie. Tam wszędzie docierać musi miłość rodzinny katolickiej, ażeby wnieść pomoc materialną, moralną, ażeby dźwigać tych, którzy nieraz słabi, znajdują się nad brzegiem przepaści, ażeby wnieść i do nich Chrystusa.

Dzień Katoliki w dniu 25 października r. b. będzie przypomnieniem hasła dnia dzisiejszego: „odnowić rodzinę w Chrystusie!“

Materiał wieczornicowy, afisze propagandowe, zamawiać można w biurze komitetu Dnia Katolickiego — Poznań — Al. Marcinkowskiego 22 III ptr., pok. 65.

Z różnych stron Polski

Oszczędności w sądownictwie.

Pośród projektów ustaw, wniesionych do Sejmu i wstawionych na porządek obrad pierwszego posiedzenia Sejmu, znajdują się między innymi dwa projekty ustaw, dotyczące zniesienia sądów okręgowych w Mławie i w Białej Podlaskiej.

Należące dotychczas do sądu okręgowego w Mławie powiaty: mławski, ciechanowski i przasnyski przyłączone zostają do sądu okręgowego w Pocku, pow. makowski — do sądu okręgowego w Łomży, pow. pultuski do sądu okr. w Warszawie; należące zaś do sądu okręgowego w Białej Podlaskiej powiaty: bialski, konstantynowski i radzyński przyłączone zostaną do sądu okr. w Siedlcach, pow. włodawski — do sądu okr. w Lublinie.

Walka z żebractwem.

Władze miejskie warszawskie przygotowały nareszcie na szeroką skalę zakrojoną akcję walki z żebractwem na terenie Warszawy. Stwierdzono, że znaczna część żebraków uprawia swój proceder zawodowo bez względu na posiadane środki utrzymania. W związku z tem wydano polecenie komisarjatom policji państwowej, ażeby dokonały spisu znanych na terenie poszczególnych komisarjatów zawodowych żebraków. W wyniku tego spisu w dniu wczorajszym przeprowadzono na obszarze niektórych komisarjatów masowe obławy żebraków. Sprowadzonych do komisarjatów żebraków poddano szczegółowym badaniom, w szczególności w kierunku ustalenia personalii, stanu rodzinnego, pochodzenia i przynależności gminnej. Jest to akcja przedwstępna, gdy zostanie sporządzony szczegółowy wykaz zawodowych żebraków całej Warszawy — władze zastosują najbardziej radykalne środki, ażeby ich usunąć z ulic. Od dnia 1-go grudnia r. b. magistrat warszawski umieszczać będzie niepoprawnych zawodowców w domach pracy przymusowej. Zebraków, nieprzynależących do gminy warszawskiej odstawi się przymusowo do miejsc stałego pobytu.

Przepełnienie w zakładzie Magdalenek.

(WIP) W Zakładzie Opieki Najśw. Marji Panny „Magdalenki“ panuje ogromne przepełnienie. Zakład ten, jak wiadomo, przeznaczony jest dla dziewcząt, które pragną powrotu do uczciwego życia i wyrwały się z bagna rozpusty. Zakładów takich w Polsce jest bardzo mało, zaledwie kilka magdalenek i Sióstr Pasterek. Wobec tego większość, pragnących dostać się do takiego zakładu, nie może trafić tam. W związku z tem ministerstwo pracy i opieki społecznej zastanawia się nad doniosłą kwestją urządzenia świeckich zakładów poprawczych dla kobiet publicznych, dążących do uczciwego życia.

Heine Medine w Krakowie.

W ostatnich dniach zaszedł w Krakowie wypadek strasznej choroby Heine-Medine. Paraliżowi dziecięcemu uległ synek pp. Głodowskich, liczący rok życia. Dziecko umarło w trzy dni po zachorowaniu i dopiero sekcja zwłok wykazała istotną przyczynę śmierci, t. j. paraliż. Heine-Medine jest chorobą epidemiczną, na którą zapadają dzieci.

Zaślubiny ze śmiercią.

Wstrząsająca tragedia rozegrała się we wsi Samilewo na Wileńszczyźnie. Młoda, 22-letnia Ksienka Urzaniówna popełniła samobójstwo podczas uczy weselnej, wydanej po ślubie swym z 70-letnim mieszkającym tam wsi, Bazylim Baganowem. Panna młoda, zażyła podczas kolacji jakiejś trucizny, która wkrótce już zaczęła działać.

Młoda kobieta runęła na ziemię a następnie w strasznych męczarniach zaczęła zeznawać dlaczego targnęła się na swe życie.

Nie mogła przeboleć faktu, iż sprzedano ją starcowi, którego nie kochała, tembardziej, iż podobał się jej bardzo niejaki Jan Harcinowski, w którym kochała się od trzech lat z górą. Chłopak był jednak biedny i wyrachowany ojczym dziewczyny sprzeciwił się temu małżeństwu. Postanowił więc wydać ją za zamożnego sąsiada, starego Baganowa, z którym ponadto łączyły go stosunki pieniężne, gdyż, jak się potem okazało, winien on był Baganowowi 5000 zł. Nie mając gotówki sprzedał mu poprostu swą córkę.

Pomimo natychmiastowego ratunku, Urzaniówna zmarła w męczarniach.

Pierwszy film dźwiękowy w pociągu

został wyświetlony i wygrany w ekspresie angielskim, t. zw. Scarborough - Express. Jeden wagon pulmanowski przerobiono na widownię z ekranem, a w wagonie przyczepnym pomieszczono dynamomaszynę, która wytwarza prąd elektryczny dla projektora. Szum i hałas podczas biegu tuszowano przez zawieszenie przy oknach i drzwiach ciężkich zasłon aksamitnych, oraz wysłanie podłogi grubym dywanem.

SPORT

Piłka nożna

Stan zawodów o wejście do ligi przedstawia się następująco: W pierwszej grupie zwyciężyło „ŁTSG“ 10 p. przed poznańską „Legją“ 8 pkt., „Gryfem“ toruńskim 3 pkt., i warszawską „Skra“ 3 pkt. — W drugiej grupie pierwsze dwa miejsca zajmują „1 p. leg.“ i „82 p. p.“ po 6 pkt. przed „76 p. p.“ 0 pkt. Odbędzie się jeszcze decydujący mecz na neutralnym gruncie. — W trzeciej grupie na pierwszych miejscach znajdują się „Rewera“ i „22 p. p.“ po 6 pkt. przed „WKS“ 0 pkt. Zadecyduje i tu trzecia rozgrywka. — W czwartej grupie mistrzem został ostatecznie „Naprzód“ 8 pkt. przed „Rad.“ Kołem Sport. 4 pkt. i „Podgórzem“ 0 pkt. (PAT)

Pięściarstwo

Budapeszt i Berlin 12:4. Zawody te rozegrane w Budapeszcie przyniosły następujące wyniki: Kubini (W) już w 30 sek. pokonał przez k. o. Steingraebera, Enekes (W) zwyciężył Pierentza (N), Szabo (W) — Gehlhaara (N), Fojas (W) i Hunneckens (N) — remis, Tokaj III (W) i Berensmeier (N) — remis, Sziget (W) pokonał Battista (N), Ciszar (W) remisował z Borchem II (N) i Keri (W) remisował z Ramakiem (N).

Różne

Przed meczem Polska — Belgja. W piątek nastąpi wyjazd reprezentacji polskich na mecz z Belgja. Wyjeżdżają, jak wiadomo, dwie reprezentacje: piłkarska i lekkoatletyczna. Poza tem udaje się do Leodjum drużyna piłkarska Krakowa. Ostatni skład lekkoatletycznego zespołu przedstawia się następująco: 100 m Koźlicki i Biniakowski, 400 m — Biniakowski i Weiss, 800 m — Petkiewicz i Maszewski, 1500 m — Kusociński i Sidorowicz, 5000 m — Kusociński i Hartlik, sztafeta szwedzka — Biniakowski, Weiss, Łada i Koźlicki. W oszczepie reprezentować Polskę będą bracia Mikrutowie. Z Brukseli donoszą że belgijski związek piłki nożnej ustalił następujący ostateczny skład reprezentacyjnej drużyny piłkarskiej. Bramkarz Braet Robert, obrońca: Nouvens Teodor i Hoydoncky Mikolaj; pomoc: Simons Karol, Hellemans August i Declerq Jan; napad: Versyp Ludwik, Voorhoof Bernard, Hellemans II, Van Beck Józef i Van Campanhout Feliks. (PAT)

RADJO

Programy radiofoniczne:

Środa, dnia 7 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godzina 17.00 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia“; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.00 radiogawęda żołnierska; godz. 19.40 „Silva rerum“; godz. 20.15 koncert solistów. Wykonawcy: prof. Gertruda Konatkowska (fortepian), prof. Zdzisław Janke (skrzypce); godz. 21.30 recital wokalny w wyk p. Stanisława Roya, (tenor), przy fortepianie p. Jadwiga Komorowska; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Skrzynka pocztowa“; godz. 15.45 kącik artystyczny L. S. G.; godzina 16.00 lekcja języka angielskiego (Linguaphon); godz. 16.20 „Polowanie na jelenie“; godz. 16.40 muzyka gramofonowa; godzina 17.00 odczyt; godz. 17.35 utwory Franciszka Lehara w wykonaniu orkiestry P. R.; godz. 19.15 „Skrzynka pocztowa rolnicza“; godz. 19.35 muzyka gramofonowa; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 feljton muzyczny; godz. 20.15 Polska muzyka ludowa; godz. 21.00 kwadrans literacki „Admirał“; godz. 21.20 koncert kameralny; godz. 22.30 lekcja angielskiego (Linguaphon); godz. 22.40 dodatek do Prasowego Dziennika Radiowego; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 koncert kościelny; Paryż (1724 m) 21.40 wyjątki z utworów Wagnera; Koenigs-wusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert z Hamburga, 20.00 muzyka taneczna; Londyn (261 m) i Daventry (1554 m) 22.35 koncert muzyki lekkiej, 24.00 muzyka taneczna; Kalundborg (1154 m) 20.30 muzyka taneczna do 2.00; Oslo (1071 m) koncert symfoniczny, 22.35 muzyka taneczna; Budapeszt (550 m) 19.30 gramofon, 20.00 pop. pieśni węg., 21.00 wesoly wieczór, 21.45 koncert, 22.30 muzyka cygańska; Wiedeń (516 m) 19.45 muzyka operetkowa, 20.45 feljton, 21.15 słuchowisko, 22.00 muzyka taneczna; Medjolan (501 m) 20.45 „Bufere Estive“ op. komiczna Gentili'ego; Praga (486 m) 20.00 koncert symfoniczny; Rzym (441 m) „Lucja z Lammermooru“ op. Donizettiego.

Listy Napoleona odnalezione podczas rewizji

W Medjolanie policja dokonywała rewizji w mieszkaniu operatora kinowego Jacojanni i przy tej okazji odnalazła listy Napoleona, które zgineły 31 lat temu z archiwum państwowego. Jeden z tych listów zawiera podziękowanie cesarza dla rady miejskiej Rzymu za życzenia złożone w dniu narodzin księcia Reichstadtu. Jacojanni twierdzi w swojej obronie, iż listy cesarza nabył jakoby u antykwaryusza, którego adresu nie może dziś sobie przypomnieć.

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W 21-szym dniu ciągnięcia 5-tej klasy padły następujące wygrane:
50.000 zł. na nr. 57349.
Po 5000 zł. na nr. nr. 32766 125922 185198 203598.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 11596 107355 184135.
Po 2.000 zł. na nr. nr. 19299 58139 58191 75453 81444 92392 118681 131322 144399 160393 162288 170073 175815 189736 191142.

Po 1.000 zł. na nr. nr. 3451 7597 25499 29471 29686 33790 35946 40550 45870 46460 49841 54920 55772 55831 56922 62054 68624 69790 72618 79614 80960 87179 95623 101032 109255 115048 120993 123973 137631 142638 144006 148835 148980 152344 152626 159576 168006 184680 189765 203784 205549.

Po 500 zł. na nr. nr. 1067 1852 2727 3687 3847 4453 5001 6568 8816 8871 8977 10328 10761 15534 16108 16224 19386 24464 25798 25914 2683 27077 29962 31889 33361 34640 37410 37815 39852 39909 43287 43359 46307 47332 47494 47526 47605 48263 49524 51980 54676 54686 56596 57371 59239 59943 67334 67514 70846 70936 72461 74169 78311 79998 81729 81993 84516 86951 86978 87840 89114 89529 90693 90816 91807 94139 96725 99259 99743 100299 100697 100928 101309 101535 103162 105337 107570 108397 110359 112397 112775 114006 114096 114157 116122 117765 118173 118341 120183 120459 -21479 122417 122541 123096 123422 123865 125910 127140 128731 128832 129241 131087 133070 134915 135689 136438 137808 138680 139486 139673 141912 143722 144627 144897 145506 146789 147409 152488 153008 154942 155201 156131 157120 158160 158893 159057 159115 160121 163694 166407 167239 170762 171401 172150 175979 176036 180106 181218 182283 183322 186165 186311 186602 186967 187883 192844 192937 193005 193536 193732 194346 195643 197821 202348 203025 203851 205272 205719 206234 209273.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:
36 84 248 404 738 906 12 18 45 66 95 1164 83 90 233 425 86 520 61 839 59 2237 76 319 435 39 530 40 938 84 3072 148 378 491 584 94 620 56 798 875 77 4065 91 113 252 82 359 452 582 631 731 53 65 69 901 45 65 5136 351 578 90 890 963 6024 10 412 258 467 628 96 749 51 802 914 44 80 7105 84 280 325 92 580 769 838 97 8042 17 1333 503 94 611 13 17 53 75 741 73 908 48 9074 124 53 60 68 269 382 91 495 502 50 59 67 700 800 91 985 10237 360 449 538 626 52 730 33 11018 104 85 96 247 324 46 679 846 95 914 16 43 89 12187 214 581 82 642 51 775 807 66 989 99 13138 335 552 65 75 89 640 43 71 812 40 67

97 945 14000 245 336 569 740 15145 52 259 313 423 555 778 911 21 16128 296 389 471 81 577 600 67 759 17007 67 215 97 442 79 620 49 736 870 906 19 18001 65 116 221 39 337 412 54 509 22 29 78 665 84 709 42 885 95 19061 203 22 65 502 19 58 700 953 87 20130 39 295 400 47 641 77 704 17 825 21006 19 25 125 212 457 94 650 68 766 810 36 67 919 46 22108 673 847 999 23034 78 118 27 240 382 462 65 503 635 790 834 41 58 79 984 24034 250 91 641 797 867 985.

25060 96 127 210 600 19 90 730 31 954 28074 84 141 47 226 443 76 82 531 627 711 60 27097 169 203 4 31 90 378 84 436 529 48 68 691 741 898 904 59 77 28140 68 309 24 34 444 548 816 87 29029 33 62 144 82 85 290 325 79 93 440 69 513 744 956 30013 65 269 429 35 47 738 863 974 31027 107 225 393 535 602 16 90 714 808 38 86 900 32044 336 457 69 644 753 825 63 939 33002 152 220 436 528 37 622 874 94 954 34008 71 125 37 223 316 481 516 657 83 757 64 93 836 95 35123 38 311 450 51 60 564 81 699 715 59 864 930 36017 98 134 82 83 298 357 482 84 520 87 657 65 81 784 99 850 935 37029 73 111 213 383 402 620 80 763 81 921 38055 424 545 636 727 85 833 94 953 82 39127 54 285 87 440 99 707 821 40040 80 152 81 323 453 59 607 13 41 888 936 57 41062 227 300 37 439 62 526 608 99 762 545 691 825 902 62 87 90 98 43047 79 81 135 365 574 656 713 37 51 839 44061 123 42 203 68 451 74 723 49 60 848 67 89 45097 139 69 86 386 475 547 600 75 710 806 980 46008 77 83 147 68 82 215 367 401 19 518 615 52 89 705 68 821 41 69 47019 56 159 88 334 62 571 714 68 845 51 48030 32 61 77 115 41 232 49 64 348 98 464 73 662 700 8 60 917 50 49004 18 82 238 50 64 394 728 68 956 60.

50009 168 72 73 246 72 74 362 96 506 66 70 622 61 954 70 51096 132 442 74 94 517 60 91 623 718 32 95 999 52126 66 223 471 93 98 588 602 46 716 80 913 81 95 53002 184 92 282 343 79 547 748 64 75 54055 91 96 98 172 225 57 311 414 553 54 65 629 88 88 717 55076 100 9 16 344 82 402 707 78 822 50034 90 451 545 640 81 93 773 98 963 57153 91 444 512 705 70 99 820 58 58017 132 52 241 60 87 524 688 59030 56 119 232 83 315 73 86 802 60007 81 218 54 301 17 548 60 77 90 613 766 872 992 61019 34 196 214 55 69 99 318 507 83 626 94 824 57 62062 101 15 257 392 427 33 653 864 74 948 63035 149 305 534 94 691 702 57 58 76 828 91 20 64076 88 206 31 461 65 589 647 700 851 91 95 65002 34 59 569 600 37 68 715 823 66036 98 593 716 808 76 67187 98 197 586 645 94 788 867 905 68028 51 213 68 376 597 856 94 69175 77 337 91 415 81 711 939 42 70062 124 27 41 207 27 28 31 347 96 428 506 620 737 42 801 99 71025 157 460 659 78 701 57 818 67 72048 59 78 112 26 293 325 27 444 603 24 28 709 51 73057 120 42 59 314 49 456 755 94 880 917 70 74041 42 70 130 224 15 485 522 47 49 679 713 14 936 62.

75008 421 24 33 567 642 50 52 853 932 67 76097 107 60 357 427 545 96 624 89 737 94 874 77204 36 308 28 586 676 702 804 8 27 59 916 29 97 78001 200 360 400 707 827 949 79018 361 484 576 666 759 927 80145 263 92 499 534 801 80 81095 333 539 640 743 92 810 82118 245 55 93 644 67 756 62 839 67 68 902 83001 43 288 300 57 403 31 512 78 718 97 850 954 76 84019 44 65 202 470 527 71 671 712 85219 26 319 577 699 726 807 921 86095 136 73 207 431 528 32 625 56 73 841 81 934 87159 232 40 65 327 525 708 896 979 88170 210 394 519 70 696 718 59 821 89082 110 61 95 384 728 889 992 90025 47 218 717 18 871 916 91179 498 567 601 70 710 71 810 12 67 91 931 48 93 92054 494 521 50 753 926 46 93009 24 85 182 265 383 572 635 729 49 846 96 94009 189 214 388 591 645 53 93 775 890

915 49 95173 212 28 97 309 421 96 505 84 636 91 882 994 98085 140 237 92 423 560 93 600 97037 66 86 92 130 63 254 83 95 302 50 460 559 645 94 784 804 968 98093 283 327 455 57 551 728 66 69 83 865 922 98075 79 253 331 401 43 52 84 559 668 764 948.

100055 232 39 71 74 388 412 84 530 711 802 76 992 101020 24 148 348 88 430 540 43 620 722 33 938 42 69 102158 207 65 335 87 424 61 566 91 610 826 99 916 30 76 103004 94 259 362 528 55 716 813 39 987 104033 221 300 6 24 47 62 412 546 620 55 704 809 73 905 105137 315 51 532 88 729 61 819 93 922 72 76 79 85 106010 169 75 345 87 441 915 107086 239 357 881 93 980 97 108004 12 38 60 100 22 78 365 85 542 610 763 65 871 914 41 109807 108 92 248 344 68 416 557 80 89 738 63 800 913 24 61 86 110088 149 224 303 24 808 67 82 957 111010 137 60 443 530 31 32 43 682 85 827 77 905 30 70 112065 96 111 281 308 25 63 420 56 88 537 68 600 15 72 95 98 803 7 50 58 984 113136 89 431 87 569 691 706 51 915 50 72 114180 81 82 300 3 14 41 414 549 725 49 115143 201 9 87 422 556 618 34 72 751 79 80 890 918 116072 113 37 53 61 221 45 413 54 681 830 946 74 117021 98 152 603 47 59 702 882 94 99 118019 78 186 290 440 92 526 610 62 783 809 39 973 119009 53 134 293 97 503 13 24 77 649 55 702 834 94 918 120129 56 86 247 82 521 55 673 737 53 82 956 92 121037 71 243 90 379 88 455 582 614 65 740 75 846 994 122033 85 366 480 571 685 757 62 873 99 990 53 123209 310 67 555 615 47 98 859 953 124160 218 71 419 50 90 92 611 22 97 709 19 804 33 46 965 92.

125066 179 241 60 409 15 598 694 768 98 831 72 910 126257 314 499 518 67 608 38 44 737 62 63 859 65 995 127038 51 79 164 292 607 21 76 883 128032 57 70 123 67 456 58 533 48 601 85 826 129062 68 401 19 34 61 622 818 94 130024 395 509 43 55 99 661 99 768 927 131148 255 93 300 39 408 549 68 620 83 791 827 913 90 96 132066 95 105 264 519 74 645 748 79 897 908 23 43 133006 20 40 69 85 114 203 41 90 312 79 633 717 30 83 860 905 42 76 134118 57 88 241 74 430 813 917 135047 109 45 214 27 310 408 601 905 13 19 24 40 71 136172 306 16 21 53 448 76 79 585 94 629 81 92 831 55 96 137334 87 432 669 781 805 40 138156 201 75 95 451 501 23 40 87 670 738 139008 12 63 96 165 91 375 92 402 547 71 655 812 30 941 70 149029 168 263 368 543 624 41 968 141073 85 87 95 265 305 48 59 424 545 85 615 781 869 906 32 37 86 142001 431 36 514 58 698 748 858 62 143065 69 294 347 423 46 706 63 78 851 144049 150 65 79 205 83 444 61 565 676 85 145163 299 358 75 412 29 707 48 822 62 917 64 146350 78 530 40 88 645 738 99 815 28 30 951 147086 130 324 447 627 58 704 94 811 914 70 148061 117 31 317 24 40 79 517 81 840 961 98 149000 155 315 404 82 568 600 818 19.

150090 150 54 151147 89 215 536 63 648 803 37 960 152007 13 74 90 216 92 401 637 68 72 914 20 153073 75 174 88 203 87 373 85 92 686 94 752 812 34 90 94 90 38 154017 48 90 130 86 213 26 368 494 562 690 99 741 61 62 823 939 63 155054 89 193 206 28 331 56 76 95 425 52 86 594 614 81 709 87 802 80 156049 65 84 92 98 120 76 205 71 75 79 548 71 684 707 65 805 60 954 72 157067 75 254 91 94 306 400 29 62 507 830 968 158001 175 215 324 90 428 30 538 618 740 159147 266 413 29 595 614 24 28 67 721 60 160021 25 37 207 305 413 96 555 759 69 942 161063 107 24 54 226 94 308 434 71 80 525 651 53 60 76 88 762 924 162142 57 76 95 203 19 375 94 422 780 827 46 51 944 163007 97 125 48 479 94 751 822 164011 32 84 125 69 71 90 203 14 353 88 400 643 743 69 971 165004 58 85 91 140 92 254 308 853 54 917 74 166065 88 211 13 30 81 86 87 92 327 70 419 568 669 778 84 938 70

73 167172 217 34 38 329 418 532 87 668 749 79 87 836 168137 97 286 301 53 77 94 459 69 512 48 648 83 783 93 828 34 58 169001 71 76 119 261 403 76 500 65 633 98 751 54 170058 129 387 566 74 645 92 781 872 914 90 171519 21 24 50 65 89 631 83 922 43 53 172109 212 18 508 607 18 73 98 740 812 21 74 910 173097 131 200 48 59 513 615 42 71 711 51 62 66 805 71 926 45 174055 83 281 309 35 529 33 39 756 858 76 81 91 902 58.

175030 163 260 71 433 519 84 649 799 882 931 176021 42 187 286 403 50 548 69 605 742 887 177009 16 29 51 115 213 22 69 90 377 411 25 643 49 810 28 91 916 42 178060 160 338 67 85 87 420 687 96 708 94 834 63 67 179057 106 266 437 798 880 180117 68 251 390 468 84 521 88 93 607 748 981 181017 22 65 79 184 258 314 67 412 509 80 681 714 853 88 91 958 73 182178 247 442 528 72 87 856 86 908 10 183144 55 252 321 42 74 468 88 825 942 69 184180 246 55 688 844 908 23 70 185002 200 347 64 620 27 68 762 64 825 186017 25 171 348 49 79 484 785 848 67 83 919 43 187013 303 79 445 539 635 71 88 740 59 977 88 188034 47 131 60 227 365 524 37 64 80 630 741 47 189011 66 72 137 99 229 415 47 78 534 605 79 82 777 871 190065 136 42 230 78 99 337 85 481 699 889 90 937 70 191021 102 31 41 97 201 24 46 82 307 21 36 429 519 69 92 601 73 787 841 953 98 192003 67 196 22 6 421 25 54 756 900 04 36 50 193017 111 17 250 86 397 408 92 633 730 71 194044 105 24 259 383 448 64 596 672 76 99 720 195008 32 174 252 541 668 785 196097 189 314 35 418 21 509 23 47 79 638 790 197146 79 259 73 471 547 50 66 684 725 975 198100 13 75 97 99 217 333 41 99 451 540 85 731 97 822 76 904 199058 270 316 33 60 782 806 74 942.

200043 112 15 25 65 217 53 370 484 533 43 841 56 908 201066 82 305 12 32 59 622 771 82 810 17 42 940 202031 36 256 317 90 485 575 618 705 6 93 800 954 90 203037 79 143 421 572 717 37 843 89 901 47 48 204037 62 93 238 44 56 58 340 455 611 32 36 755 879 205000 18 31 97 260 310 511 27 649 744 75 811 28 76 901 22 206116 75 224 327 423 507 89 93 608 84 97 877 92 921 207055 68 70 73 95 120 60 274 336 47 402 16 563 663 710 62 208000 60 87 258 98 370 73 439 44 95 510 663 95 782 96 978 85 209023 91 143 90 232 538 44 673 713 891.

(Ciągnięcie od 9 września do 14 października 1931 r.)

Ostatnie dni pobytu

Wielki 4-masztowy

CYRK STANIEWSKICH

Dzisiaj rano zmarł nagle mój najdroższy brat, właściciel cukierni, ś. p.

Fritz Siebert

w 35 roku życia.

W ciężkim smutku pogrążona
Małgorzata Siebert.

nw 6142

Poznań, dnia 6 października 1931 r.
św. Marcin 47.

Odwiedziny kondolencyjne uprasza się zaniechać. Pogrzeb jest przewidziany na sobotę, dnia 10. bm., o godz. 5-tej po poł. z kaplicy cmentarza św. Pawła przy ul. Grunwaldzkiej.

W poniedziałek, dnia 5 października 1931 r., o godz. 9 wieczorem, rozstała się z tym światem, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, siostra, babka i ciotka, ś. p.

z **Łożyńskich**

Eustachja Gimzicka

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w Śmiglu, w czwartek, dnia 8 października, o godzinie 4,15 po poł., z domu żałoby, ul. Jana Sobieskiego 19. Msza św. w czwartek, o godz. 8,30.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

Śmigiel, Puszczykowo, Katowice, Mosina, Sroda, Berlin. zw 11334
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W niedzielę, dnia 4. b. m., o godz. 2.40 zmarł w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój kochany mąż i tatuś, ś. p.

Marjan Sypniewski

w 30 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 7 października, o godzinie 5 po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie. W ciężkim smutku pogrążeni
żona z córeczką i rodzina.

zw 11332

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy uczestniczyli w pogrzebie, ś. p.

Marjana Zarbaka

również za liczne wieńce składa na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

zw 11330

Rodzina.

Przew. Ks. Stan. Szczerbińskiemu i OO. Franciszkanom oraz III Zakonowi Św. Franciszka, jak i wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy uczestniczyli w pogrzebie ś. p.

Bronisławy z Skibów Koperskiej

również p. Klarze Kaulfusównie za piękną grę podczas nabożeństwa żałobnego, składają na tej drodze serdeczne

zw 11315

Bóg zapłać!

Mąż z dziećmi.

Olbrzymi wybór najnowszych materiałów męskich

poleca

prawdziwy fabryczny skład sukna

Znak ochronny

Poznań, Plac Św. Krzyski 1

własna fabryka sukna w Bielsku (na Śląsku) istniejąca od r. 1850. Pw 7981-40,8

Dol. 10000 wolne!

Nowy aparat do oszczędzania benzyny.

Walter Critchlow, 1964, O — Street, Wheaton, Illinois, U. S. A. otrzymał patent na aparat zaoszczędzający materiał palny przy samochodach, zmniejszający zużycie benzyny i oliwy, wzmacniający zapęd i osiągający większą szybkość. Aparat zezwala na zużycie najtańszego materiału palnego, gdyż automatycznie usuwa węgiel. Fordy jadą 11—27 km. jednym litrem materiału palnego, inne marki zaś ¼ do ½ szybciej niż przedtem. Dol. 10000 gotówką za najlepsze wyniki. Zastępców okręgowych i głównych z możliwością zarobku dol. 250,00—1000,00 miesięcznie, poszukuje się. Wzór próbny bezpłatnie. Korespondencja w języku angielskim. nw 4141

Dnia 5 października 1931 r. zmarła po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, babcia i teściowa, ś. p.

Jadwiga Matuszewska

z domu Trybura

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 8 października o godzinie 15-tej z domu żałoby, Łukaszczyca 28, o czym donosi

zw 11323

w ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

W sobotę, dnia 3 b. m. zmarł członek naszej korporacji, ś. p.

Zbigniew Korboński

student III. r. prawa U. P.

W ś. p. Zmarłym straciłmy kochanego i szczerego Komilitona. Pamięć o Nim pozostanie w sercach naszych na zawsze.

Pogrzeb odbędzie się w środę, 7 b. m., o godz. 17 z kostnicy cmentarnej kościoła Bożego Ciała w Dębou. zw 11337

Koło Filistrów

Konwent Filomatia Posnaniensis
w Poznaniu.

Za wzięcie udziału w pogrzebie mojej matki, ś. p.

Marji Zawadkowej

Przew. Duchowieństwu, Tow. Sokół żeński i męski, Restauratorów, Przemysłowców, Uczestników Powstania Wielkopolskiego, Pomocników Gastronomicznych, Chórowi za piękne pienia przy grobie oraz wszystkim Krewnym i Znajomym, jak również za liczne złożone wieńce i kondolencje składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

zw 11331

Franciszkostwo Zawadkowie.

Wedle projektu rządowego akcyza od win musujących ulegnie wyższe blisko 80%.

Z tej przyczyny pragniemy oddać po cenie likwidacyjnej posiadane zapasy win szampańskich. Równocześnie polecamy po cenach dotąd niebywałych wina musujące firmy **Georges Geiling & Co.**

Ofertami służymy odwrotnie. Pw 7984-40,19

NYKA & POSŁUSZNY

Skład Win istn. od r. 1868.

Poznań, Wrocławska 33/34, telefon 11-94

Ważne dla Kupców, Przemysł. i Rolników

BIURO OBRONY i PORADY PRAWNEJ

Fr. Kolbuszewskiego
b. Wiceprezesa Wlkp. Izby Skarbowej

załatwia:

- 1) Sprawy dotyczące **PODATKÓW i OPLAT SKARBOWYCH**
- 2) Udziela **PORAD PRAWNYCH** i interwenjuje we wszystkich sprawach spornych.
- 3) Organizuje **SĄDY POLUBOWNE** i zastępuje strony przed takimi sądami.
- 4) Zakłada i prowadzi **Księgi handlowe.**
- 5) Sporządza **Bilanse miesięczne i roczne** stosownie do wymagań **Władz Podatkowych.** zw 113267

Biuro mieści się: Aleje Marcinkowskiego 24. Tel. 16-55, 75-60, 37-79.

„Cimector”

TEPI-PLUSKWI-MOLE
CENTRALNE LABORATORIUM CHEMICZNE

nw 15 91

HANDLOWIEC

rutynowany z kaucją **25.000 zł** hipoteczną

szuka odpowiedniej posady. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 11276

Pierwszorządnie

farbuje włosy,

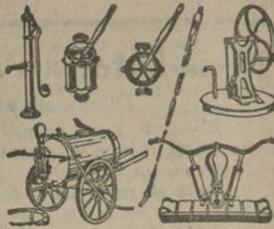
brwi i rzęsy. Odbarwiam i naprawiam zepsute kolory. Cena przystępna.

K. Izdebski,

Nowoczesny Zakład Fryzjerski,

pl. Wolności 18

tel. 31-12 zw 11328

Wszelkie **POMPY** i części zamienne pomp, **SIKAWKI** zwykłe i połączone z beczką do: pożaru, polewania szos, ogrodów i t. p. celów poleca największa w kraju fabryka pomp studziennych:

Inż. **W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)**

zał. 1868 r.

Cenniki na żądanie. Duże rabaty

Pw 7006 31.50

Sprzedam korzystnie jedną

PARCELE

w Puszczykówku blisko dworca. Informacje:

Poznań, Ratajczaka 38, telefon 12-00

zw 11820

OKRETKA

mtr. 15 gr., mereżka 20 gr., dekatingowanie 30 gr., dziurki 3 gr., plisowanie spódn. 2 — hafty

tanio, wykonuje terminowo „Haftoplis“, St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga, obok firmy Czepczyński i Kruk).

Pw 7039/40-35 32/33

500.000 złotych

mam polecenie zaraz ulokować na I. hipoteki kamienie położonych w Poznaniu. Najchętniej pożyczki począwszy od 50.000 zł na okres do 5 lat. Warunki według umowy. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje

Edward Adamkiewicz, Poznań, Wierzbicice 13, miesz. 14.

zw 11853

Na raty

miesięcznie **EXPRESS 20 zł**

Kromczyński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. Agenci potrzebni.

Pw 7807

MARSZANTKA

samodzielna, z ekspedycją, potrzebna zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków przy wolnym utrzymaniu do

K. Wawrzyniakówny, Września, ul. Poznańska 31. nw 6140

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDE“ patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, ekzemie, przyszcach, wyprutach wszelkiego rodzaju zerwonosci twarzy i nosa, odmrożeńiach itd. Przy zamówieniach uprasza się o zażycie świateł nienania. Jeżeli bez skutku zwróć pieniądze. Cena 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry bez portorium. nw 4425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN“ Gdansk 2, Hundegasse 43.

Hemoroidy giną!

w 5—6 dniach bez lekarstwa i operacji, 56-letnie doświadczenie. Mam 135 podziękowań. Po otrzymaniu dokładnego opisanie choroby, wysyłam przepis za pobraniem 6,75 zł.

I. Wierzbowski, felczer szpitalny — Nowe Pomorze

dw 1297

NA JESIEŃ — W DOMU I NA ULICĘ.

Rata

9.90 Fason 2125 Na chłodne, jesienne dni polecamy ciepłe i wygodne papucie. Dziecinno 5.90-7.90 męskie 12.90 5-43-Po

19.90 Fason 2945-11 Na zakupy i do codziennego użytku — te wygodne i trwałe pantofelki na paseczku, z czarnego lub brązowego boku.

29.90 Fason 9505-54 Eleganckie, wizytowe czółenka z jasnej gieny, z gustowną ozdobą. Odpowiednie nawet do najładniejszego stroju wizytowego.

WIĘCEJ POŃCZOSZEK I

Do każdego stroju - na każdy dzień - inne pończoszki. Otrzymacie je u nas we wszystkich modnych kolorach i odcieniach. Korzystajcie z naszego bogatego wyboru. Radzicie się naszych sprzedawców.

Pw 7 877 - Ba 340

Salon Mod

„Pani Hanki“

Poznań, Gwarna 11

zawiadamia, że dzięki rozszerzonej pracowni wykonuje szybko i pierwszorzędnie

plaszczki suknie kostjumy

3 krawców i kaźnierz specjalnie dla krojów angielskich i plaszczki.

Ceny niższe.

Na miejscu również zachwycająca kolekcja modnych kapeluszy.

Licytacja masy upadłościowej.

W czwartek, dnia 8 października 1931 r., o godzinie 10,30 przy ul. Półwiejskiej 9, sprzedam publicznie największą dającą za gotówkę:

wagon rozmaitych listew do obrazów, około 4 000 rozmaitych obrazów jak religijnych i innych bez ram i 200 djamentów do rżnięcia szkła.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. nw 6 041

J. Bartkowiak,

kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a, telefon 75-24.

Wyższa Szkoła Techniczna i Handlowa w Paryżu

(zatw. ust. 1875 r.)

STUDJA INŻYNIERSKIE

Również wydz. przygotow. stud. koresp. i egz./dypl. w jęz. franc. lub niemieck. Program szczeg. 11, Rue Perronet Paris 7e

Zarząd Spółki Akcyjnej Młyn w Głównej „Cerealia“ w Poznaniu zawiadamia niniejszym pp. Akcjonariuszów, iż dnia 17 października 1931 r., o godz. 11-tej w biurze Spółki w Poznaniu przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23, m. 6, odbędzie się doroczne

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie z działalności Spółki za rok obrotowy 1930/31.
2. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok ubiegły.
3. Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, wzgl. pokryciu strat.
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z ramienia Rady Nadzorczej.
5. Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków.
6. Odwołanie członków Rady Nadzorczej i wybór nowych członków.
7. Wolne wnioski bez uchwał.

Walne Zebranie Akcjonariuszów

Młynów i Tartaków Wągrowieckich Sp. Akc. w Wągrowcu odbędzie się w piątek, dnia 6 listopada 1931 r., o godzinie 18,30 w lokalach naszych w Wągrowcu.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1930/31.
2. Potwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1930/31 oraz podział zysków i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Wybory do Rady Nadzorczej.
4. Wolne głosy.

Akcjonariusze, którzy chcą brać udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej 3 dni przed Walnym Zebraniem złożyć akcje swoje i numery tychże:

- 1) u polskiego notariusza,
- 2) w jakimkolwiek Banku w Polsce,
- 3) w Młynach i Tartakach Wągrowieckich.

Młyny i Tartaki Wągrowieckie Sp. Akc. Rada Nadzorcza

Dr. Tadeusz Moszczeński, prezes.

Wągrowiec, dnia 29. 9. 1931 r. Pw 7 935-40,10

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona

w Poznaniu przy ul. Rataje i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Rataje, tom VI l. wyk. 110 na imię Anny Łopińskiej żony piekarza zostanie w drodze egzekucji dnia 9 października 1931 r., o godzinie 11 przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr. 23 Poznań, dnia 1 października 1931 r. Sąd Grodzki II a. nw 6 021

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 8 października 1931 r., o godz. 16 przy ul. Mała Garbary 6, sprzedam największą dającą za natychmiastową zapłatą:

10 beczek Ugru, beczkę minium, beczkę ultra maryny, 20 puszek emalii podłogowej, 1865 kg. różnej farby, konia, platformę, szafę żelazną, regał amerykański, biurko, maszynę do pisania marki Underwood.

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. nw 6 040 Przedmioty będą na przetargu okazane.

Krawczyk, kom., sądowy, Dąbrówki 14, tel. 75-71.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 9 października 1931 r., o godz. 10,30 na placu spedytora Stachowskiego, Mała Garbary 9, sprzedam największą dającą za natychmiastową zapłatą:

większą ilość różnych krótkich towarów jak: koszule męskie trykotowe, wierzchnie, kalesony, reformy, suknie dziecięce, swetry, czapki, pończochy, fartuchy, krawaty, kołnierzyki, getry, guziki, koronki, hafty, wstążki i t. p. wiele innych rzeczy; ponadto dywan około 3 x 4 mtr. ręcznie wiązany, 6 ubrań męskich, 20 plaszczki męskich zimowych, partię mebli biurowych, różne walizki skórzane, pudełka do manicur, tekę, plec, torebkę skórzaną, frak czarny z białą kamizelką, ubranie czarne smokingowe, wykładane atłasem, przy końcu całe urządzenie składowe znajdujące się przy ul. Wielka 19. nw 6 039

Przedmioty będą na przetargu okazane. Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Krawczyk, kom. sąd., Dąbrówki 14.

Dnia 13 października rb., o godzinie 10 przed południem odbędzie się

PRZETARG PRZYMUSOWY

przed Sądem Grodzkim w Trzemesznie gospodarstwa położonego w Kozłowie, poczta Trzemeszno, pow. Mogilno składającego się z 102 mórg ziemi z domem mieszkalnym, ogrodem, chlewem, świniarnią, 2 stodoł jedna w tym roku nowowyprowadzona, wiatrak, stajnia, rola i pastwiska. nw 6 135

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Miód

specjalny lipcowy kuracyjny 18 złotych, orzechy włoskie świeże 14 opakowanie pięciokilowe franko Katz-Schatzberg, Zaleszczyki zdw 69 931

Plachty

nieprzemakalne worki do cebuli, urzędem na konie, dostarcza najtaniej Weiman Syn. Poznań Koscielna 24 zdw 60 905

Bernardyn

rasowy, pies, 1 1/2 roku korzystnie na sprzedaż. Dobrogosy, Samarzewskiego 8. zdw 69 789

Skład kolonialny

przy ruchliwej ulicy Poznania, urządzeniem, towarem, maglem, 3 pokojowym mieszkaniem sprzedam zaraz za gotówkę. Dzierżawa tania. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 956

Pianino

jak nowe tania sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 978

Składak

dwuosobowy, typ wedrowny Faltonette sprzedam Jankowski Zielona 1. godz. 16-19. zdw 69 946

Makulaturę

oddaje w każdej ilości Drukarnia św. Marcina 37, wejście z bramy. zdw 69 825

Domy — wille

na 15-letnie spłaty budujemy na własnych terenach pod Poznaniem. Parcele 1 m² w cenie od 50 gr. Dom Abdank Al. Marcinkowskiego 13. pokój 15. tel. 3715. Pw 7238-37 104

Plaszczki

dziecięce na 3-5 lat używane tania sprzedam, Mickiewicza 3. mieszkanie 5. zdw 69 620

Trzewiki

damskie i męskie nr. 40 używane tania sprzedam, Mickiewicza 3. mieszkanie 5. zdw 69 619

Plaszczki

jesiennie - zimowe nadeszły Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7 761

Używane

meble, garderobe, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. Pw 7809-57,151

Zegar do wody 1/2

tania do nabycia. Mickiewicza 3, mieszkanie 5. zdw 69 621

Wyprzedaż i futer damskich

czarne żrebce bronz od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390, krety 390, piżmowce jasne ciemne 650, blamy pod futra męskie, damskie 60 wydry bronz, czarne 200, lisy srebrne 390, inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15. Bracia Milscy. nw 5 857

Okazja!

Sprzedam tania pianino Förstera B Sommerfeld, Bydgoszcz, Gdańska 27. nw 5471

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3 tel. 24 42 Pw 6989-1.65

„Ford“

kilkanaście mało używanych, czterodrzwiowych karetek typ A 1929 roku ma jeszcze do sprzedania na dogodnych warunkach „Autoruch“ Sp. z ogr. odp. w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 154/140, telefon 77-75. Pw 7 237-37.37

„Centrala mebli“

Swarzędz poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 6996 50.35

Motory

Deutz'a na ropę Diesel 4 suwakowe, oraz na benzynę 6 i 10 KM. najnowsze modele poleca Inż. H. Jan Markowski, Poznań, 420, Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 7 787-39.109

Meble kuchenne

bajecznie tania sprzedaje Jan Koniński, Piaskowa 3, wytwórnia mebli kuchennych. zdw 65 452

Obrazki

olbrzymi wybór najtaniej zegarki pierścionki. — Zegarnictwo Ostrowski, Wielka 15. zdw 65 589

Skład

z przyległym mieszkaniem trzy-pokojowym, nadający się na każdą branżę korzystnie zaraz oddam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 940

Skład

spożywczy przy ożywionej ulicy na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 69 541

Sypialnie

ładne kompletne sprzedaje rzeczyciel tania stolarnia, Kwiatowa 6. zdp 69 651

3,50 Bemberga

oryginalne pończochy jedwabne 1,50; macco 1,45; dziecięce bawiniane od 45 gr. mercyzyrowane od 75 gr.; sweterki dziecięce od 1,50; kamizelki nowość od 2,50; berety czeskie od 1,35; parasol damski 4,50, modny 5,75 jedwabny elegancki 10,85, garsonki, golfy, trykotaże, bielizna, biżuteria, nowości najtaniej Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 70 228

Okazja

Kompletna sypialnia debowa 250 ubranie męskie korzystnie. Informacje: św. Marcina 90/0, Piotrowa 14. zdw 70 034

Futra

karakułowe, piżmowce, żrebca, nutrie, tchórze, popielice, sealowe wielki wybór różnego rodzaju — oraz skóry, blamy, wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach. Łajewski, Poznań, Fredry 1. zdw 70 139

Nowości

na sezon jesienno-zimowy już od 2,25 na plaszczki, kostjumy od 5,50 georgette - velutine na suknie, crepe-de-chine od 5,50, crepe-georgette od 7,25 w wszystkich kolorach poleca hurt i detal. W. Grodzki-wicz Poznań, Wrocławska 3. Pw 7 784-36.37

85 gr rękawiczki

cieple, Nappa, Flaneli 5,85 na welnie 6,85, Pulower męski 3,35, modny 4,85, nowość suwaczem welniany 10,85, czapki sportowe 1,75, szale jedwabne 90 gr., elegancji biały 1,75, welna jedwabnym 1,90, skarpety 35 gr., niciane mocne 40 gr., jedwabne 80 gr. Ceny bezkonkurencyjne Warszawskim Składzie Fabrycznym — Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 70 227

Skórki

sealowe, bibretowe tania sprzedam. Wrocławska 19, m. 1. zdw 70 031

Brylant

1 1/2 karat, pierścieni sprzedam. Woźna 14, m. 4. zdw 70 151

Futro

męskie opoze (bekiesza) 250 zł sprzedam. Skarbowska 17, podwórko, IV. pnr. zdw 70 115

Łóżka

hotelowe szafy, poduszki, stoły, kanapy szklagowa, materace wiosienne, Skłodowa 4 (podwórko) 3-6, telefon 21-10. zdw 70 150

Samochód

„Praga-Alfa“ 6 cylindrowy nowy okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia Chmiela, ul. Bydgoska 2 a, Restauracja. zdw 70 101

Dom

4 morgi powiatowym mieście sprzedam, Małiński, Poznań, ul. Karwowskiego 2, u Szalbiera. zdw 69 043

Ciezarówkę

Chevrolet kryta tania sprzedam. A. Kawka, św. Wojciech 14/15. zdw 70 035

Salon

(mahon brokat) jak nowy, zaraz korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 70 158

Stół

bufet modny tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 053

Piece

kucharki kaflowe przenośne tania, poleca Miłch, Dolna Wilda 21. zdw 70 004

Sad

owocowy to pewny i rentowny wkład gospodarski. Drzewek z pełną gwarancją dostarcza w cenie w stosunku do ich jakości bardzo niskiej Zakład Sadowniczy „Glinka“ (własność Krakowskiego Towarzystwa Ogrodniczego) w Prądniku Czerwonym p. Kraków, tel. 170-33. nw 6128

Limuzynę

„Ford“ rocznik 1929 sprzedam tania lub zamienie na otwarty. — Zgłoszenia uprasza Kurzawski, Kołpin, pow. Jarocin. dw 1287

Warsztat

z mieszkaniem i ogrodem do wdzierżawienia, do tego dom mieszkalny z obszernym podwórkiem do sprzedania. Oferty Grodzki (Włkp.), Poznańska 18. zdw 70 154

Dobra egzystencja

Chem, przetwórcia paddin i wyrobów maki młynskiej i kostnej, z wszelkimi maszynami przytem 18 mórg dobrego gruntu, z maszynami zabudowaniami gospodarczymi i 5 pokojowym domem mieszkalnym zaraz na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 70 067

Futra

naprawia, modernizuje oraz naszywa obsady tania i szybko. — Poczta 31a, m. 8. zdw 69 829

Aksamity

do prania w deseni 3,00, gładkie 2,25, barczany 1,30. St. Raczka, Stary Rynek 92. zd 69 097

Kioski

sprzedam inwalidzie, poważnym reflektantowi 3 800 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 161

Plaszcz

męski, zimowy i kokosowy chodnik na sprzedaż. Ul. Gasiorowskich 10, mieszkanie 6. zdw 70 049

Parcele — Szeląg

pięknie położona sprzeda tania właściciel. Oferty zdw 70 412

0,75 rękawiczki

cieple, podwójne welniane 1,20, kalesony zimowe 1,90, sweterki 1,50, pulowery męskie 2,30, berety 1,35, koszule wierzchnie 2,95, szale jedwabne 0,90, modne 1,50, skarpety 0,35, nicianki 0,40, jedwabne 0,75. Pończochy Bemberga 3,50, jedwabne 1,40, macco 0,95, pantalonki zimowe 0,95, jedwabne 1,90. Najtaniej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego, Wielkie Garbary 36, obok Wielkiej. zdw 70 184

Szklanki

lampy — termosy

porcelana Omiełowska — alpake — szkło — fajans — prezenty. Całkowite wyprawy kupuje się najtaniej tylko wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, podwórko, Kieliszki, szklanki szlifowane zupełnie tania. zdw 70 359

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy, sprzedam 170, Grobla 4, I. Le-wicki, zdw 70 159

Kolejka polna
3.000 metrów stałego toru, 800 przyniesionego, 9 wagoników buraczanych sprzedam zaraz. Zgłoszenia pisemne pod zdw 70 281 do Kurjera Poznańskiego.

Jadalnię
dębowa, bogato rzeźbiona bardzo tania. Stolarska Bukowska 9, zdw 70 385

Pianino
firmy Irmier, w bardzo dobrym stanie sprzedam tania. Lehmann, Szamarszewskiego 11, zdw 70 403

Okazja
obraz starożytny olejny „Roco-co” sprzedam bardzo tania. Obje-rzeć „Zgoda”, św. Marcin 89, nw 6131

Dom
masywny kawał ogrodu procentu-jący się sprzedam, cena 22.000, wpłata według umowy. Oferty Kur-jer Poznański zdw 70 265

Skład rzeźnicki
świetnie prosperujący na prowinc-ji do sprzedania. Cena 18.000 zł. przy gwarancji dłuższy kredyt. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 253

Futro niedźwiedzie
sprzedam 40 złotych. — Piekary 13 b, Leracz, zdw 70 237

Pianino
orzechowe nowe 800 zł. taniej ceny zakupu. Szyperka 3, mie-szkanie 9, zdw 70 202

Kasę
„National” z zapędem elektrycznym na kilka obsłóg, odda oka-zyjnie. Poznański Dom Komiso-owy, Dominikańska 3, telef. 24-42. Pw 7 941 40 27

Gabinet
meski z klubami w skórze, poza-tem gabinet meski bez klubów, bardzo ładne wykonanie, odda o-kazjnie. Poznański Dom Komiso-owy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 940 40 28

Sypialnię
mahoniowa, orzechowa, dębowa oraz biała odda tania. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 937 40 24

Fortepian
czarny, Irmier — Lipsk, odda tania. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 7 938 40 26

Pianino
czarne, marki Schimmel — Lipsk odda okazjnie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, tele-fon 24-42. Pw 7 939 40 25

Dogi
Szczeniaki czarno białe tania. — Wierzbicze 43, Michalak, zdw 70 379

Cenny antyk
mahoniowe pianino stolowe (czas-ów Chopina) do nabycia. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 326

Folwark
prywatny 450 morg, kompletnie zagospodarowany, piękne polo-wanie i rybolowstwo blisko Po-znań, sprzedam tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 235

Willa
Murowana Gołina, 4 pokoje, kuchnia, morga ogrodu, sprzed-am lub wydzierżawie zaraz. Po-znań, Półwiejska 20, m. 2, zdw 70 288

Jadalnię
dębowa sprzedam od 3—6. Adres wekaże Kurjer Poznański zdw 70 126

180 zł
szafa, lustro, szafonierka, gramof-on. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 128

Kolonjalke
małą sprzedam, Woźna 21, zdw 70 144

Powózka
połowczyk lekki na gumach pra-wie nowy. Objeździć w firmie Po-trawiak Sienna 1, Chwaliszewo zdw 70 123

Rzeźnicki
wóz (berliński) dobrze utrzymany Czartoria, Kurkowiak, zdw 70 125

Warsztat
rzeźnicki zapędem elektrycznym, stalnia wozownia, na sprzedaż, Barański, Umińskiego 10, mie-szkanie 10, zdw 70 074

Dom
w Puszczykówku 3 pokoje kuch-nia 1/2 morgi ogrodu za 3500,— sprzedam, Antoni Wiczak, zdw 70 086 7

Piekarnia
w Poznaniu z dużymi ubikacjami i mieszkaniem oraz kof i wóz ewentl z meblami z powodu wy-jazdu na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 70 009 10

Fortepian
czarny krótki w dobrym stanie tania sprzedam. Wiczorek, Grotzgera 5, suterena, zdw 70 169

Płaszcz
zimowy i jesienny dla panienki i chłopca oraz białe dżeczko dzie-cięce sprzedam, Dolina 3, m. 7, zdw 70 229

Skład kolonialny
maglem 2.000 towaru, urządze-niem centrum sprzedam. Zgło-szenia od 13—15, Woźna 13a, m. 2 zdw 70 202

Skład
cukierków, nadający się na in-na branżę tania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 174

Pianino
Ecke, Półwiejska 11, podwórze lewo, III., prawo zdw 70 191

Skład
kapeluszy damskich z urządze-niem i towaram w centrum ko-zystnie sprzedam. Adres poda Kurjer Pozn. zdw 70 195

Fortepian
długi sprzedam okazjnie. Kan-taka 2, m. 7, zdw 70 199

Pianino
używane sprzedam. Droga Ur-banowska 16, mieszkanie 5, zdw 70 214

Marmurowe
stoliki sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 70 182

Powózka
tania sprzedam. Knapowskiego 26 (Górczyn), zdw 70 183

Maszyna
damska Singera 130 złotych. — Szyperka 3, m. 3, zdw 70 353

Dom z składem
nowomasywny, chlewy, ogrodem blisko Poznania, kościelnej wiosce za 8.000 sprzedam. No-wak, Poznań, Kramarska 15, zdw 70 302

Ford
1 1/2 tona na dobrych oponach tania na sprzedaż. Zgłoszenia Przepadek 1, w ogrodzie, rw 3001

Na zimę
cieple płaszczki dla chłopców, dziewcząt, poleca tania. Głogowski, Jezuitka 9, przy kościele far-nym, rw 3003/4

Parcela
piękna, Puszczykowo pod lasem, Maciejewski, Dąbrowskiego 88, rw 3020

Gospodarstwo
61 morg z pełnym inwentarzem sprzedam. Cena 32.000, w tem hipoteka Banku Rolnego 14.000 po 7%, lat 20, Maciejewski, Dą-browskiego 88, zdw 70 322

Platformę
20 ctr. na sprzedaż. — Generała Umińskiego 8, zdw 70 389

Fortepian
tania na sprzedaż. Strumykowa 25, 9, zdw 70 388

3 maszyny
do pisania bardzo dobre, sprzed-am za gotówkę. Krasieńskiego 2, mieszkanie 1, zdw 70 391

Używane
meble okazjnie. Kozłowski, Szewska 15, r 3008/9

5 KUPNA

Majątku
ziemskiego poszukuje. Szczeg-łowy opis majątku i wpłaty spiesznie upraszam. Oferty Kur-jer Pozn. zdw 69 129

Kupię dom
dochodowy w Poznaniu większym mieście w Poznaniu od 30.000 złotych, plac 20.000. Oferty pi-smienne lub adres wskaze Kurjer Poznański zdw 69 143

Kupię
dom w Poznaniu blisko centrum miasta, z wolnym mieszkaniem. Wpłata 28.000 zł. Oferty piśmien-nej Wegeman, Kramarska 25, II, pietro, prawo zdw 69 927

Lokomobilę
ca. 60 PS używana z przegrzewa-czem i kondensacją w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Po-znański zdw 70 054

Dobry
skład kolonialny lub podobny z większym mieszkaniem kupię za-raz. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 044

Wille
Poznań kupię. Posiadam 23.000 Oferty Kurjer Poznański zdw 69 908

Kupię dom
w Poznaniu przy wpłacie do 40 tys. Pośrednicy wykluczeni. Zgło-szenia z dokładnym podaniem ob-jektu do Kurjera Poznańskiego zdw 70 002

Rower
Kwiatowa 6, m. 3, zdw 70 006

Przyczepkę
i światło elektryczne do motocy-ku kupię okazjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 012

Pianino
zagraniczne okazjnie kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 155

Samochód
ciężarowy używany w dobrym stanie półtonnowy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 162

Singera
dobra, gotówka, Oferty. cena Kur-jer Poznański zdw 70 071

Parcelę
do 1.000 m. kw. kupię. Szczegóły z podaniem ceny do Kurjera Po-znańskiego pod zdw 70 171

Dom
kupię w Poznaniu przy wpłacie 15 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 355

Kupię majątek
400—500 morgowy w dobrym stanie. I klasy ziemi z gotów-ką. Dokładne oferty pod Kurjer Poznański zdw 70 290

Kupię
używany piec westfalski. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 70 346

Stół
16, z płytami marmurowymi do kawiarni i krzesel dobrze utrzy-manych wieszaków, aparatu do kawy poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 305

Poszukuję
westfalskiej kuchni białej, emal-owanej Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 273

Kupię
w Inowrocławiu dom, nadający się na skład. Oferty Kurjer Po-znański zdw 70 363

Wilkę
4-pokojowa, morga ogrodu w Swarzędzu, Murowanej Gołinie, Zabikowie kupię bezpośrednio od właściciela. Oferty Kurjer Po-znański zdw 70 337

Skład
przy ruchliwej ulicy w Poznaniu kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 365

Kupuje
stałe wagonowo słone, ziemniaki jadalne, brukiew jadalna, buraki pastewne, jęczmień, pszenice, groch, Eggebrecht, Wieleń i No-tecia, zdw 70 279

6 KAMIENICE

Wille
sprzedam Poznaniu 46 000 zł — wpłaty 15 000 zł Zgłoszenia Kur-jer Poznański zdw 68 634

Kupię
kamienice wpłaty 70 000. Zgło-szenia Kurjer Poznański zdw 70 130

Kamienica
dochodowa w Poznaniu 85 000, dochód 9 000, wpłata 40—50 000, reszta pozostanie na hipotecę. Wiadomość: Pasternak, Dąbro-wskiego 64, zdw 70 029

Administrację
meldunki, ankiety, prace domowa poza domową. Oferty Kurjer Po-znański zdw 70 050

Kamienica
blisko Parku Wilsona donosi 11 800, za 100 000 wpłaty 60 000. Tomczak, Wierzbicze 31, zdw 70 168

Dom
masywny z ogródkiem w Krot-szynie przy ul. principalnej, do-brze procentujący się bez długu i hipotek. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 167

Dom
ogrod, na każde rzemiosło sprzed-am. Zgłoszenia Mosina, Gar-barska 7, zdw 70 327

Kamienicę
ze składem, najchętniej spoży-wczym, w Poznaniu lub przedmie-szczu przy wpłacie 25 tysięcy kupię. Zgłoszenia tylko właścicieli do Kurjera Pozn. rw 3 000.

Wille komfortową
blisko Uniwersytetu względnie Opery sprzeda tania właściciel. Oferty zdw 70 411

7 PIENIADZ

Panienska
znajdująca się w rozprawczliwym położeniu zwraca się do szan. osób z prośbą pożyczania jej 50 zł ewentualnie odpowiedniej po-sady. Zgłoszenia Kurjer Poznań-ski zdw 69 922

Kto
dyskontuje pewne weksle ziera-miańskie za wysokim procentem. Oferty uprasza się Kurjer Pozn. zdpw 70 134

20 000
poszukuje na I. hipotekę czyn-szowego domu na Łazarzu. Zgło-szenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 090

2 000—3 000
wypożyczę wzajemnie posadę — względnie przedstawicielstwo. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 093

30 000 zł
na I. hipotekę kamienicy czyn-szowej w Poznaniu do oddania. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 096

Dwóch dzielnych
panów lub przedsiębiorstwa, któ-remu oddam generalne przedsta-wicielstwa nowego wyznaczk na Polskę i Gdańsk poszukuje. Wy-magana kaucja po 6 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 028

12 000 zł
poszukuje na I. hipotekę 160 morgowego gospodarstwa, zabudowa-nia nowe, proc. podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 127

Pierwszorzędny pensjonat w Zakopanem przyjmie współniczkę
młoda, kulturalna, towarzyska. Potrzebny kapitał do 6 000 zł. Zgłoszenia: Zakopane, skrytka pocztowa 10 nw 6 129

Pierwsze
hipoteki kamienicy sprzedam czterdziestojedną tysiąc złotych za dwadzieścjadwa, tysiącsto do-larów za osiemset spiesznie. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 294

Apteka
poszukuje współnika z kapitałem 30 tys. Oferty do Kurjera Po-znańskiego zdw 70 117

Ca. 50 000 złotych
pożyczki dam na hipotecę kamie-nicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 461

10 000 — 15 000
na I. hipotecę poszukuje na dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 380

Za pożyczkę
1500 zł dam stałe zajęcie i za-opewnienie. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 346 7

15 000
potrzebuje. hipoteka. 15%. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 782

Spółdzielnia
Hipoteczno Kredytowa
Poznań, Staszica 7, udziela długoterminowego kredytu hipo-tecznego do zł 50.000 zdw 70 347 8

Wypożyczam
mniejsze sumy pod zastaw. — Adres Kurjer Pozn. zdw 70 238

150
pożyczkę na 2 miesiące, oddam z procentem. Oferty Kurjer Po-znański zdw 70 236

50 000
poszukuje na I. hipotecę majątku ca. 1 000 morg 10 klm. od Po-znań. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 657

Za
wypożyczenie 2 000 dam posadę ekspedjentowi Wolne utrzymanie stancja, pensja. Oferty Kur-jer Poznański zdw 70 224

W Puszczykówku
2 umebowane z kuchnią, ewentualnie próżne, czynsz dwuletni. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 70 342

6 — 7 000
na I. hipotecę poszukuje na go-spodarstwo 47 morgowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 247

8 DC WYNAJĘCIA

Mieszkanie
5 pokoi komfort odda zaraz. Po-znań, Maleckiego 21, parter, mie-szkanie 2, zdw 69 973

Pokój
z kuchnią słoneczną od gospodar-za z 1 900 za 2 lata. Górna Wil-da 140, zdw 70 149

2 pokoje
próżne na biura do oddania od 15, 10, lub 1, II 1931 z centralnym ogrzewaniem, światłem elektrycznym, urządzeniem do telefonu i możność gotowania na gazie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 063

Dwa
lub 3 pokoje z kuchnią ogrodem w Rosnowku blisko stacji kolejo-wej 16 km od Poznania wynaj-mie Nadobnikowa, Poznań, Spo-kojna 6, zdw 69 969

6
pokoi w centrum oddam. Kanta-ka 2, mieszkanie 7, zdw 70 198

Pokój
kuchnią wydzierżawie. Pijanow-ski, Zielona 3, parter, zdw 70 163

3 pokoiki
z kuchnią z meblami elektrycz-ność, gaz, łazienka, za zgodą go-spodarza. Pośrednicy wykluczeni. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 179

Lubon
domek, pokój, kuchnie wydzier-żawie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 240

3 pokojowe
mieszkanie w Puszczykówku, bli-sko dworca zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 318

2
pokoje kuchnia balkon, początek Wilczy. Wskaże Kubiak, plac Sapieżyński 3, zdw 70 294

Dwupokojowe
500.— dzierżawa zapłacona. Zgło-szenia: Łukaszewicza 6, mieszka-nie 14, zdw 70 401

Mieszkanie
6 pokojowe, II. pietro, blisko Śadu Okręgowego, wzgl. głównej poczty wprost od gospodarza do wynajęcia. Miesięczny czynsz 300 zł. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 70 387

Sześciopokojowe
komfortowe śródmieściu, III. p. z-goda gospodarza, zaraz wolne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 311

Mieszkanie
zaraz do wynajęcia. Wiadomość w biurze adw. Kwiczali ul. Fre-dry 1, I. pietro, w godzinach 1—2 i 5—6 po południu. Pw 7 933-40 13

Mieszkanie
3 pokojowe i kuchnie za 125 zł wynajme. Rzeczypospolitej 4, go-spodarz, zdw 70 212

Czteropokojowe
mieszkanie do wynajęcia. De-biec, św. Szczepana 10, zdw 70 324

Duży
pokój z ogrzewaniem centralnym i angielską oraz umebowany z ogrz. i światłem do wynajęcia. — Cena 25 zł, bez pościeli tania. Debiec, Makowa 12, zdw 70 292

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka i pokój kuch-nia, czynsz roczny wynajme. „Pawilon”, Marszałka Focha 15, zdw 70 361

9 SZUKA MIESZK.

Dwóch
pokoi i kuchni poszukuje w śród-mieściu zaraz. Zgłoszenia do Ku-rjera Poznańskiego zdw 70 116

Profesor
poszukuje 3 lub 2 pokojowego mieszkania, czynsz miesięczny. Szczegółowe oferty proszę Kur-jer Poznański zdw 70 016

Mieszkania
dwupokojowego, kuchn. Łazarz. Jeżycze, Śródmieście poszukuje ur-zędnik państwowy, małżeństwo bezdzietne, czynsz zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 121

Szukam
pokoiu kuchni wprost od gospodarza, czynsz 40 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 127

Mieszkania
2—4 pokojowego wprost od go-spodarza poszukuje urzędnik banko-owy. Zgłoszenia Kurjer Po-znański zdw 70 250

Poszukuję
4 lub 5-pokojowego mieszkania od 15 lub 1, XI. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 70 370

Poszukuję
mieszkania 3—4 pokojowego w centrum. Oferty do Kurjera Po-znańskiego zdw 68 540

4—5
pokojowego mieszkania nie wyżej drugiego piętra, najchętniej przy ulicy Mickiewicza Słowackiego lub Libelta i przyległych poszu-kuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 271

Jeden
lub dwóch pokoi z kuchnią lub 2 próżnych zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 217

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią poszukuje z meblami lub bez. Oferty Kur-jer Pozn. zdw 70 321

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
skład kolonialny przyległe 2 poko-je z kuchnią w Poznaniu na 2 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 143

Dom
masywny w którym mieści się restauracja sprzedam lub zamie-nie na gospodarstwo. Właściciel K. Szalibierz, Strzałkowo, powiat Września, zdw 69 353

11 POKOJE UMEBL.

Pokój z poczekalnią
telefonem
wysoki parter, w centrum, po-łożenie pierwszorzędne wynajme na praktykę dentystyczną, biuro względnie 2 panom lub paniom z utrzymaniem. Oferty Kurjer Po-znański zdw 1 281

Pokój
słoneczny 2 panom z utrzymaniem lub bez. Poznańska 46 48, I., prawo, zdw 69 673

Pokoik
panience, Kreta 4, II., prawo, zdw 69 923

Pokój
umebowany. Spokojna 19, mie-szkanie 9, zdw 68 099

Solidnemu
pokój, św. Józefa 9 a, parter, prawo, zdw 69 634

Elegancki
pokój centralnem, elektrycznością wynajme, Poznańska 53 a, III, le-wo, narożnik Mickiewicza, zdw 70 148

Pokój
(osobne wejście) małżeństwa 15, 10, Madalińskiego 11, m. 12 — (Wilda) zdw 70 078

Umebowany
pokój, św. Marcin 32, front, m. 7 zdw 70 112

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, m. 4, zdw 70 100

Pokój
Patrona Jackowskiego 36, m. 9, zdw 70 025

Niekrepujący
2 panom paniom tania front — elektr. Różana 12, Sobkowiak, zdw 70 050

Pana
lub małżeństwo przyjme na stan-cje. Strumykowa 20, m. 12, zdw 70 041

Pokój
elektryczność dla pana lub 2 pa-nienek, własna pościel, Długa 10, m. 7, zdw 70 047

Pokój

Dwu

Cieszkowskiego 7, dzw 70 138

2 pokoje

umieblowane łącznie sypialni i mieszkalni od 15 10 do wynajęcia ul. Cieszkowskiego 1 mieszkanie 5 dzw 67 981/2

Studentów

wynajme na pokój z całym utrzymaniem 90 zł. Marsz Focha 90, dzw 69 344/5

Pokój

niekrepujący dla 2 osób wynajme — Wielkie Garbary 53, m. 2, dzw 69 780/1

Pokój

2-3 osobom wynajme. Strzelecka 21, mieszkanie 7 I, dzw 70 223

Pokój

Strzelecka 11, I, lewo, dzw 70 165

Pokoik

skromny, elektryczność, palenisko z utrzymaniem lub bez. Dyblikowska Marcin 64, podwórko, I, dzw 70 166

Korzystnie

biurkiem, pianino utrzymaniem bez Matejki 1, Drowa Gackowska, dzw 70 329

Pokój

umiebl. elektryczność odda Patr. Jackowskiego 25, II, prawo, jw 1639

Próżny

pokój duży wynajme. Wskaże doroca, Garnarska 2, dzw 70 307

Stacja

utrzymanie, elektryka, panom. — Wrocławka 19, II, front, dzw 70 259/60

Dwuosobowy

panom. Strzelecka 11, III, prawo, dzw 70 376

Pokój

dla 2-3 studentek. — studentów. Szwajcarska 15, mieszkanie 4, dzw 70 377

1-3

frontowe obszerne pokoje, słiczny widok telefon elektryczność centralne ogrzewanie, najchętniej słuchaczkom Uniwersytetu, Jasna 10, mieszkanie 4, dzw 70 237

Dwuosobowy

umieblowany, Spokojna 19, mieszkanie 9, dzw 70 371

Słoneczny

dobrem utrzymaniem dwóm inteligentnym paniom, fortepian, 4 100 zł. Wskaże Kurjer Pozn., dzw 70 372

Pokój

1-2 osobowy centralnem, elektryczność, Chelmońskiego 4, mieszkanie 5, dzw 70 390

Pokój

elegancki, ciepły, elektryczność, biurko lepszemu panu kulturalny dom, Małeckiego 31, mieszkanie 8, dzw 70 402

Pokój

Prusa 17, mieszkanie 3, dzw 70 257

12 SZUKA POKOJU

poszukuje pokoju utrzymaniem parter lub I, piętro blisko Uniwersytetu. Oferty Skarbowska 3, mieszkanie 3, I, piętro, Piotrowski dzw 60 623

Pokój

niekrepujący z telefonem i łazienką, w centrum dla pani poszukującej. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 059

Dwóch panów

poszukują niekrepującego pokoju na godziny wieczorne. Oferty do Kurjera Poznańskiego dzw 70 107

Pokoju

w pobliżu Rzeźni Miejskiej. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 114

Solidny

poszukuje pokoju możliwie śródmieście z światłem elektrycznym. Podać cenę do Kurjera Poznańskiego dzw 70 094

Student

poszukuje pokoju w centrum. Oferty z ceną Kurjer Poznański dzw 70 023

Pokoju

poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 153

Z klątki

pokoju taniego na 2 tygodnie. Oferty Kurjer Pozn., dzw 70 152

Pokoju

ewentl. obiadem szuka panna z towarzystwa. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 206

Dwóch studentów

szukają pokój elektr., dobrymi obiadem i inteligentnej rodziny w pobliżu Pręczyńskiego, Zwierzynieckiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzw 70 177

Pokoju

nieodległego (Jeżyce) poszukuje pan obiadem (bez). Oferty Kurjer Poznański dzw 70 106

Pokoju

czystego, niekrepującego, z telefonem w śródmieściu poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 241

Poszukuje

się dla paniąki pokoju z fortepianem, z osobnym wejściem, śniadaniem w śródmieściu lub na Jeżycach za cenę 40-50 zł od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 031

Poszukuje

się pokoju dla paniąki z osobnym wejściem, śniadaniem w śródmieściu lub na Jeżycach za cenę 30-40 zł od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 082

Poszukuje

ubikacji z pokojem umebłowanym, nadającym się na warsztat rzemieślniczy. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 251

Panienska

poszukuje pokoju niekrepującego w śródmieściu od 15. cena. Oferty Kurjer Pozn., dzw 70 298

Kleryk student

szuka skromnego pokoju, okolica placu Świętokrzyskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzw 70 373

Małżeństwo

bezdzielne poszukują tańszego pokoju używaniem kuchni bliżej Jeżyc. Cenę Kurjer Poznański dzw 70 392

Centrum

2 przyległe czyste dobrze umebłowane pokoje całodziennym częściowym utrzymaniem. Romana Szymańskiego 4, mieszkanie 9, dzw 70 024

Pokoju

słonecznego, dobrze umebłowanego z utrzymaniem za 175 szuka starszy kawaler. Oferty uprasza się Kurjer Pozn., dzw 70 396

Dwaj panowie

poszukują dwóch przyległych, niekrepujących pokoi dobrze umebłowanych. Pościel, łazienka, elektryczność. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański jw 1 636

Pokoiku

czystego, spokojnego, możliwie z osobnym wejściem od 15 10, 31, poszukuje szofer. Zgłoszenia Kurjer Pozn., dzw 70 364

13 LOKALE

Grudziądź

Pierwszorzędne lokale na I. piętrze w najlepszym punkcie na kancelarie adwokacka, wyk praktyki lekarskiej lub cele handlowe od zaraz wprost od właściciela do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzw 70 093

Na pracownię

jasna duża ubikacja. Wichrzycka, Górna Wilda 44, skład, dzw 70 000

Biuro

1-3 umebłowane, adwokackie lub inne zaraz. Pocztowa 11, mieszkanie 9. Zgłoszenia 2-4, dzw 70 200

Składu

małego w centrum poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 091

Do wynajęcia

zarus 2 ubikacje, 1 suterenuwa, 1 parterowa gaz, elektryka, w których miesiąca się wywrotności cukierków. Informacje: Wroneńska 13, m. 2, dzw 70 386

Skład

narożnikowy mieszkanjem, Poznaniu oddam. Półwiejska 15, skład, dzw 70 330

Biuro

parter, front. Waly Zygmunta Augusta 1, m. 1, dzw 70 413

14 DZIERZAWY

Mieszkania

2-3 pokojowe, chlewy, ogród przy stacji, leśna dla emerytów, kolejary tania wydzierżawie — Bartkowiak Stanisława. Dopiewo, pow. Poznań, dzw 70 035

Dzierżawy

120 mórg, ziemia buraczana, przy Poznaniu, objęcie 7.000, — 100 mórg ziemia pszenna, objęcie podług faktury, — 180 mórg, ziemia buraczana, objęcie podług faktury, — 70 mórg, ziemia buraczana, objęcie 5.000, Lech, Poznań, Grobla 22, telefon 29-45, dzw 70 255/6

Oddam

bufet na własny rachunek. Objęcie towaru i kaucji 3.000-4.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzw 70 267

Skład

w oświetlonym punkcie Poznania tania do wynajęcia. Zgłoszenia pisemne Kurjer Poznański dzw 70 246

Majątki

resztówki, gospodarstwa wiejsze, mniejsze wielki wybór, do wydzierżawienia, także do sprzedania. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2, dzw 70 157

Resztówka

prywatna 180 mórg, od Niemca, inwentarzem, całkowitemi zniwami, objęcie 9.000 zł. Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2, dzw 70 156

Inwalida

z własną koncesją szuka dzierżawy restauracji w dobrym położeniu w Poznaniu. — Oferty: Ostrów Wlkp. Skrytka nr. 5, dzw 70 278

Piekarni

dobrze prosperującej, poszukuje zaraz celem dzierżawy. Surdyk, Toruń, Piastowska ul., dzw 6132

15 UZDROWISKA

Sanatorium

Dra Teodora Cybulskiego w Rabce. Ciepłota leczenia klimatyczna, solankowe dietetyczne, inhalacyjne, promieniste etc. W sezonie jesiennym ceny zmniejszone. dzw 69 377

16 OSOBISTE

Ostrzegam

przed nabyciem białego wekeli na sumę 8.000 zł z podpisami Walentego Różyckiego Izidor Różycki, takowe zostały mi skradzione. Nowawieś-Lednógórska, dzw 70 039

Panią

w białej sukni jadącą niedziela 20.40 pociągami prosi wyśladający Luboń o wiadomość do Kurjera Poznańskiego dzw 70 021

Za

długi meza mego Ludwika nie odpowiadam. M. Ochońska, Zagórze 2, dzw 70 308

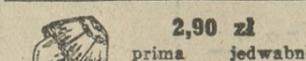
Ostrzeżenie

Za długi żony Marianny Garstkowej urodzonej Wierzbna I, voto Strauchmann nie odpowiadam. Krotoszyn, ul. Polna 2, Antoni Garstka, mistrz krawiecki, nw 6139

22 ROZMAITE

Akuszanka

Jankowska przyjmuję panie — przyjezdne — pomoc lekarską. Warszawa, Hoża 7, m. 25, nw 5938

2,90 zł

prima jedwabne pończochy tylko pierwszorzędne fabrykaty poleca specjalny Magazyn Pończoch J. Schubert Poznań ulica Wrocławka 3, Pw 7236-36.94

Wisnerowicz

b. krojeży firmy Luczak St. Rynek 8, wejście z uliczki nr. 3, wykonuje odzież męską, futra damskie, smokingi, z własnymi i powierzonych materiałów. dzw 69 447

Chiromantka

przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość dobrze z rak, kart. Romana Szymańskiego 8, podwórko, parter, lewo, przy Placu Świętokrzyskim dzw 70 334

Krawcowa

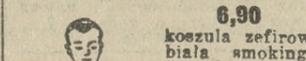
wykwintna z dziesięcioletnią praktyką na płaszczu kostiumy, suknie poleca się tania w domu poza dom. Wrocławka 38, II, w podwórzu lewo, mieszkanie 31, dzw 70 296

Krawcowa

pierwszorzędna poleca się w domu. Oferty do Kurjera Pozn., dzw 70 310

Obiady

treściwe i smaczne poleca kuchnia Stow. św. Zyty Piekary 2, dzw 69 420

6,90

koszula zefirowa biała smokingowa od 8,90; sportowa z krawatką od 5,90; marquette jedwabne od 10,50; nocne od 7,90; dzienne białe od 3,90 — trykotowe 2,90.

kalesony trykotowe od 2,25. Trykoty męskie i dziecięce w wielkim wyborze po znacznie niższych cenach poleca Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławka 3, Pw 7224-36.38

„Krystyna“, ul. Fredry 6

poleca szykowne kameluzie damskie, przyjmując zamówienia jak i wszelkie prace w tym zakresie. dzw 65 206

Przyjmuje

obowiązek meskie pasowe poza dom. Oferty Kurjer Poznański dzw 69 999

Administracji

kamienie poszukuje, sam prowadzi procesy, długoletnie doświadczenie, pełna gwarancja, referencje poważnych banków. Zaproszenie znanca nieruchomości. Biuro, telefon. Oferty Kurjer Pozn., dzw 1294

Niemieckie

francuskie, angielskie maszynowe tłumaczenia sądów, prawnicze, naukowe, tania. Biuro Garnarska 9, parter, mieszkanie 3, dzw 1293

Najtańszej

płaszcz damskie, kostiumy na sezon jesienny, zimowy oraz przefasonowywania wykonuje Skrypczak, Długa 18, mieszkanie 3, dzw 70 204

Krawcowa

dom poza domem, Łakowa 18a, mieszkanie 2, dzw 70 203

Oczka

podnoszę pończochach, Witkowska, Strzelecka 2, dzw 70 295

Wypożyczam

samochód ciężarowy 1-2 tonn do przewozu różnych towarów i mebli. Garaż Centralny. Telefon 78 00, dzw 70 383

Krawcowa

rutynowana poza dom. Oferty Kurjer Pozn., dzw 70 175

Obiady

smaczne, obfite 70 groszy. Półwiejska 9 b, I, dzw 70 311

Wszelką

garderobe damską wykonuję wykwintnie tania. Słowackiego 39, III, prawo, jw 1637

15 zł

płaszcz, 8 sukienki, odczyte pierwszorzędnie, stylowo. Salon Mód, Lodowa 1, m. 5, Łazarski, dzw 70 378

Która

starsza biedna krawcowa podejmuje się naprawy i przeróbek garderoby w rodzinie. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 220

Koblerz

20 gr z praniem 25 każdego rodzaju, bielizna do prania, ceny najniższe. Pralnia Piekary 3, dzw 70 368

Płaszcz

suknie wykonuję tania mistrzyni Przybyłówna, Romana Szymańskiego 9, I, dzw 70 269

Oddam

dziewczynkę 8 miesięczną na własne. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 073

23 OZENKI

Kawaler

średniego wzrostu lat 38, z wyższym wykształceniem pozna panna w celu matrymonialnym. Panna, którym zależy na założeniu własnego i cichego ogniska domowego, zechcą laskawie przesłać zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dzw 70 132. Posag niewymagany

Młoda

wdowa po wyższym urzędniku, miła, przystojna, niezależna ślicznym mieszkaniem pozna starszego pana. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 135

Panna

starsza, religijna, inteligentna, gospodarna, sympatyczna, pozna pana prawego charakteru, sympatycznego, inteligentnego, najchętniej z prowincji wdowca z dziećmi, wiek 45-60. Cel matrymonialny. Rzecz honorowa. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański dzw 70 099

Sierota

w średnim wieku szatynka zdrowa, inteligentna, nie dzisiejszych poglądów, pozna pana o szlachetnym sercu w celu matrymonialnym. Laskawie oferty upraszam z całym zaufaniem do Kurjera Poznańskiego dzw 70 033

Wdowa

po urzędniku szuka znajomości inteligentnego pana do lat 40. — Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański dzw 70 037

Młoda

sympatyczna skromna przystojna pani z własnym czteropokojowym ładnym mieszkaniem, pozna inteligentnego, poważnego pana szlachetnego charakteru, z dobrą egzystencją, również emeryta, od lat 35 do 50. Cel matrymonialny. Poważne oferty Kurjer Poznański dzw 70 405

Kawaler

lat 26, posiada skład z mieszkaniem w Poznaniu, założony w roku 1928, z braku znajomości szukam panny celem ożenku, majątek do 8 tysięcy. Oferty wraz z fotografią proszę skierować do Kurjera Pozn., dzw 70 344

24 NAUKA

Kurs tańców

Mikołajczak, Kledecka

Pocztowa 29, Pw 7247-33.216

Kursy stenografii

pisanie na maszynach, Kantaka I, II, piętro, dzw 65 408

Absolwentka

U. P. rutynowana sumienna korepetytorka w zakresie 6 klas gimn., poleca się tania. Oferty Oredownik dzw 67 562

Maturzystka

rutynowana korepetytorka udzieli francuskiego, matematyki, łaciny polskiego, 75 gr. godzina. Oferty Kurjer Poznański dzw 69 293

Szkoła Makowskiego

„Ranchera“, „Rumba“

Rewelacyjne Tańce

kurs rozpoczyna. Zapisy 7-8, św. Marcina 40, Pw 7993-57.204

Udzielam

SCALA
830
PROGRAM SENSACYJNY
1-4 ZŁOTE
MARSZAŁKA FOCHA 4.
VARIETÉ TEL. 65-73
Pw 7 944-40.30

Dziewczyna
umiejąca szyc, poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 066

Poszukuje
posady do pomocy krawcowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 027

Dziewczyna
do posyłek przyjmie posadę. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 064

Służąca
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 186

Osoba
młoda, inteligentna, energiczna poszukuje posady gospodyni, zarządzająca, wieloletnia praktyka, obeznana z ogrodnictwem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 1244

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 176

Osoba
inteligentna, średnim wieku, uczciwa, sumienna, dobrze polonistka, umiejąca dobrze gotować, zaprawiać, piec, szyc, szuka samodzielnej posady. Wymaganie skromne, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 190

Uczciwa
młoda i szybka dziewczyna, która pracowała w zakładach i pensjonatach, poszukuje posady jako kucharka lub do wszystkiego od 15 lub zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 208

Technik
dentystyczny samodzielny w kauczuku, złocie, metalu szuka posady. Leon Szlapika, Leszno (Wlkp.). Przemysłowa 12. zdw 67 729

Prasowaczka
na sztywną bieliznę szuka stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 221

Gospodyni
lat średnich umiejąca dobrze gotować, piec, zaprawiać, z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 129

Córka
wdowy wojennej z ukończoną dwuletnią szkołą handlową poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 70 118/a

Posługaczka
poszukuje posady w średnim wieku. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 105

Początkująca
z szyciem, znająca robótki ręczne poszukuje posady do dzieci lub szkladki zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 141

Krawcowa
szuka szycia, 2,00—2,50 dziennie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 219

Maszynistka
polsko-niemiecka, 6 lat praktyki, szuka posady. Także na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 374/5

Religijna
gospodyni przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 350

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik“
Aurora: „Douglas Fairbanks“ i „Żelazna Mask“
Casino: „Gabinet Dr. Caligari“
Colosseum: „Ucieczka od szczęścia“
Corso: Skradzione klejnoty.
Edison: Dynamit.
Haria: „Mesalina“ (2 serje razem).
Kapitol: „Tempo... Tempo...“
Metropolis: „Księżniczka na urlopie“ oraz rewja p. t. „Bawmy się“
Odeon: „Książę Student“.
Renaissance: „Apaszka“.
Słońce: „Narceczona z loterii“
Scala - Varieté: „Program sensacyjny“
Tęcza: „Warta nocna“
Wilsona: „Monolesco“

Ogrodnik
Wielkopolski, kawaler lat 29, specjalista wczesnych warzyw pod szkłem i obeznany we wszystkich galeziach ogrodniczych, z dobrymi świadectwami poszukuje samodzielnej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 304

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 244

Woznica inkasent
poszukuje posady, ewentualnie jakiej innej pracy. Może złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 382

Panienska
umiejąca cośkolwiek gotować poszukuje posady do samotnych osób, lub jako pokojowa. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 397

Pokojowa
lub do wszystkiego, z gotowaniem, poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 263

Poszukuje
dla mego szofera, doskonale kierującego wozem, posady od 1. 1. 1932. Zwolniony przez reorganizację. Oferty uprasza się pod: właśc. ziemski von Bernuth, Borowo, p. Czempin. Pw 7 936-40.22

Technik
dentystyczny 3letnia praktyka, pracuje w złocie i kauczuku szuka posady. Zgłoszenia Agentura Kurjera Pozn. Leszno, Komieniusza. nw 6133

Dziewczyna
uczciwa szuka posady do wszelkiej pracy domowej lub do dzieci zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 335

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem i prasowaniem na majątek przy skromnych warunkach przyjmie. Odpisy świadectw i podaniem wymagań. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 259

Bez ryzyka
może zarobić każdy 20 do 30 proc. przy sprzedaży biżuterii, trykotażu, pończoch skarpet itp. za minimalną kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 259

2 fryzjerek
poszukuje zaraz tylko dobre sily mogą się zgłosić. Pensja tygodniowa 25 zł, z wolnym utrzymaniem. B. Jeziorski, Chojnice, ul. Czruchowska 3, Pomorze, zdw 70 146

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem która pracowała w restauracji może się zgłosić zaraz. Jeznicka 4. Restauracja. zdw 70 133

Młodego
rutynowanego ekspedienta i dekoratora władającego językiem polskim i niemieckim szuka skład materiałów męskich. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 70 088

Kucharka
z dobrem gotowaniem z odpisem świadectw może się zgłosić Stanisława Głowacka, Rawicz, ul. 17 Stycznia 5. zdw 70 089

Szofera
z własnym samochodem do objazdów na prowincję. Podanie warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 70 104

Służąca
do wszystkiego do starego wdowca potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 076

Pomocnik
gorzalnicy, inteligentny, młodszy z conajmniej dwuletnią praktyką potrzebną na przyszłą kampanję. Pisemne zgłoszenia: Heinke Kornarzewo p. Dopiewo, zdw 70 080

Samotny
pan, kawaler, zamierza otworzyć pralnie, prasownię — szuka współpracownika. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 218

Uczeń
starszy slusarski, który może się douczyc z elektryka. — Zgoła, Garnarska 3. zdw 70 189

Uczeń
kucharski może się zgłosić zaraz Winarnia Hungaria, zdw 70 142

Krawcowa
tylko samodzielnie potrzebne zaraz. Mostowa 33, m. 9. zdw 70 239

Pończoszarke
na okrągłą maszynę. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 70 245

Służąca
warunkowo z dobrem gotowaniem i do wszystkich prac domowych potrzebna zaraz. Za Bramką 7, m. 3. zdw 70 185

Wojażer
potrzebny który odwiedza składy kolonialne. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 181

Prasowaczka
potrzebna zaraz na sztywną bieliznę. Prasownia Jaskółca 32. zdw 70 178

Ogrodnika
młodszego, kwaciarza warzywnika poszukuje od zaraz. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 70 336

Potrzebna
dziewczyna do kuchni. Dąbrowskiego 3, cukiernia, zdw 70 303

Panienska
wyuczam kroju i szycia, także kurs wieczorny. Stary Rynek 41, mieszkanie 3. zdw 70 306

Młynarz kawaler
kaucja 2.000 zł samodzielna posada potrzebna zaraz. Sowiński, Poznań, św. Marcina 22. zdw 70 232

Futra na obsady i spody
po znanych niskich cenach, naleca

J. Wozniak
Poznań, ul. Kramarska 16.
Pw 7 942 40.29

Humor zagraniczny

— Wawle pani złoty zęb.
— Nie zgadzam się: nie chce zwrócić na siebie uwagi komornika!
(Lond. Opinion). S. F.

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia“ lub „Oferty Kurjer Poznański nr.“ należy zgłaszać się piśmiennie, osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer odnośnego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Kurjer Poznański
Poznań,
św. Marcin 70
zdw 57 675

Przestrzegamy przed dołączaniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamięscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość“ lub „Adres wskaże Kurjer Poznański nr.“.

Administracja.

Poszukuje
posady początkującej biuralistki lub do pomocy w biurze za małym wynagrodzeniem lub bez. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 70 207

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 173

Która
firma przyjmie chłopca w naukę za cukiernika, rzeźbiarza lub elektryka. Zgłoszenia restauracja. Plac Sapieżyński 5. zdw 70 209

Dziewczyna
uczciwa skromna, religijna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 384

Dziewczyna
uczciwa skromna, z samodzielnym gotowaniem, z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 393

Osoba
przyjmie pracę do chorej pani. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 349

Bona wychowawczyni
z dobrymi świadectwami, obecnie w miejscu, pragnie zmienić od 1. 11. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 70 393

Poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 406

Osoba
spokojna, z dobrymi poleceniami, znająca wszelką pracę domową, prasowanie, szycie, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 368

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 320

Biuralista
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 254

Służąca
Małopolanka do wszelkiej pracy z gotowaniem i dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 235

Pielęgniarka
szuka posady do dzieci lub chorej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 231

Dziewczyna
dobrze polecona, gotowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 230

Małopolanka
szuka posady do prac domowych i listopada. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 249

Poszukuje
posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 215

Posługaczka
młodsza, uczciwa, pracowita, z dobrem gotowaniem i długoletnimi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 226

Dziewczyna
samodzielna i do wszystkiego z własną pościelą poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 408

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego zaraz lub od 15 poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3 017

Szofer maszynowy slusarz
kawaler lat 28, obeznany wszelką naprawą samochodów, oświetleniem elektrycznym, poszukuje posady, długoletnia praktyka, dobre świadectwa, miejscowość obojętna, najchętniej wieś. Władca polskim, niemieckim. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3 007

Student
prawa w krytycznym położeniu szuka posady biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 266

Nauczycielka
dyplomowana z wykształceniem gimnazjalnym, przyjmie posadę nauczycielki domowej. — Oferty Kurjer Poznański zdw 70 360

Dziewczyna
z długoletnimi świadectwami, gotowaniem szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 309

Szukam
posady z gotowaniem, praniem lub bez jako przychodnia na cały lub pół dnia u lepszych państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 312

Dziewczyna
do lepszych prac domowych, bez spania lub przed południem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 313

Posługaczka
młodsza, silna poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 300

Dziewczyna
skromna z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 299

Fryzjer
dzielny, poszukuje posady. Miejscowość obojętna, Wiktor Wiecek, Kepno, Aleje Marcinkowskiego 4. nw 6134

Poszukuje
dla dobrej gospodyni i pokojówki dobrego stanowiska. Sumiennie polecić mogę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 70 338

Potrzebna pokojówka
na wyjazd do Francji z dobrymi świadectwami. Zgłaszając się codziennie o godzinie 12 Hotel „Polonia“ pokój 217. zdw 70 097

Współpraca
stała, fachowość zbyteczna potrzeba 3 000 zł do zaprowadzonego zakładu dentystycznego. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 919

Potrzebna
pani inteligentna, przystojna, uczciwa do samodzielnego prowadzenia gosp. domowego i pomocy w handlu drogerijnym. Zgłoszenia z podaniem pensji, fotografii i życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 70 032

Służąca
do wszystkiego z samodzielnym smacznym gotowaniem potrzebna zaraz. Zgłaszac się: ul. Kochanowskiego 8, m. 6, godz. 5—7. zdw 70 042

Przyjmę
na kurs ondulacji, manicure Salon fryzjerski, Marsz. Focha 189. zdw 70 046

Podróżującego
z branży białawców z kaucją poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 906

Uwagal
Zastępstwo na nadzwyczajnych warunkach odda bardzo poważna instytucja bankowa kilkunastu uczciwym i reprezentatywnym zastępcom. Zgłoszenia przyjmujemy nasz Inspektor p. Frisch: dnia 7 października br. Jarocin, Hotel „Polski“, dnia 8 października br. Poznań, Hotel „Britania“, dnia 9 października br. Gniezno, Hotel „Centralny“, dnia 10 października br. Inowrocław, Hotel „Rzymiński“. Wszędzie od godz. 10—11 ej i od 3 do 6 po południu. Tw 394

Poszukuje
się starszej inteligentnej służącej do wszystkiego, do wdowca z dwojgiem dzieci w wieku lat 10 i 13. Zgłoszenia z podaniem dokładnych informacji oraz odpisów świadectw przesać pod „WK 513“ do skrytki pocztowej 240 Katowice. Tw 395

Kawiarka
gospodyni doświadczona, obeznana z kuchnią gazową potrzebna do cukierni. Adres Kurjer Pozn. zdw 70 120

Marszantka
samodzielna do prowadzenia sklepu, któraby była w stanie objąć później skład także fabrykę fasonowania kapeluszy z pewną egzystencją w mieście powiatowym, istniejący od 8 lat. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 136

Ekspedjentka
dzielna tylko z branży cukierniczej. Adres Kurjer Poznański zdw 70 122

Przedpłata na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w kwiecień 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4,75, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5,01 kwartalnie 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce 5,00, w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkobiętytecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6 lamowej 25 gr. na stronie 4 lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.00, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroza: do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.